

PANORAMA

14 SEPTEMBER 1939 – No. 37

LOSSE NUMMERS 15 CENT

LEES DE GEÏLLUSTREERDE PANORAMA-OORLOGSKRONIEK

PARIJS

kwetsbaar
doch goed
verdedigd

Hoewel het geen wet van Meden en Perzen is, zeker niet in den tegenwoordigen tijd, geldt en gold in een oorlog toch dikwijls de regel, dat als eenmaal de hoofdstad veroverd is de vijand om zoo te zeggen de overwinning „in zijn zak” heeft. De aanval concentreert zich dan ook gewoonlijk op de hoofdstad van het rijk en het is ook de hoofdstad, die meestal het best verdedigd is.

Parijs is tamelijk ver van de Fransche grenzen gelegen, maar een bombardement uit de lucht behoort geenszins tot de onmogelijkheden, het is zelfs zeer waarschijnlijk, dat het in dezen modernen

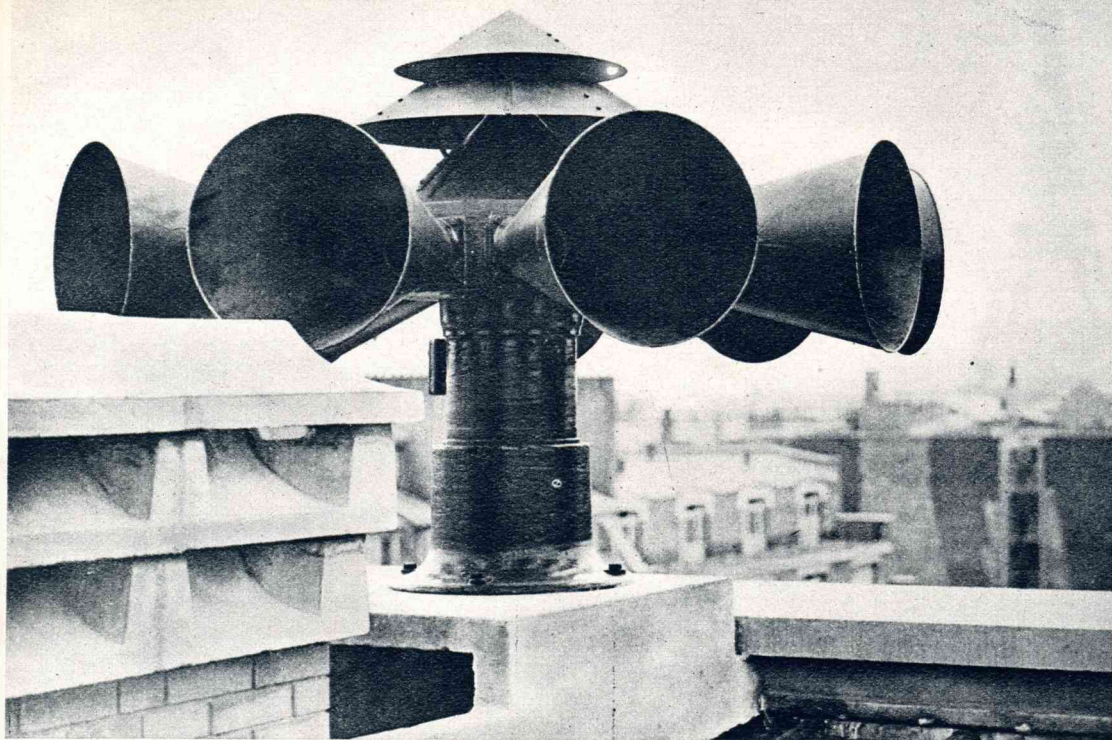
De zoeklichten zijn zoo sterk, dat de scherp gerichte stralen toch nog den Arc de Triomphe bereikten.

De koloniale infanterie tijdens een parade.

Parade op de Place de l'Étoile.

De luchtbeschermingsdienst te Parijs heeft reusachtige alarm-sirenes op de daken laten plaatsen. Op den achtergrond de Eiffel-toren.

oorlog heel wat te verduren zal hebben.

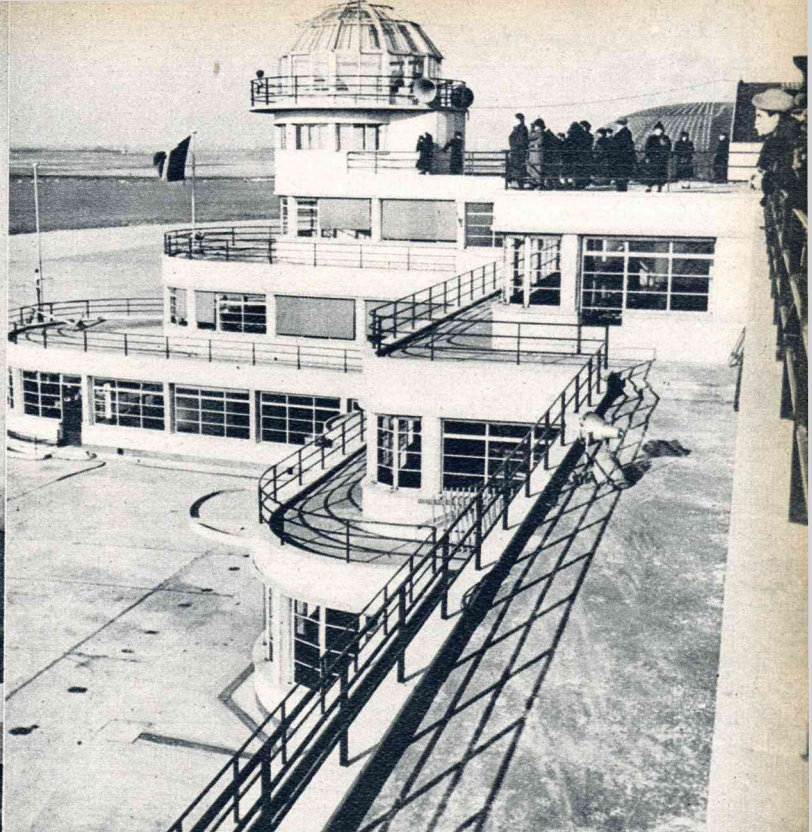
Punten, die van strategisch belang zijn, telt Parijs in menigte: om te beginnen het vliegveld Le Bourget, de Eiffeltoren, die als radiostation groote waarde heeft, verder de verschillende regeeringsgebouwen, waar ten slotte het „hart” en het „verstand” van den weerstand zetelen.

Hoewel Parijs geen natuurlijke verdedigingsmiddelen heeft (het is niet beschermd door een hooge bergketen, zooals bv. Madrid en het mist er ook niet dikwijls, zooals in Londen), zal het een vliegtuig niet gemakkelijk vallen het centrum van de stad te bereiken.

Uitgebreide voorzorgsmaatregelen zijn door de regeering genomen om de bevolking, waarvan reeds een deel naar het platteland is gebracht, te beveiligen, zoodat men op een aanval uit de lucht dus terdege voorbereid is.

Rechts: Fransche vliegtuigen in formatie boven de hoofdstad van Frankrijk.

Le Bourget, het Parijsche vliegveld, vormt één der belangrijkste strategische punten.

De N.S.F.-Philips ultra-kortegolf-zender-ontvanger op den raadhuis-toren te Hilversum, die als uitkijkpost fungeerde.

De hoofdpst tijdens den luchtbeschermingsdienst te Hilversum. In het midden: de hoofdzender, waarmede met alle deelen van de stad communicatie werd onderhouden; links: de N.S.F.-Philips vijf-meter-zender-ontvanger in contact met den uitkijkpost op den raadhuis-toren.

Zoo dient radio de luchtbescherming

Hoe de radio aan de luchtbescherming wordt dienstbaar gemaakt door de systematische verspreiding van berichten omtrent gesignaleerde vreemde vliegtuigen, daarvan hebben we in de afgelopen weken allen reeds ervaring opgedaan, wanneer een omroep-programma daarvoor afgebroken werd of een 's nachts zwijgende zender plotseling in actie bleek te komen.

Wat het publiek echter niet kent, dat is het waarschuwingssysteem, in intern gebruik bij de diverse plaatselijke hulp- en beschermingsdiensten, die bij gevaar in actie komen en voortdurend gedirigeerd moeten worden om daar op te treden, waar de omstandigheden zulks 't meest gewenscht maken.

Hierbij speelt voornamelijk de radio op de korte-

golf een belangrijke rol en de oefening, die onlangs te Hilversum gehouden is, stond dan ook in het teken van de radio. Hoe kan het ook anders, in de stad, waar onze omroepzenders zijn en waar 'n groote radiofabriek als de N.S.F. is gevestigd?

Met medewerking van N.S.F.-Philips is men er gedurende de avond oefeningen, waarbij werd aangenomen, dat de telefooncentrale reeds onbruikbaar was geraakt, in geslaagd feilloos corresponderende radioverbindingen tot stand te brengen.

In de gedempt verlichte kamer van het politiebureau werd een hoofdzender opgesteld, die in verbinding stond met alle radioposten in de stad en men hoorde den bedieningsman van dezen zender in de microfoon spreken: „Hallo, commandant acht, zijn

uw manschappen gereed?” Onmiddellijk klonk het antwoord in de kop-telefoon van den zelfden bedieningsman: „Hallo, hoofdpst, wij hebben juist appél gehouden, onze manschappen zijn gereed.” Na deze draadloze verbinding tusschen twee vaste posten meldde zich met groote sterkte de zenderauto met de mededeeling, dat er in de nabijheid van de gasfabriek eenige woningen onvoldoende verduisterd

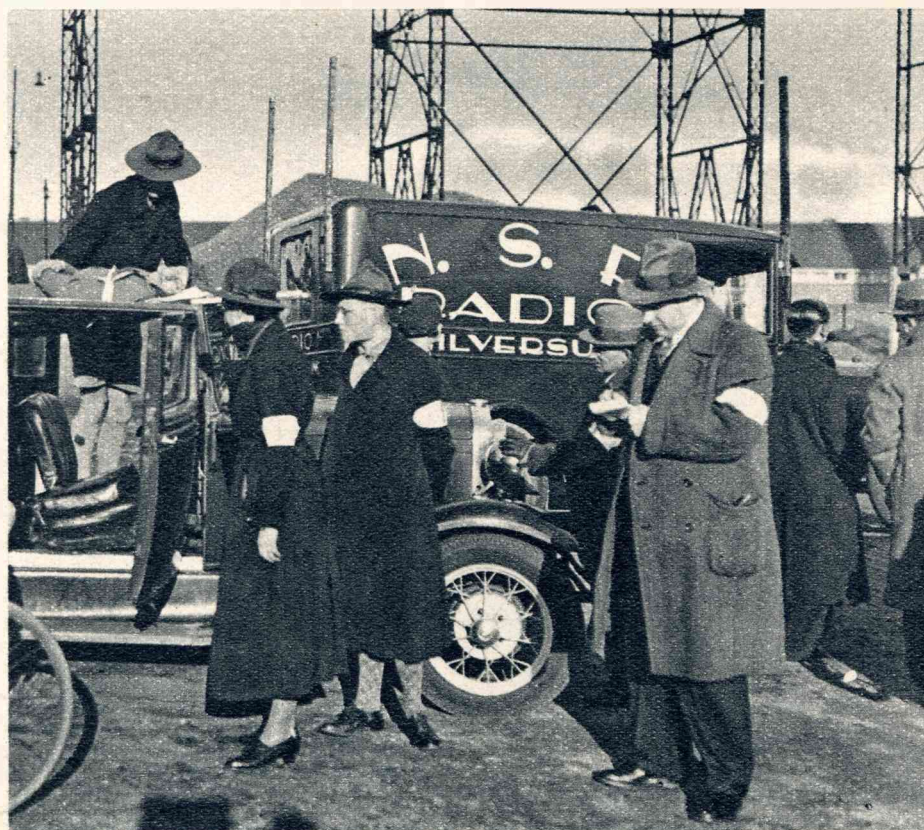
Een der kringposten te Hilversum, uitgerust met een 15 watt N.S.F.-Philips-zender, waarbij de energie geleverd wordt door een trap-generator.

waren. Al rijdende door de stad rapporteerde deze auto verder, dat zich ook een luxe-auto voortbewoog met onvoldoende afgedekte lichten. Al deze mededeelingen kwamen binnen op het hoofdbureau en van daar werden dan ook weer via den radio-zender motorzijspan-combinaties naar de bewuste punten gedirigeerd, om de overtreders te waarschuwen.

Met alle deelen van de stad was men practisch in radio-contact, ook met den als uitkijkpost fungeerenden raadhuis-toren, die een afzonderlijke ultra-kortegolf verbinding had met het hoofdbureau. Hier-voor werd al een zeer interessante installatie gebruikt, namelijk een vijf-meterzendertje, dat inclusief den ontvanger zoo klein en licht was, dat de bedieningsman het gemakkelijk in een hoes op den rug kon meedragen.

Zoodra door dezen uitkijkpost de naderende vliegtuigen waren gesignaleerd, kwam direct het geheele luchtbeschermings-apparaat in werking. Het eene bericht na het andere werd van de kringposten opgevangen, de eene order na de andere werd van den hoofdzender doorgegeven naar de kringposten, den zenderauto, den raadhuis-toren en de met radio-ontvangers uitgeruste politiemotoren.

Zoo bestrijdt men techniek met techniek en waakt voor de veiligheid van de burgerbevolking. M. d. G.

De N.S.F.-Philips-zenderauto, uitgerust met een vliegtuigzender van 25 watt, trok tijdens de luchtbeschermings-oefeningen te Hilversum algemeen de aandacht.

De vierling te Hengelo

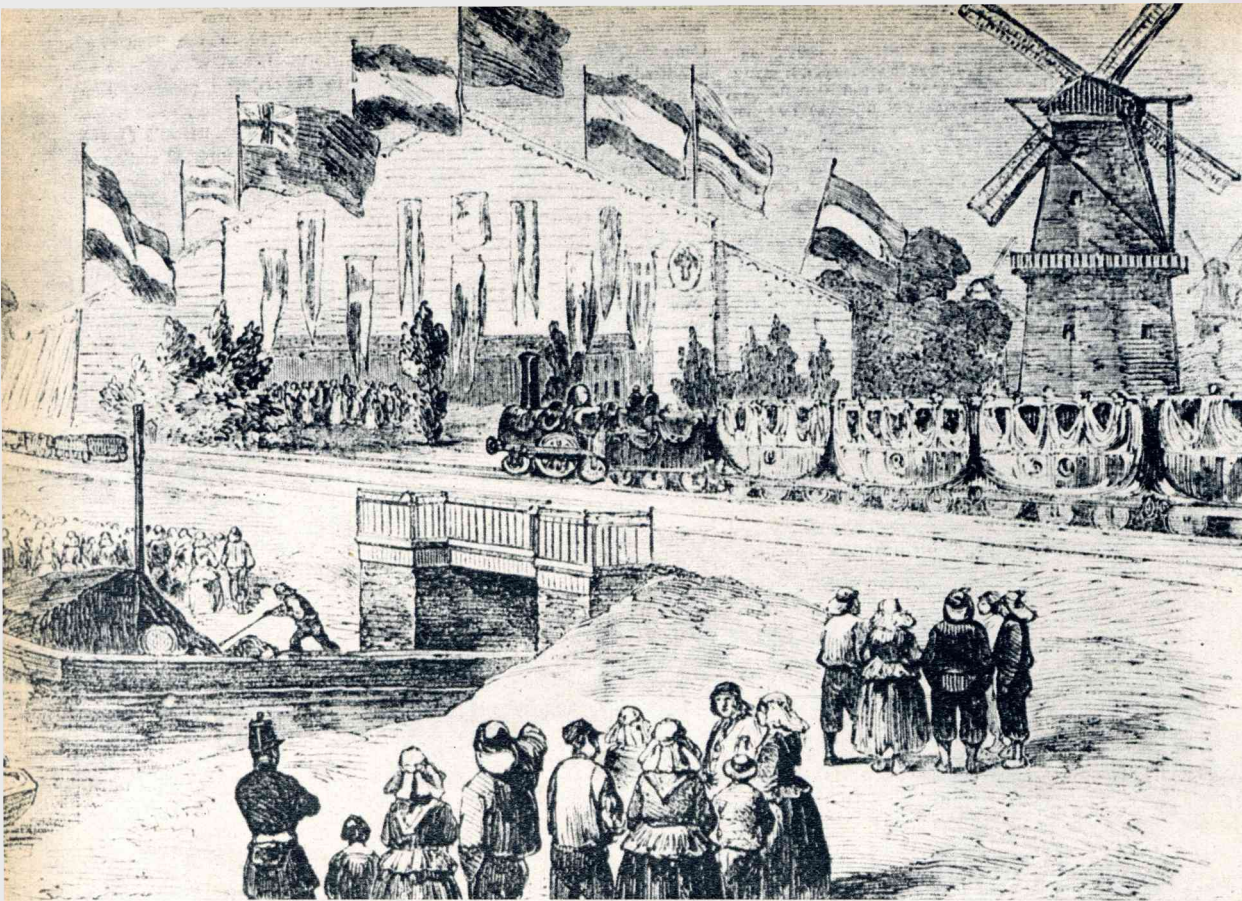

De heer en mevrouw Pijlman hebben al hun armen noodig om met hun jongste spruiten te kunnen poseeren.

De vierling op een rijtje: het zijn Johannes, Antje, Aukje en Harmke, geheel onbewust van het feit, dat ze in ons land al een zekere vermaardheid genieten.

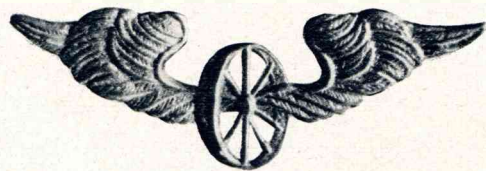

De feestelijke opening van de spoorlijn Rotterdam-Gouda rond den 30en Juli van het jaar 1855 plaats.

„HONDERD JAAR”

DE LOTGEVALLEN DER SPOORWEGEN IN NEDERLAND

Reisgeneugten

Het vertrek van iederen trein had veel weg van een goed geregisseerde voorstelling. De reizigers moesten zorgen een kwartier vóór het vertrek van den trein aanwezig te zijn. Dan liet de ontvanger (deze voor onze moderne ooren naar belastingen zweemende titel) werd later vervangen door dien van stationschef) vijf minuten een klok luiden. Twee minuten voor het vertrek werd het tempo versneld, als waarschuwing, dat het oogenblik nabij was, waarop er wéér een trein zou vertrekken. De conducteur fungeerde als hoornblazer en blies op een instrument, dat hem aan een groen koord om het lijf hing.

Het is begrijpelijk, dat de tocht naar Haarlem in den winter het tegendeel vormde van een plezierreisje. Verwarming kende men niet en eerst in 1844 werd besloten tot het aanschaffen van veertig koperen flesschen ten dienste van eerste-klasse-reizigers, die echter alleen werden verstrekt „zoo zij

er om vroegen.” De machinist uit die dagen stond in een smetteloos wit costuum op zijn machine, dat wil zeggen op het tijdstip, dat hij zijn dagdienst aanving. Het lijkt ons onmogelijk, dat hij, niettegenstaande de door de regeering geprotegeerde cokes, Amsterdam-Haarlem en terug kon afleggen, zonder besmeurd te worden.

Op feestdagen lieten de Nederlandsche Spoorwegen extra-treinen loopen om het overvloedig getal reizigers te kunnen verwerken. In de eerste jaren van den spoorweg moest men op sommige dagen eveneens deze moeilijkheid overwinnen. Geen nood. Waterwagens en beestenwagens werden tijdelijk ingericht voor personenvervoer en niettegenstaande deze ongemakken namen de spotzieke Amsterdammers de al-oude trekschuit met inhoud duchtig op den hak. Vermoedelijk heeft destijds menige schipper woedend zijn concurrent nagestaard en zich afgevraagd of hij er niet verstandiger aan zou doen voor machinist te

leeren — zooals twintig jaar geleden menige aapjeskoetsier den bok van zijn rijtuig heeft verwisseld voor de zitplaats achter het stuur van een taxi.

Steeds meer werd er gebruik gemaakt van het nieuwe vervoermiddel: de spoorwegen — de tegenstanders stonden met stomheid geslagen. Voor de „commercieele” geesten van het bedrijf was er echter een aanleiding om uit te breiden tot Rotterdam. Eerst nu begon de worsteling met de onteigeningswet. De eigenaars van gronden, welke door den spoorweg moesten worden doorsneden, vroegen hooge prijzen en er zat voor de maatschappij in vele gevallen niets anders op dan na „loven en bieden” te betalen, aangezien een proces in de eerste plaats den aanleg maanden, ja zelfs jaren kon ophouden en bovendien eveneens schatten geld verslond. De bestuurders der stad Haarlem maakten het de maatschappij al evenmin gemakkelijk. In deze stad reden de treinen eenige honderden meters binnen de stadsmuren — en dat in een tijdperk, waarin het gemeentebestuur nog aanzienlijke inkomsten genoot door het heffen van poortgeld. — Zooiets liet men zich niet ontgaan en zoodoende moest de spoorwegmaatschappij toestemmen in een regeling, waarbij vijf cent moest worden betaald voor iederen, na sluitingstijd binnen de veste Haarlem „gesmokkelden” reiziger. Voor „doorgaande” reizigers bedroeg deze heffing zelfs tien cents. Wij moeten bewondering hebben voor de handelsinzichten van het toenmalige stadsbestuur — immers zoo’n „doorgaande” verliet de stad zonder iets verteerd te hebben. Van zulke individuen moest extra-belasting worden geheven.

Toch konden al deze belemmerende factoren den ondernemingslust niet fnuiken. Onder leiding van den ingenieur F. W. Conrad werden de eerste spoorbruggen gebouwd over het Spaarne te Haarlem, over de Leidsche Trekvaart bij Vogelenzang, over de Warmonderlee en over de trekvaart bij Leiden. Helaas werd een dier bruggen tevens de oorzaak van het eerste min of meer ernstige spoorwegongeluk in ons land. Vrij kort na de opening van het traject Haarlem-Leiden stortte een locomotief van een trein in het water, doordat de brug over de Warmonderlee niet goed was gesloten. Een doode en enkele gewonden waren het gevolg en de maatschappij zelf constateerde onmiddellijk een vermindering van het personenvervoer.

Niettegenstaande de pogingen van de tegenstanders der spoorwegen om, door te wijzen op het gevaar, het nieuwe verkeersmiddel weer in discrediet te brengen, begon het publiek al zeer spoedig opnieuw van den trein gebruik te maken en werden de werkzaamheden om de lijn tot Rotterdam door te trekken onverpoosd voortgezet.

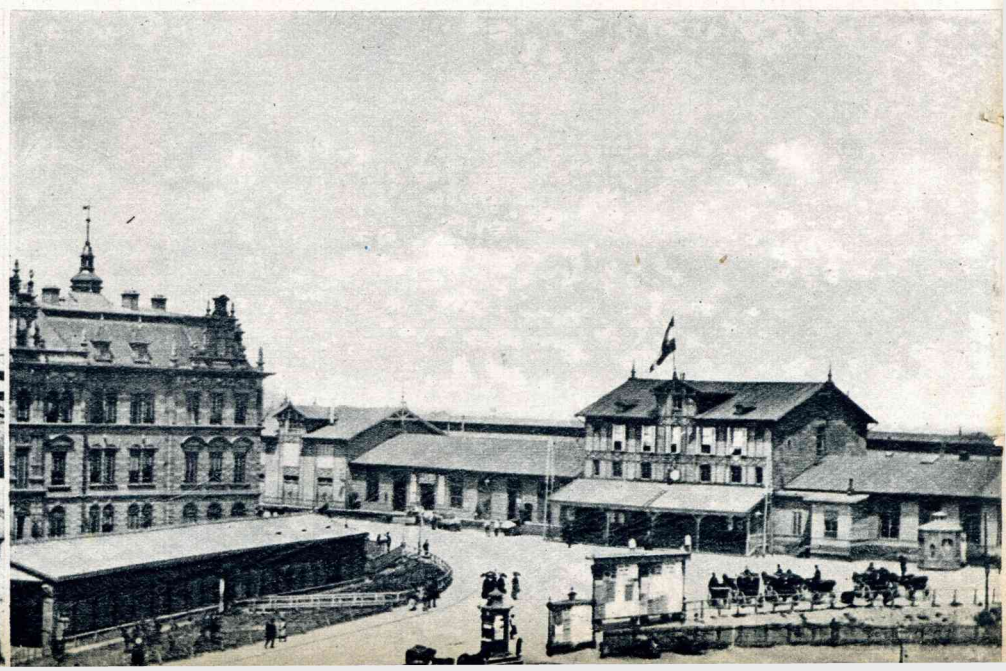
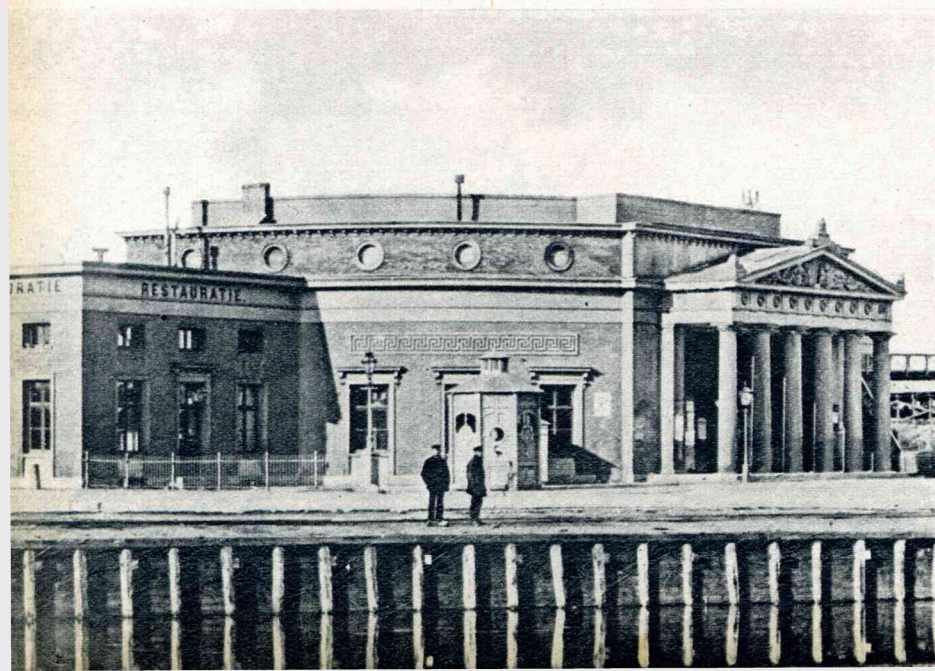
In de annalen van de geschiedenis der Nederlandsche Spoorwegen staat met vette letters het

Drama met de kromme lijn

A. H. van Wickevoort Crommelin, die eigenaar was van terreinen in de buurt van de Zandvoortsche laan, had de directie van de H.I.J.S.M. verzocht om daar een halte op te richten. Dit verzoek werd van de hand gewezen en hevig onttend kocht toen de heer Crommelin met twee andere heeren van een zekeren Van der Gaag in de buurt van Delft een laantje, dat

Door de geweldige toename van het treinverkeer bleek reeds in de eerste jaren het station te Amsterdam te klein. Men verplaatste het beginpunt meer naar de stad, in de buurt van de Willemspoort, waar het in 1843 in gebruik genomen werd. Het halfronde gebouw had een fronton als een Grieksche tempel.

Het derde station te Amsterdam, het Westerdokstation, aan het Droogbak, werd 15 October 1878 in gebruik genomen.

door de nieuwe spoorlijn naar Rotterdam moest worden doorsneden. De grondwaarde overtrof nauwelijks f 100.—, doch de directie der spoorwegen werd minzaam uitgenoodigd om twintigduizend gulden meer te tellen. Hoezeer de maatschappij ook gewend was aan „prijsofdrijving” en hoezeer zij er de voorkeur aan gaf een minnelijke schikking te treffen ten einde de werkzaamheden niet schier eindeloos te vertragen, dit was haar toch wel wat al te bar. Het geniale brein van ingenieur Conrad vond een oplossing. Hij construeerde een scherpe „bocht”, die om het laantje heenging en oogstte met deze technische krachtproef veel succes, want men stelde vast, dat de machinisten, indien zij vaart minderden, het treinstel veilig over dit gedeelte van het traject konden heenvoeren. Crommelin en zijn handlangers voldeden zich verslagen en boden onmiddellijk een compromis aan, dat echter zonder meer door de maatschappij van de hand werd gewezen. En toen de heeren vaststelden, dat de publieke meening sterk tegen hen was, kozen ze eieren voor hun geld en stelden het laantje zonder meer den spoorwegen ter beschikking. In één nacht werd het traject in rechte lijn doorgetrokken en op 8 Juni 1847 kon de afstand Amsterdam-Rotterdam „onbelemmerd” in een tijd van twee uur vijf en veertig minuten worden afgelegd. De zeventien uur van de trekschuit behoorden voorgoed tot het verleden!

De drang naar het oosten

De aanleg van de lijn in oostelijke richting van Amsterdam over Utrecht naar Arnhem ging evenmin over een rozenpad. Behalve de gebruikelijke moeilijkheden en financiële „aderlatingen” ten gevolge van de gebrekkige onteigeningswet, slaagde een zekere heer Doude van Troostweg er in, zich, evenals zijn tijdgenoot Crommelin, een dergelijke reputatie van inheligheid te verwerven. Hij bedong, dat bij Nieuwersluis een vaste halte moest worden gevestigd „zonder dat hierin nooit ofte inimmer verandering zal kunnen worden gebracht.” Ondanks alle pogingen, die men in het werk stelde, slaagde de Rijnspoor er niet in van deze verplichting af te komen, zoodat zelfs in de periode, toen het spoorwegverkeer volgroeid was, internationale treinen te Nieuwersluis moesten stoppen. Eerst in den modernen tijd slaagde men er in zich van deze Nieuwersluis-keten te ontdoen.

Geen Nederlandsch kapitaal

Een der grootste moeilijkheden der pas-gestichte maatschappijen was: Hoe aan geld te komen? De secure Nederlander dacht er niet aan om zijn kapitaal in een dergelijk „speculatief object” te beleggen, met het gevolg, dat de Rijnspoor voornamelijk uit Engelsch kapitaal bestond, terwijl de H.I.J.S.M. alreeds door Duitsch kapitaal werd beheerd.

De toestand was voor het overige verre van rooskleurig. Het „spoorwegnet” bestond in 1855 nagenoeg uit de lijnen Amsterdam-Rotterdam, Amsterdam-Arnhem en Utrecht-Rotterdam. Over het tijdvak van 1845 tot 1860 kwamen er in ons land ongeveer 12 km. spoorweg bij, terwijl de buitenlandse netten stegen met honderden en honderden kilometers. Ondernemende buitenlanders — voor een goed deel bestaande uit speculanten — overstroonden onze regering met concessie-aanvragen, maar bijna alle

werden door ons weinig toeschietelijke regeeringsapparaat zonder meer terzijde gelegd. Amsterdam en Rotterdam werden overvleugeld door Antwerpen en Hamburg, die op dat tijdstip reeds beschikten over uitstekendespoorwegverbindingen met hun achterland; de oostelijke provincien vroegen dringend om verlossing uit hun economisch isolement — men klopte aan doovmansooren!

Men was zich in Nederland zóó weinig bewust van de taak, die moest worden aangevat, dat 'n Engelsch aandeelhouder van de Rijnspoor verzuchtte: „Alle zaken worden bij onze Hollandsche burenen met zulk een tijdverspilling behandeld, dat men wanen zoude, dat zij hun leven niet bij jaren, maar bij eeuwen tellen.”

Nederland

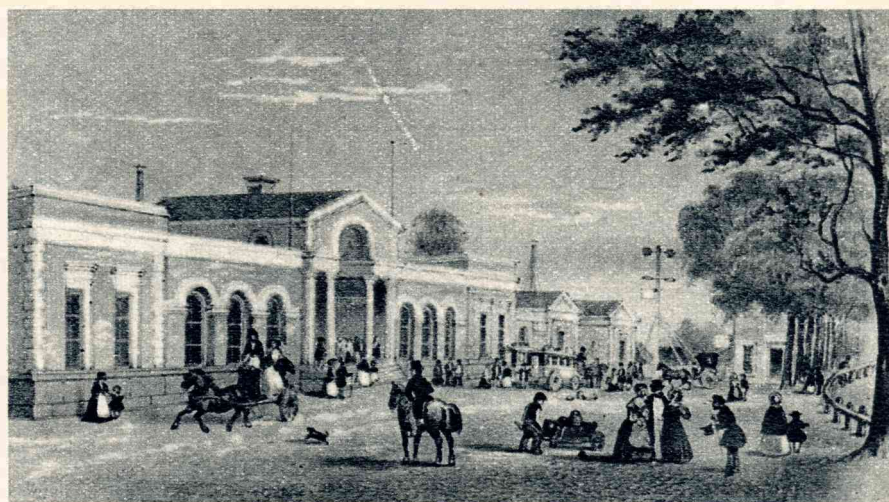
wordt

„spoorweg-gezind”

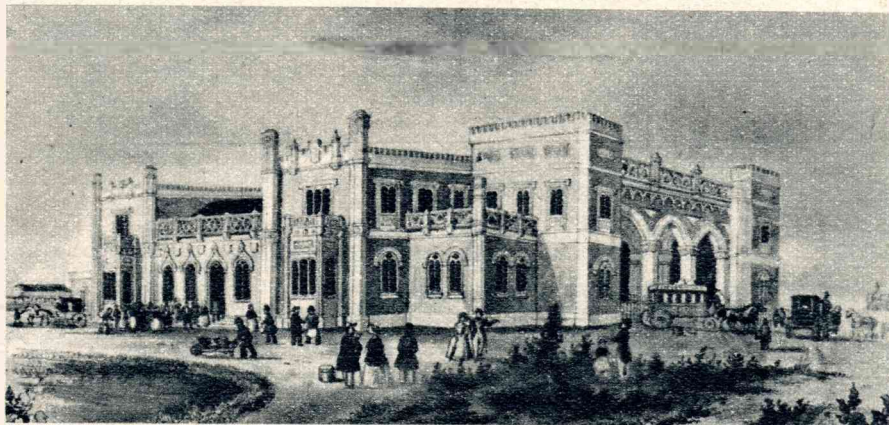
Een schoon-klinkend vers, dat volkomen de mentaliteit uit de periode tusschen 1850 en 1860 vertolkt, luidde:

Maan, maan, lieve maan
'k Heb je aan de lucht zien staan;
Raad eens, hoeveel spoorwegplannen
Naar jouw bol zijn toegebaanen;
Waren ze alle doorgestaan
't Was een baan tot aan de maan.

De regen van aanvragen had echter psychologisch een gunstig effect — de aandacht der regering werd voortdurend op het spoorwegprobleem gevestigd. Een factor, die eveneens een rol speelde in de afkeerigheid om de spoorwegen tot grootscheepsche ontwikkeling te brengen, was — ons waterland! Talloze bruggen over de grootere en kleinere rivieren zouden moeten worden gebouwd en zooals bij het vorderen van den afsluitdijk, waardoor de eenwoude Zuiderzee in een kunstmatig meer zou worden herschapen, velen stijf en strak volhielden, dat door de sterke strooming dezen dijk geen lang leven zou beschoren zijn, zoo beweerden in dien tijd zelfs technisch geschoolde lieden, dat het een onmogelijkheid

Ook het stationsgebouw te Haarlem had een ingang als een kerkgebouw, met trappen en pilaren.

Rotterdam bezat een station als een fort, met kanteelen en uitspringende torens, alles in lichtelijk oosterschen trant.

zou blijken over onze groote rivieren bruggen te bouwen, die de treinstellen een veiligen overtocht zouden waarborgen.

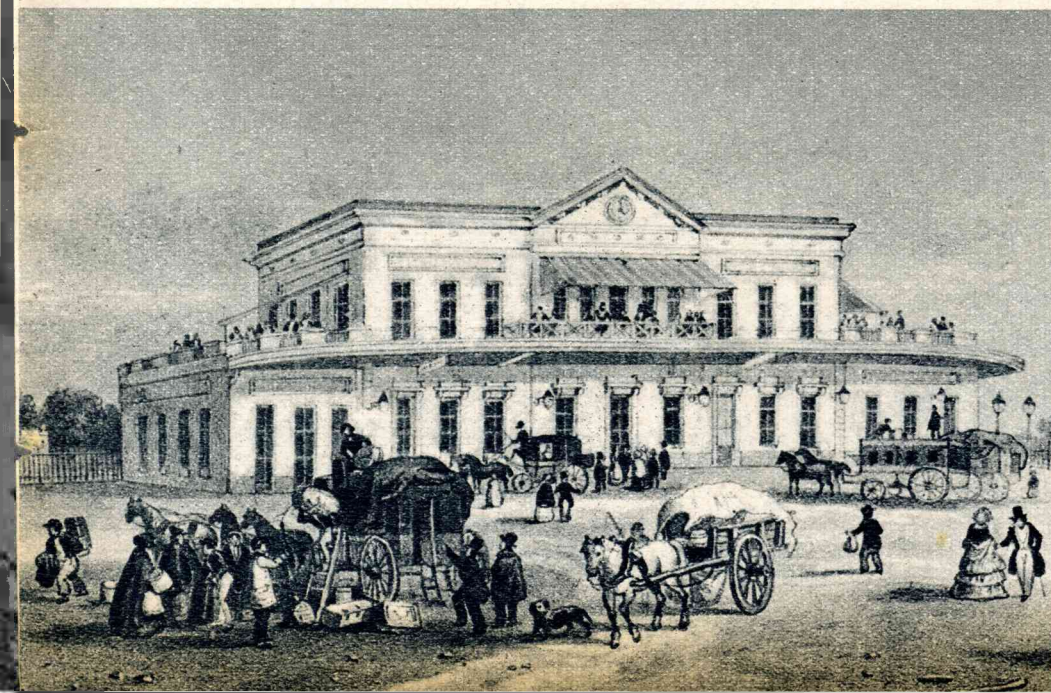
Eindeloos waren de debatten, die in Eerste en Tweede Kamer werden gehouden. In gloedvolle betoogen werd onder meer beweerd, dat de spoorwegplannen zich als een „Zuid-Amerikaansche vampyr” aan de schatkist zouden vasthechten om deze tot op den bodem leeg te zuigen.

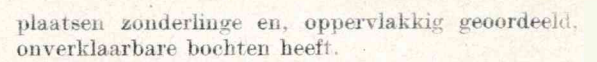
Totdat de grijze oud-minister Mr. Floris Adriaan van Hall den knoop doorhakte en een voorstel indiende tot aanleg door den staat van een noorder- en een zuidernet. Niettegenstaande hevige bestrijding werd het plan met meerderheid aangenomen en zoodoende staat het derde ministerie Van Hall geboekstaafd als het „Spoorweg-Ministerie.” Men had dus besloten tot staatsaanleg — de wijze van exploitatie zou volgens de nieuwe wet nader worden bepaald. Onmiddellijk toog men aan het werk om de bestaande 337 km. spoorlijn met niet minder dan 888 km. uit te breiden.

En het geld voor dit groote werk? Van de Indische baten zouden jaarlijks tien millioen gulden worden besteed en zelfs wij mogen onze Indische broeders nog

Utrecht kreeg, evenals andere Nederlandsche steden uit de laatste helft der negentiende eeuw, in 1845 een lang, smal gebouw in strengen stijl, echter met twee verdiepingen.

Het station der Rijnspoorwegmaatschappij te Arnhem was een uitgestrekt balkonrijk, waar de vacantie-gangers uit 't midden der vorige eeuw wat konden gebruiken.

De veerpont, welke den dienst onderhield van Enkhuizen op Stavoren, en zelfs een heelen trein kon vervoeren.

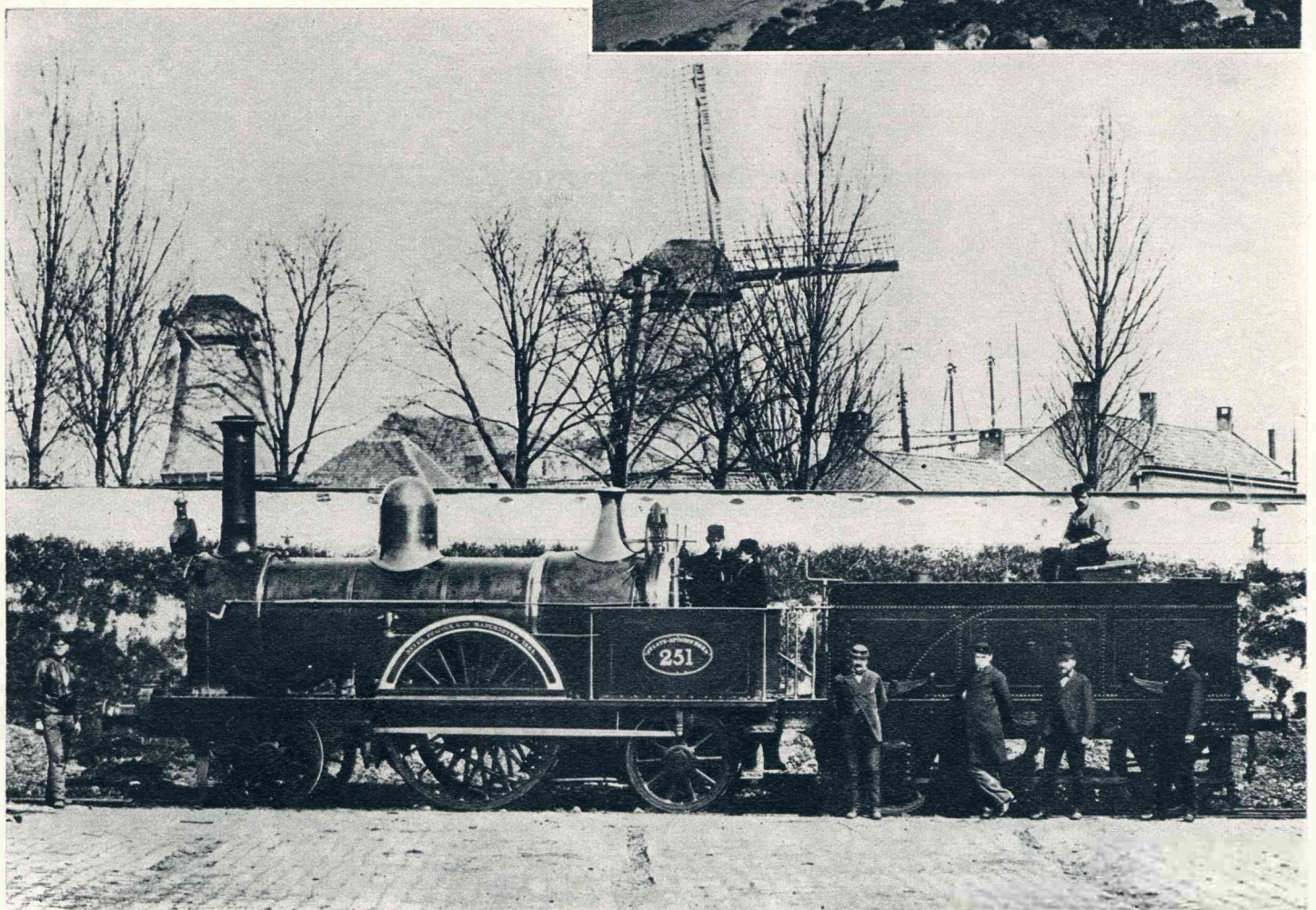
dankbaar zijn voor hun onbewuste offervaardigheid, want hierdoor is het blanke deel der Nederlandsche volksgemeenschap in staat gesteld spoorwegen aan te leggen. Lijnen naar alle mogelijke deelen van ons land kwamen tot stand, doch hun richting werd helaas zoo bepaald, dat ze volop aanleiding gaven tot een fellen concurrentie-strijd tusschen de bestaande en nieuw-opgerichte maatschappijen.

De oudere garde onder de Nederlanders herinnert zich nog de gevleugelde woorden: „Staat” en „Hollander.”

derwijk naar Zwolle. Dit traject was van groote beteekenis, omdat men hoopte te kunnen concurreeren met het drukke vervoer over de Zuiderzee naar de noordelijke provinciën. Deze maatschappij, waarvan het kapitaal voor de variatie nu eens in Fransche handen was, volgde van den aanvang het beginsel, dat ze zoo min mogelijk last wilde ondervinden van de onteigeningswet. Kwam men dan ook voor een moeilijk geval, waarbij een boer of grondeigenaar er kennelijk op uit was om zich door het vragen van een geweldig hooge koopsom een onbezorgden ouden dag te verwerven, dan aarzelden de ondernemers niet de lijn met een bocht om het begeerde stuk land heen te leggen. Het gevolg hiervan is geweest, dat de spoorlijn nu nog op sommige

Een oude locomotief van 1863 met spoorwegpersoneel uit de tachtiger jaren. Zoals men ziet stonden stoker en machinist nog in de open lucht.

Nieuwe vervoermiddelen in een oude omgeving — een merkwaardig kijke op de Appelmarkt.

Heerlijk is het te wandelen in het mooie plantsoen Zuid, maar de wisselvalligheid van ons klimaat maakt het geenszins overbodig bedacht te zijn op een verfrisschend regenbuitje.

Amersfoort

DE TWEEDE STAD VAN HET STICHT

Mijmerend staan er de boomen langs den Zuidsingel.

Het Burgerweeshuis aan den Zuidsingel.

De oude bepleisterde huizen aan de Korte Gracht, nabij de Muurhuizen.

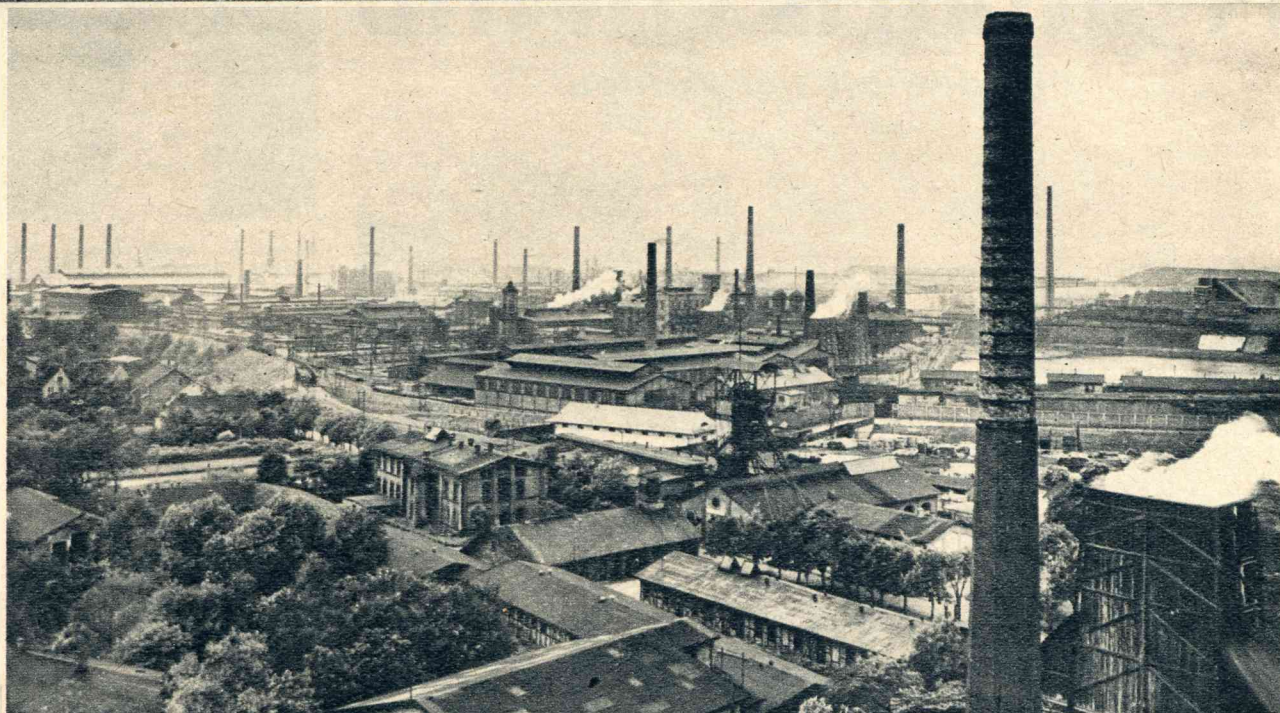
Een luchtfoto van Warschau, de stad, welke momenteel in het brandpunt der belangstelling staat. Op den voorgrond het stadhuis.

Poolsche steden

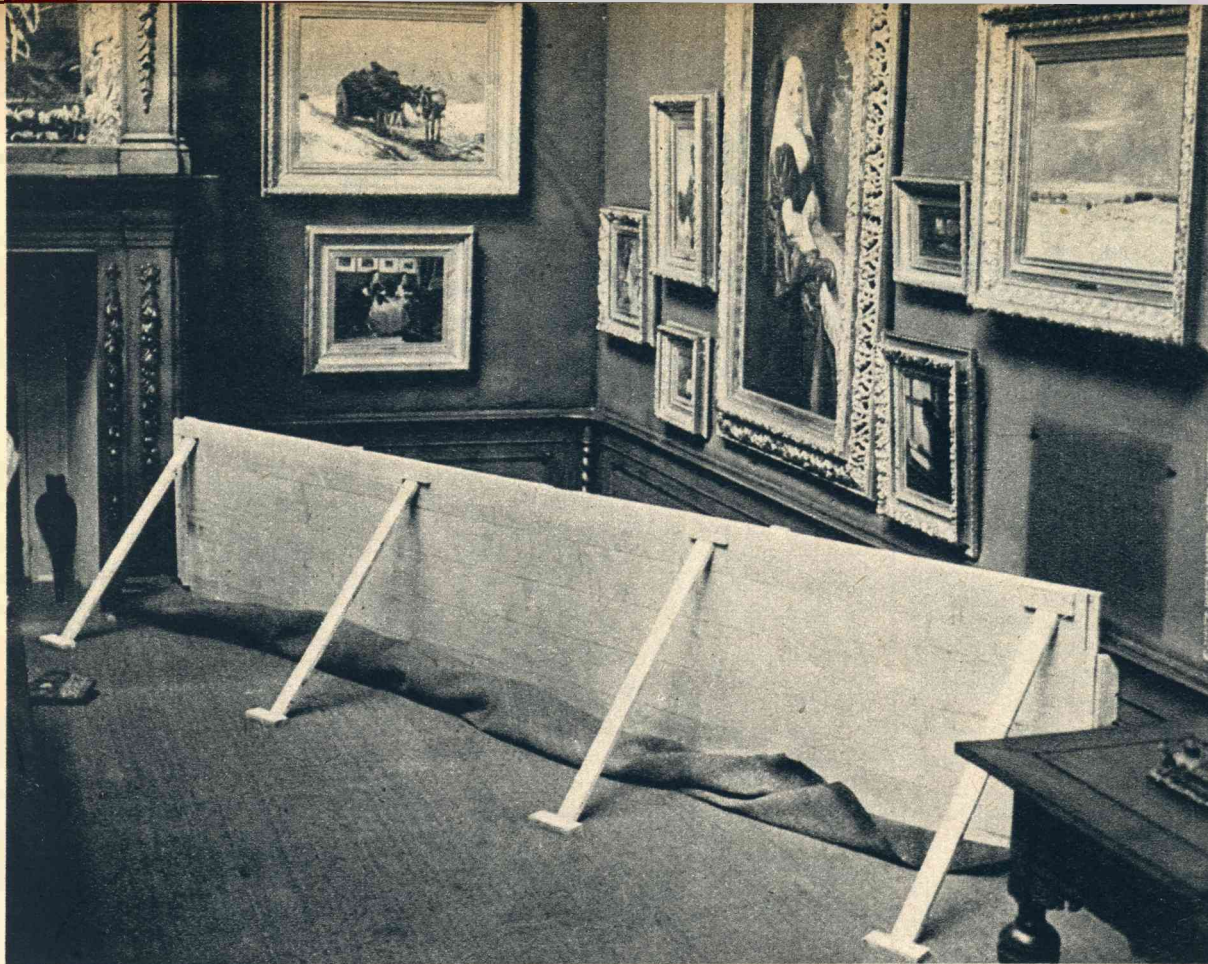
Krynica, in ons land bekend door het verblijf van H. K. H. Prinses Juliana en Z. K. H. Prins Bernhard, viel in Duitse handen.

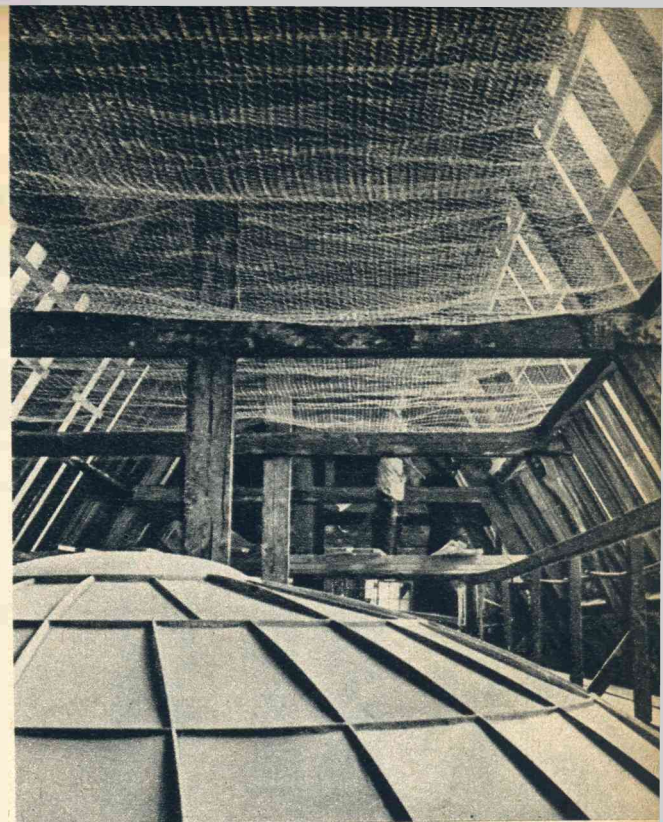
Het industriegebied van Opper-Silezië, dat door de Duitschers veroverd is.

Gezicht op Lublin, een stad met ongeveer 100.000 bewoners, waar de Poolsche regeering zich voorloopig gevestigd heeft.

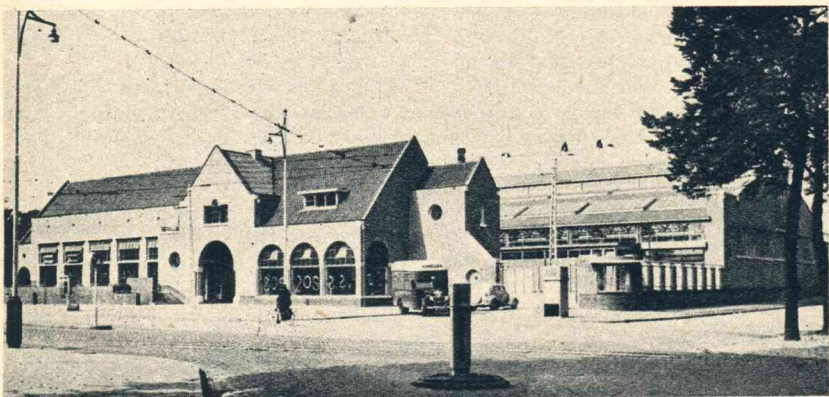

In de schilderijenzalen van het Museum van Oudheden te Groningen zijn de hoeken afgeschut om als bergplaats voor zand te dienen. Een kijkje in de Mesdagzaal.

Over de hanebalken, die met een brandwerende verslaag zijn bedekt, is een vierdubbel net van ijzergaas gespannen om eventuele brandbommen op te vangen. Op deze manier hoopt het Groningsch museum van oudheden het ontstaan van brand te voorkomen.

GEMENGD NIEUWS

De nieuwe overdekte veemarkt te Nijmegen is gereed gekomen en op 14 September officieel geopend.

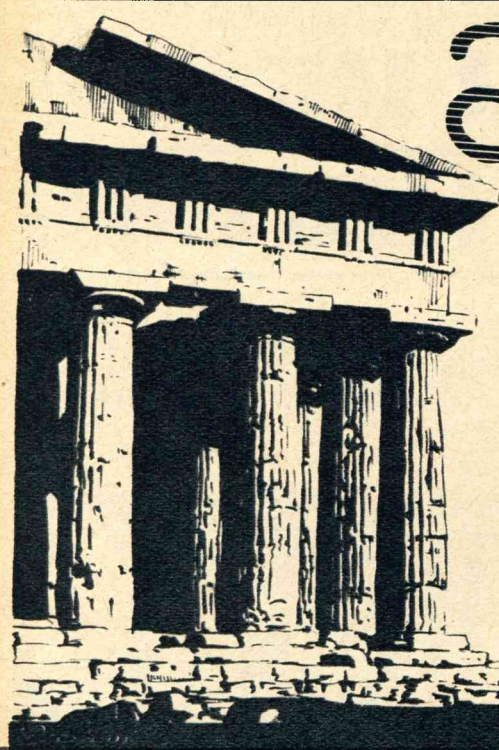
In de buitenwijken van Groningen zijn ten behoeve van de blok-brandweren tien lichte motorspuiten gestationneerd. De beroeps-brandweer zorgt voor de opleiding der vrijwilligers. Een der spuiten onderweg naar de plaats van bestemming.

Het hoofdpostkantoor te Groningen is aan alle kanten met stapels zandzakken tegen onheil beveiligd. De glazen telefooncel is stevig ingepakt.

Elburg is druk bezig met het uitgraven van zijn middeleeuwse vestingwerken. In den muur kan men duidelijk een tweetal schietgaten onderscheiden, terwijl daarboven een luchtkoker zichtbaar is.

قنا

SICILIË

Het eiland
der Eeuwige Lente.
leent zich in ieder jaar-
getijde uitstekend voor
een bezoek.

Verlaagde spoorweg-, scheep-
en luchtvaarttarieven
**GEDURENDE HET
GEHEELE JAAR.**
Hotel- en Benzinebons.

Wereldberoemde artistieke,
culturele,
sportieve en
folkloristische
feesten.

PALERMO. Opera- en concertseizoen. Zeilen. Duivenschieten.

Aan het strand van Mondello: Zonne- en zeebaden
gedurende het geheele jaar. Golf.

Hotels: Villa Igea - Grande Albergo (luxe hotel) - Grande
Albergo e delle Palme - Excelsior Palazzo - Albergo
Centrale - Panormus - Albergo Pensione Villa Lincoln.

AUTOTOCHTEN OVER HET GEHEELE EILAND:

GARAGE MUCERA. HOOFDKANTOOR TE PALERMO.

Brengt een bezoek aan **MESSINA** en zijn prachtige omgeving.
Grand Hotel - Albergo Reale - Belvedere - Venezia.

TAORMINA. Het ideale oord voor Uw vakantie. Zeebaden gedurende
het geheele jaar. Waterfeesten - Schietsport - Klassieke en folklo-
ristische opvoeringen in het Grieksch-Romeinsch theater - Concer-
ten - Mondaine gemakkelijheden. Uitstekende hotel-accomodatie.

CATANIA. Tusschen Etna en Middellandsche Zee. Concerten -
Operaseizoen. Badseizoen aan het lido „Plaja“.

ACIREALE. De wereldbekende thermaalbaden.

SIRACUSE. Ideale verblijfplaats. Grieksch-Romeinsche- en
Middeleeuwsche Monumenten. Volkskunst-opvoerin-
gen in de „Latomiën“. Waterfeesten.

AGRIGENTO. Bezoekt het betooverende dal van de
„vergulde tempels“. Een eenig en onvergetelijk
schouwspel.

ENNA. 1000 m. boven den zeespiegel. Heerlijke verblijfplaats.
Grande Albergo & Belvedere.

Bezoekt de Provincie **TRAPANI.**
Trapani - Segesta (Tempel en theater) - Selinunte - Erice - Motya -
Cave di Cusa - Ossarium van Calatafimi - De Egadische eilanden.
Uitstekende hotels.

CALTANISSETTA. Het Kuuroord van Sicilië. Zwavelhoudende
baden. Grande Albergo Concordia - Villa Mazzone -
Albergo Moderno.

Bezoekt in de Provincie **RAGUSA:** Ragusa - Comiso - Modica.
Middeleeuwsche Monumenten - Kerken uit het Renaissance tijdperk.
„Cave di Ispica“ (tijdperk der holbewoners).

**MAAKT GEBRUIK VAN
CHÈQUES EN CREDIETBRIEVEN IN TOERISTENLIRES**

Inlichtingen:

E. N. I. T., Passage 82, Den Haag en alle reisbureaux

EEN VERSTOKT VRUGGEZEL

DOOR W. H. LANE CRAUFORD

Schuldbesef deed Paul hevig schrik-
ken. „Wat bedoelt u?“ stotterde hij.
Sir Richard hield hem scherp in 't
oog. „Ze zullen zeggen, dat je weg bent
gegaan, omdat je niet uitgelachen
wenschte te worden. Ze zullen zeggen,
dat je je schaamt voor Molly en dat je
woedend op mij bent, omdat ik een
vrouw uit de keuken haal.“ Een ver-
achtelijk lachje bewoog zijn lippen. „En
ze zullen je allemaal gelijk geven.“

Paul vocht tegen de overtuiging, dat
men inderdaad dien uitleg zou geven
aan zijn vertrek.
„Denkt u, dat ik me er iets van aan-
trek, wat er gekletst
wordt?“ viel hij uit.
„Als je niet hier bent
niét.“ was het antwoord.
Paul voelde zijn keel
genepen worden door een nieuwe ramp-
zaligheid. Aanzienlijken tijd bleef hij in
gedachten verdiept. Er was toch al stof
voor praatjes genoeg, ook al ging hij
niet naar Londen juist op 't moment,
dat de verloving bekend werd gemaakt.
Als er nog iets voor noodig was, om
zijn beker van bitterheid tot den rand
te vullen, was het zijn gedwongen ver-
trek onder deze omstandigheden. Hij
wilde blijven, hij wilde bij Molly zijn,
als haar kampvechter optreden, en hij
hunkerde er naar, allen, die haar scheef
aanketen, den handschoen in 't gezicht
te werpen. Maar het kon niet zijn, een
kus had hem verbannen, hem verbannen
naar eenzame afzondering.

„Nu?“ vroeg zijn oom ongeduldig.
„Ik moet weg.“ zei Paul schor.
„Dus je levert Molly over aan de
praatjes van 't dorp?“
„Ik móét weg.“ herhaalde Paul kop-
pig en nadrukkelijk.

Toen brak sir Richard's toorn los.
„Wat heeft ze je dan gedaan.“ riep hij
uit, „dat je haar in den steek laat, als
ze je noodig heeft?“
„Merkt u dan niet, wat ze me gedaan
heeft?“ kreet Paul, door innerlijke smart
de macht over zijn tong verliezend.
„Hebt u geen oogen?“ Hij zweeg, maar
het was nu te laat om terug te krabben,
dus met bliksemende oogen stiet hij
er uitdagend uit: „Ik houd van
haar!“

Sir Richard sprong op, zijn stok klet-
terde tegen den vloer, zijn jicht was op
wonderbare wijze genezen.
„Wát zeg je?“ riep hij.
„Ik heb haar lief.“ Paul was nu kalm
en hij sprak de woorden met eenvoudige
waardigheid uit.

Sir Richard stond hem met verwil-
derden blik aan te gapen. „Maar
dat... dat kan niet.“ zei hij verbluft.
„Waarom niet?“
„Je kúnt niet liefhebben.“

Paul had meer dan genoeg van die
aantijging. „O niet?“ tierde hij, met een
knarsende en doordringende stem. „Laat
ik u dan vertellen, dat ik wel degelijk
liefheb, zoo ernstig en innig als er maar
ooit iemand lief heeft gehad, zoolang de
wereld bestaat.“ Hij ontzag nu de ge-
voelens van zijn oom niet in 't minste
meer, en met een gezicht, vertrokken
van ontroering, ging hij voort: „Ik ben
dol op Molly. Zonder Molly is 't leven
me niets meer waard. Ik heb nog nooit
iemand liefgehad en ik zál nooit meer

iemand liefhebben ook, want zoo'n liefde
als de mijne kan maar ééns in een heel
leven komen, en alleen de dood kan
er het vuur van dooven.“

De twijfel en het ongeloof van sir
Richard gingen langzaam over in een
onthutste zekerheid. Hij keek woedend,
beet op zijn lip, en begon door de kamer
te loopen, want zijn jicht behoorde tot
het verleden.

„Dus dáár heb je haar les in gegeven.“
smaalde hij, „les in de liefde!“

Paul kreeg een kleur van kwaadheid.
„Dat is iets, wat je niet leeren kunt.“
antwoordde hij, „en vóór vanochtend
heb ik het woord liefde niet eens ge-
noemd tegen Molly.“

Zijn oom scheen behoefte aan frissche
lucht te krijgen: hij liep naar het raam
en stond langen tijd — zoo kwam het
Paul ten minste voor — de duisternis
buiten in te staren.

„Houdt ze van jou ook?“ vroeg hij,
met rustiger stem.

„Natuurlijk niet.“

„Heb je 't haar gevraagd?“

Paul antwoordde met een ongedul-
dige ontkenning.

Sir Richard draaide zich om, met
een glans van triomf in zijn oogen.
„Enfin, dat hoeft ook niet, want ik kan
't je wel vertellen.“

Zijn gezicht was opgeklaard, hij glim-
lachte en er sprak welwillendheid uit
heel zijn houding. Paul, getroffen door
die plotselinge verandering, keek hem
strak aan.

„Ze houdt van je, en ze heeft altijd
van je gehouden.“

Waren dat de woorden, die Paul hoor-
de? Zijn hart stond stil, zijn adem stakte.
en zijn oogen drukten verbaasden twijfel
uit.

„t Was na je terugkeer van die zee-
reis.“ vervolgde zijn oom glimlachend.
„Molly verpleegde me in dien tijd, en ik
had me aangewend al mijn zorgen tegen
haar uit te spreken. Ze luisterde met
hartelijk medelijden, en ik voelde me
eenzaam. Ik vertelde haar, dat ik mijn
testament ging veranderen, maar zij
pleitte voor je, en toen heb ik voor
't eerst gemerkt, dat ze zich boos kon
maken.“ Hij grinnikte bij de herinnering.

„Ze was maar een dienstmeisje, maar
zelfs dienstmeisjes kunnen van iemand
gaan houden, en ik meende er de symp-
tomen van te ontdekken. Ik had er
in 't eerst pret in, en zei niets tegen haar,
maar geleidelijk begon ik onze kleine
Molly met andere oogen te zien.“ Hij
hief in een langzaam gebaar zijn handen
op en liet ze weer langs zich heenvallen.

„Het werd een ontstellende openbaring
voor me: jij en ik waren de heele wereld
aan 't rondzoeken naar een meisje, dat
niet bestond, zooals we al begonnen te
vreezen, en we hadden haar voortdu-
rend vlak voor onzen neus gehad.“

Dit alles was ongetwijfeld zeer in-
teressant, maar er was slechts één ding,
waarvan Paul zich op dat oogenblik
iets aantrok, één levenskwesie, en daar
vestigde hij de aandacht van zijn oom op
met een gespannen:

„Maar u zei, dat ze van me hield!“

„Wat heeft 't me een moeite gekost,
om haar zoover te krijgen, dat ze 't
bekende!“ lachte sir Richard. „Ze had
't zichzelf nog niet eens bekend, zie je.

Je was voor haar een prins, een held, een ideaal. Iemand om op een afstand te vereeren, niet om lief te hebben, evenmin als je de verre zon liefhebt."

Paul keek hem met ongeloovige oogen aan.

"Maar de grootste moeite heb ik gehad," hernam sir Richard, met het lachje nog om zijn mond, "om haar over te halen je een kans te geven, haar te leeren zien, zooals ik haar zag. Dat ik er eindelijk in slaagde, kwam niet, doordat ze eenig vertrouwen had in mijn plan, maar doordat ik haar een belofte deed; namelijk: als ze deed wat ik wou, zelfs al mislukte 't, zou ik je niet onterven, en geen enkele verandering in jouw na-deel in mijn testament aanbrengen."

Paul kon niet aanstonds spreken.

"Dus u bent nooit van plan geweest om met Molly te trouwen," kreeg hij er eindelijk uit.

Sir Richard's blik rustte op het portret van Mary Rammerleigh en hij antwoordde met een eenvoudig:

"Nee."

Het nadenkend gefrons kwam weer tusschen Paul's oogen. Dus 't was niets dan tooneelspel geweest, weer zoo'n listige opzet van sir Richard, om gedaan te krijgen, wat zijn hart wenschte. Zelfs die jichtaanval was tooneelspel geweest. Hij had heel wat moeten redeneeren, om Molly in het complot te krijgen, maar toen hij haar bezwaren eenmaal overwonnen had met de kracht van rede-neering, had ze haar rol gespeeld met een natuurlijkheid, die het won van alle kunst. Maar sir Richard had zijn doel voorbij geschoten. Hij had haar van meer nabij kennis laten maken met haar prins, van té nabij. De prins was van zijn troon gevallen, de held had zijn leemen voeten laten zien, het ideaal was een knorrige verwaande kwast gebleken. Hij schudde zijn hoofd en zei somber: "Molly houdt nu niet meer van me — ik heb die liefde vermoord."

Sir Richard haalde zijn schouders op. "Ze is in den tuin," zei hij, de toppen van zijn vingers tegen elkaar drukkend en opziende naar het plafond. "Ik zou 't haar maar eens gaan vragen."

Paul keek hem aan, zijn hart klopte snel, hij voelde zijn polsen jagen; de tijdelijke ontmoediging week voor een gevoel van opgetogenheid, en met snellen stap ging hij over den drempel van de open glazen deuren.

Hij zag Molly, een wit figuurtje tegen een donkeren achtergrond. Ze hoorde zijn voetstappen naderen en keerde zich om met een vlugge, angstige beweging. Hun blikken ontmoetten elkaar, en met een blijden kreet sloot hij haar in zijn armen, en wederom vonden hun lippen elkaar, maar deze kus was anders: hij zei veel en bereikte veel. Zij wist nu dat hij geen afgod was, maar een heel gewoon mensch zooals zij zelf; welk 'n zwak menschelijk wezen zou zij nooit weten, want liefde is blind, en hij legde een plechtige belofte af, dat nooit een daad van hem de glorie van die stralende bruine oogen zou dempen.

"Maar, Paul," bracht ze uit, toen zij weer op adem was, "heeft sir Richard 't je verteld?"

"Wát verteld?"

"Over mij?" Ze keek plotseling ongerust.

"Hij heeft me verteld, dat je van me hield," zei hij, in haar oogen starend. "En da's waar ook," schoot hem te binnen, "ik kom eigenlijk vragen, of het waar is."

Met een gloeiend gezicht drukte zij zich tegen hem aan. "Wist je dan niet, dat 't waar was?" vroeg ze, zoo zacht, dat hij 't nauwelijks verstaan kon.

"Nee... en ik ben nog steeds bang, dat ik wakker zal worden en ontdekken, dat 't een droom is geweest."

"Voor mij was 't een droom," fluis-

terde ze, „maar hij is uitgekomen."

Er kwam een stilte, waarin de droom werd voortgedroomd. Molly kon eindelijk naar hem opkijken, verlegen, en tevreden fluisteren:

"Dus je hebt me vergeven?"

"Jij hebt mij vergeven bedoel je."

"Ik jou? Maar jij bent eerlijk en hartelijk en geduldig geweest, en precies een groote broer voor me."

"Ik ben een gek geweest," zei hij met korte beslistheid. "Ik heb je jaren geleden gekust, en door dien kus had ik moeten weten, waarom ik niet verliefd kon worden. Ik had het zaad van de liefde in mijn hart, maar op vreemden grond wou het niet uitgroeien, en ik liep de woestijn rond en ik keek naar je uit met oogen, die niet zien konden en met stappen, die alle kanten opgingen, behalve den goeden."

Ze keek hem van terzij aan. "En je dacht, dat ik dien kus vergeten had?"

"Had je dat dan niet?"

Met plotselinge helderheid van oogen en felheid van kleur schudde ze haar hoofd.

"En je was toen nog maar zoo'n kind."

"Maar 't was de eerste keer, dat ik door een man gekust werd," zei ze, met een ietwat schalksch lachje, „dus dat kon ik toch niet vergeten?"

"Als je 't zoo bekeken hebt," zei hij peinzend, „ben je bepaald een erg voorlijk kind geweest."

Ze keek hem met groote oogen aan. „Was ik dan slecht?"

"Nou, slecht niet bepaald," verklaarde hij. „Alleen een beetje voorbarig, en vrijpostig, en een tikje onhandelbaar."

Ze knikte, en vulde nadenkend aan: „En nukkig en eigenwijs en bedorven en nesterig."

"Dat zeg ik niet!" protesteerde hij.

"Maar je hebt 't gezegd," herinnerde zij hem.

"Ik meende 't niet," zei hij met een rood gezicht.

"Toch had je gelijk," zei ze, en zijn blik ontwijkend bekende ze: „Ik wou, dat je van mij ging houden, zooals ik was en niet anders, en daar werd 't een beetje moeilijk door, en ik ontdekte, dat ik veel erger was dan ik zelf dacht dat ik was." 't Werd ingewikkeld, dus slipte ze krampachtig. „En toen werd ik boos," ging ze voort, „vooral op mezelf, maar ook een beetje op jou; en toen Rupert toen hier kwam..." Ze moest naar woorden zoeken, en bleef even stil, maar toen ze weer sprak stonden haar oogen zacht en smeekend. „O, Paul," riep ze uit, „je blijft me toch leeren, is 't niet? Wil je me precies leeren hoe je me hebben wilt?"

"Ik zal doorgaan met leeren," zei hij nederig, „de les blijven leeren, die jij me geleerd hebt, en die veel meer waard is dan al wat je van mij kunt leeren."

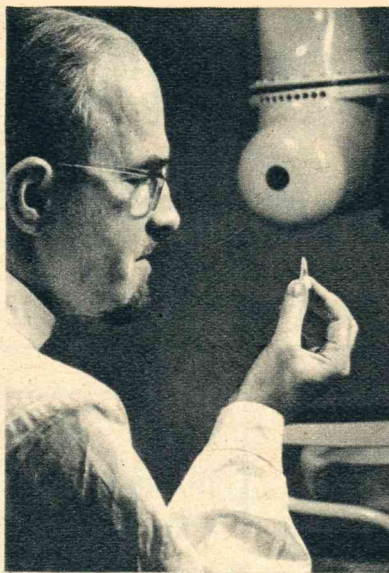
Zij werden zwijgzaam. Er kraste ergens in de verte een uil. Zij vergaten de wereld rondom hen. Uren later — het leken hun althans uren — riep een kuchje, of eigenlijk een herhaling van kuchjes, hen terug in de werkelijkheid.

"Ik wil jullie niet storen," excuseerde sir Richard zich, „maar misschien mag ik even opmerken, dat 't regent."

"Regent 't?" Paul keek verwonderd op, en werd nog verbaasder, toen hij dikke druppels op zijn gezicht voelde neerkomen. „Ja, zoowaar," riep hij, zijn oom bezorgd aankijkend. „Gaat u maar gauw naar binnen!"

"Dat was ik net van plan," verklaarde sir Richard. „Ik moet zorgen, dat ik een stootje hebben kan met de brui-loft." Met gedempte stem ging hij voort: „Dat wil zeggen, als de bruid en de brui-gom niet overlijden aan longontsteking."

Hij keerde zich met een korten draai om en zijn gegrinnik klonk van verre.

Dat is tandsteen, de aartsvijand van Uw gebit.

Het zet zich vast tusschen de tanden en op onbereikbare plaatsen, en wel speciaal aan de achterzijde van de tanden. Eerst is het een weke substantie, die echter langzamerhand harder wordt en het tandvleesch doet ontsteken. De gevreesde „zakken" ontstaan en het tandsteen gaat voort zich op den tandhals vast te zetten.

De steeds verdergaande ontsteking van het tandvleesch leidt tot het gaan loszitten en ten slotte

tot het uitvallen van de tanden, tenzij hiijtds voor de verwijdering van dien gevaarlijken vijand van het gebit wordt gezorgd. Verzorg Uw tanden

met Solvolith, de eenige tandpasta, die het natuurlijke Karlsbader bronzwout bevat, het bekende afweermiddel tegen tandsteen.

Solvolith, extra zacht en een ware weldaad voor gevoelig tandvleesch, is het ideale middel voor de dagelijksche mondverzorging en wordt door rookers gebruikt ter verwijdering en voorkoming van nicotine-aanslag.

—Solvolith—

N. V. SOLVOLITH. COMPANY AMSTERDAM

Gütermann's Naaijijde

PANORAMA- OORLOGSKRONIEK

Week van 4 tot 10 September 1939

Muandag 4 September

Wat is er gisteren, na de oorlogsverklaringen van Frankrijk en Engeland aan Duitschland, gebeurd? Dat vroeg men zich allereerst dezen morgen af. In het ochtendblad vond men het bericht van den ondergang der „Athenia” en van het signaleeren van vreemde vliegtuigen boven ons grondgebied.

Engeland zond een groot aantal vliegtuigen naar het Rijnland, waar zij miljoenen pamfletten uitwierpen, die een waarschuwing aan het Duitse volk behelsden. Vermoedelijk vlogen deze vliegtuigen in den nacht boven ons land. We laten hier den inhoud van dit pamflet in extenso volgen:

WAARSCHUWING

Engeland aan het Duitse volk.

„Duitschers. Met koel overleg heeft de Duitse rijksregering Engeland den oorlog opgedrongen, hoewel zij wist, dat de gevolgen van haar handelwijze de geheele menschheid in een grooter ongeluk zouden storten dan 1914 dat deed. In April gaf de rijkskanselier u en de wereld de verzekering van zijn vriendschappelijke bedoelingen.

Zij bleek echter even waardeloos te zijn als zijn het vorig jaar in September in het Sportpaleis te Berlijn verkondigde woorden: „Wij hebben geen territoriale aanspraken in Europa meer te stellen.”

Nooit heeft een regeering haar onderdanen onder een geringer voorwendsel den dood ingejaagd. Deze oorlog is geheel onnoodig. Van geen enkele zijde wordt het Duitse land en het Duitse recht bedreigd. Niemand verhinderde de bezetting van het Rijnland, de voltrekking van den „Anschluss” en de onbloedig uitgevoerde inlijving van de Sudeten bij het rijk. Noch wij noch een ander land heeft ooit geprobeerd het Duitse rijk in zijn groei te belemmeren, zoolang het niet de onafhankelijkheid van niet-Duitse volken te na kwam.

Met alle verlangens van Duitschland, zoolang zij voor anderen rechtvaardig zijn, zou men in vreedzaam overleg rekening gehouden hebben. President Roosevelt heeft u zoowel vrede met eer alsook het vooruitzicht op materiele welvaart aangeboden. In plaats hiervan heeft uw regering u veroordeeld tot massamoord, nood en alle ontberingen van een oorlog, waarin gij nooit op een overwinning kunt hopen. Niet ons, maar u heeft zij bedrogen. Jarenlang heeft

Een document van blijvende waarde voor latere tijden

zij u door een ijzeren censuur de waarheden onthouden, die zelfs onbeschaafden volken bekend zijn. Deze censuur houdt den geest van het Duitse volk in een concentratiekamp gevangen. Hoe zou zij het anders hebben kunnen wagen de samenwerking van vredelievende volken ter verzekering van den vrede valschelijk voor te stellen als vijandige omsingeling. Wij koesteren geen vijandschap tegen u, het Duitse volk. Deze Nazi-censuur heeft voor u verzwegen, dat zij niet over middelen beschikt om een langdurigen oorlog vol te kunnen houden. Niet-tegenstaande zwaar drukkende belastingen zijt gij aan den rand van het bankroet. Wij en onze bondgenooten beschikken over onmetelijke reserves aan manschappen, uitrusting en voorraden. Wij zijn te sterk om door slagen gebroken te worden en kunnen u onverbitterd bestrijden tot gij uitgeput zijt.

Gij, het Duitse volk, hebt het recht te bestaan in vrede, nu en te allen tijde. Ook wij wenschen vrede en zijn bereid hem met iedere oprecht vredelievend gezinde Duitse regeering te sluiten.”

Ongetwijfeld is er 's avonds ten noorden van ons land iets gaande in de lucht, hetgeen wij kunnen reconstrueeren uit de volgende berichten:

De regeeringspersdienst meldt n.l.:

Maandagavond kort na 7 uur zijn in het uiterste noorden des lands twee buitenlandse militaire vliegtuigen gesignaleerd, die zich binnen ons rechtsgebied in westelijke richting bewogen.

En uit Denemarken komt de Jobstijding, dat een vliegtuig twee bommen op de Deensche stad Esbjerg heeft geworpen. Een huis werd aanzienlijk beschadigd, terwijl er een nog onbekend aantal slachtoffers te betreuren is.

Wij vernemen later, dat omstreeks dien tijd een Engelsche luchtaanval op Brunsbüttel en Wilhelmshaven heeft plaats gevonden. Van beide zijden wordt daarvan melding gemaakt. Van Duitse zijde zegt men, dat vijf van de twaalf vliegtuigen, welke den aanval hebben uitgevoerd, zijn neergeschoten, later zelfs negen van de achttien, van Engelsche zijde geeft men toe, dat de Royal Air Force eenige verliezen heeft geleden.

De Polen zijn door de Duitschers gedwongen uit Silezië terug te trekken. Czesochowa door de Duitschers bezet. Het Poolsche garnizoen op de Westerplatte biedt nog tegenstand.

Door 't bereiken van den Weichsel hebben de Duitse troepen uit Pommeren de Poolsche troepen in het noordelijk deel van den Corridor afgesneden. Een Poolsche onderzeeboot en een Poolsche torpedojager zijn volgens het Duitse legerbericht tot zinken gebracht.

De stemming te Warschau is gedrukt, daar de Duitschers niet veraf meer zijn. Overal worden zandzakken aangebracht. Er zijn geen taxi's meer; de benzineverkoop is verboden. 's Middags wordt de stad hevig gebombardeerd.

Intusschen is het communiqué no. 1 op 4 September 's morgens van Fransche zijde bijzonder laconiek geweest: „De operaties zijn, wat betreft de geheele land-, zee- en luchtmacht, begonnen.”

Dat is alles.

DE HOUDING DER ANDERE STATEN

Alle Engelsche dominions, behalve Zuid-Afrika, en natuurlijk ook de Fransche en Engelsche koloniën hebben zich solidair met het moederland verklaard, de Bey van Tunis, de sultan van Marokko scharen zich aan de zijde der Fransen. Rusland en Japan, evenals de Baltische staten, blijven neutraal, Egypte kiest de zijde van Engeland. Verder zijn bij een decreet van Polens president, prof. Moscicki in Polen een Tsjechisch en 'n Slowaaksch legioen gevormd, beide onder leiding van generaal Prehala, den oudminister der Karpathen-Oekraïne, en met als uitgesproken doel het herstel der Tsjechoslowaaksche vrijheid.

AMERIKA NEUTRAAL

In een rede van Roosevelt tot „geheel Amerika” verklaart de president der Vereenigde Staten o.a.:

„Ons land zal een neutraal land blijven, maar ik kan niet verlangen, dat iedere Amerikaan ook in zijn gedachten neutraal blijft. Ook een neutrale heeft het recht, acht te slaan op de feiten en men kan niet van hem vergen, dat hij zijn geest of zijn geweten afsluit.”

In Den Haag maakte de Tweede Kamer onder zeer bijzondere omstandigheden kennis met het nieuwe Ministerie. Minister-president de Geer zei bij deze gelegenheid o.a. het volgende:

Ruim 25 jaar geleden, op Maandag 3 Augustus 1914, werd door den heer De Savornin Lohman in deze Kamer gezegd: „Ik geloof niet, dat ooit ons Koninkrijk in een zoo gevaarlijken toestand is geweest als op dit oogenblik.” Het was aan

Koningin Elisabeth van Engeland bracht een bezoek aan het hoofdkwartier van 't Roode Kruis te Londen. Men lette op het gasmasker, dat H.M. in zijntasch over den schouder draagt.

het begin van den wereldoorlog en de Kamer was met een gelijksoortig doel bijeengeroepen als op dezen middag.

Ons Koninkrijk bestond toen honderd jaar. Het is wel een bittere ervaring, dat de generatie, die dien onheilsdag heeft meegemaakt, reeds na een kwarteeuw neiging moet gevoelen die sombere woorden te herhalen. Dit ondanks de hoop, die een tijdlang gekoesterd werd, dat de leer van den wereldoorlog niet tevergeefs zou zijn geweest en den volken de kracht zou geven hun onderlinge verhouding op nieuwen en betrouwbaarder grondslag te vestigen.

Het was in het donkerste uur van onze geschiedenis, dat de geloofshymne geboren werd, die de eeuwen trotseerde, de hymne, die ook nu nog de diepste en zuiverste gevoelens van ons volk vertolkt, en dit zal blijven doen, hoe hoog straks de nood moog stijgen:

Mijn schilt ende betrouwen
Zijt Gij, o God, mijn Heer.
Op U zoo wil ik bouwen,
Verlaat mij nimmer meer.

De redevoering is door de Kamer, welke bijna voltallig was opgekomen, staande aangehoord. Vooral de woorden van den minister-president, met grooten ernst en overtuiging uitgesproken, maakten diepen indruk.

Een merkwaardige oorlogsdag! Zij, die zich 1914 herinneren, hadden heel iets anders verwacht. In Polen was de strijd weliswaar in vollen gang, maar in het westen was er vrijwel niets gebeurd. Het Deutsche legerbericht meldde dan ook: „In het westen tot dusver geen gevechtshandelingen.”

Dinsdag 5 September

Zuid-Afrika verbreekt zijn relaties met Duitschland, tegen den wil van den premier, generaal Hertzog, door een hierop betrekking hebbende motie van generaal Smuts aan te nemen. Het kabinet Hertzog was verplicht af te treden en generaal Smuts vormde een nieuwe regeering.

Roosevelt teekent een decreet, waarbij de neutraliteit der Vereenigde Staten wordt afgekondigd en een tweede, waarbij de uitvoer van wapenen naar een der oorlogvoerende landen verboden wordt.

Duitschland publiceert evenals Engeland een Witboek, waarin het alle verantwoordelijkheid voor het uitbreken van de vijandelijkheden afwijst.

Om vier uur 's morgens werden weer eenige blijkbaar verdwaalde vliegtuigen in de omgeving van Amsterdam gesignaleerd, waarop het vuur geopend werd.

De Engelsche gezant in Den Haag, sir Neville Bland,

De Britsche ambassadeur te Berlijn sir Neville Henderson, gefotografeerd bij zijn vertrek op het station Charlottenburg.

verklaarde ten aanzien van de vliegtuigen, die in den nacht van 3 op 4 September boven Nederland hadden gevlogen, o.a. het volgende:

„Mocht inderdaad bewezen worden, dat den bedoelden nacht Engelsche vliegers boven Nederland zijn geweest, dan zal men alle gedachte aan een opzettelijke schending van ons grondgebied opzij moeten zetten en slechts aan een door het dien nacht zeer slechte zicht verschoonbare vergissing moeten denken.”

Hij was er echter van overtuigd, dat de gesignaleerde vliegtuigen geen Engelsche waren geweest. Intusschen vindt een luchtslag boven Warschau plaats, de grootste die tot dusverre in Polen gevoerd is.

Zeventig Deutsche bommenwerpers vielen, naar men zegt, bijna gelijktijdig aan en wierpen explosieve en brandbommen uit. Zeven dezer toestellen werden neergeschoten, doch middelerwyl stortten verscheiden huizen in de voorsteden in puin en sloegen de vlammen van de brandende gebouwen hoog ten hemel.

De gewezen Volkenbondscommissaris van Danzig, prof. Burekhardt, vertrok op dezen dag naar Letland, de „Oranje”, het vlaggeschip der Amsterdamsche koopvaardijvloot, stoomde 's morgens om kwart voor zes de Noordzee op om naar Ned.-Indië te varen, terwijl de „Statendam” 's middags één uur de pieren van Hoek van Holland verliet.

Merkwaardiger nog was echter op dezen dag een ander vertrek, n.l. de

UITWISSELING DER AMBASSADEURS

Te Oldenzaal arriveerde een extra Fransche trein met de Deutsche delegatie, bestaande uit circa 120 personen. Deze trein kwam op het eerste perron binnen.

Toen deze delegatie den trein had verlaten, nam de Fransche, die den vorigen avond was aangekomen, daarin plaats.

De leden van de Engelsche legatie, met Henderson aan het hoofd, benevens de tot het laatst toe in Duitschland achtergebleven leden van de Engelsche kolonie — in totaal een gezelschap van ongeveer veertig personen — waren per trein van Berlijn vertrokken, maar, naar men heeft kunnen lezen, nabij de Nederlandsche grens opgehouden, ten einde het moment af te wachten, waarop de Deutsche legatie in Nederlandsch territoriaal gebied zou zijn gearriveerd. Daarna is de trein doorgereden, via Oldenzaal naar Rotterdam.

En in het westen, waar Franschen en Duitschers tegenover elkaar staan?

Het vierde Fransche oorlogscommuniqué, gedateerd op 5 September 's avonds, luidt:

„Onze troepen zijn overal in contact aan onze grens tusschen den Rijn en de Moezel. Er moet aan herinnerd worden, dat aan den Rijn aan beide kanten permanente versterkingswerken den oever omzoomen.”

Wanneer de eerste communiqué's laconiek zijn en niet aan allen bevrediging schenken die er een verslag in zouden willen vinden van beslissende veldslagen, zoo vertelt men bij wijze van toelichting, dan is daarin niets, dat verrassing kan baren. In de aller-eerste dagen van Augustus 1914 werd er geen groote slag geleverd. Bovendien moet een fundamenteel onderscheid gemaakt worden tusschen den oorlog in 1914 en dien, welke heden gevoerd wordt. In Augustus 1914 was het een bewegingsoorlog met een snel offensief aan beide kanten. Thans steunen de tegenover elkander staande troepen op twee hechte fortificatiesystemen, de Maginot- en de Siegfriedlinie. Weer een vreemde oorlogsdag....

Men zou zoo gaarne willen gelooven, dat het misschien toch nog geen „ernst” werd, als men niet wist, dat zulke vrome wenschen in tijden als deze zelden uitkomen.

Woensdag 6 September

Van het westelijk front komt nog geen nieuws. Het officieele Fransche legerbericht van 6 September, 's avonds 9 uur, luidt:

Onze voorste elementen, die aan gere zijde der grens vorderingen maken, met een snelheid, welke varieert naar gelang van de verschillende deelen

Adolf Hitler, de „eerste soldaat van het Deutsche Rijk”, in gesprek met gewonde soldaten.

Een huis in een der arbeiderswijken te Warschau, dat bij een luchtaanval door een bom getroffen werd.

Duitsche verkenners trekken door een Poolsch dorp, dat bijna geheel verwoest is.

van het front, stuiten overal op automatische wapenen en op veldversterkingen.

De activiteit van onze luchtmacht valt te zamen met die der landmacht.

Intusschenmeldt men vanDuitsche zijde, dat Krakau bezet is. De Deutsche generaals hebben zich onmiddellijk naar het graf van Pilsodski begeven om de nagedachtenis van dezen maarschalk hulde te brengen. Er wordt een eerewacht bij het graf geplaatst.

In Amsterdam worden de eerste distributiekaarten uitgereikt. Zij zijn groenachtig en men moet in de rij staan om ze te krijgen. Het zijn noodkaarten, die binnenkort vervangen zullen worden door „distributiestamkaarten”.

Er is oorlog en men merkt het, maar men merkt het ook niet, men is „bijna” gewend en het leven gaat zijn gang. Maar wat brengt de toekomst, die niet anders dan somber kan zijn?

Want het Engelsche ministerie van voorlichting deelt mede dat het, wanneer de Britsche lucht- of vlootstrijdkrachten successen hebben geboekt tegen vijandelijke duikbooten, niet altijd gewenscht is om dit te publiceren. Wanneer geen nieuws gepubliceerd wordt, behoeft dit dus niet te impliceren, dat geen successen zijn bereikt. De admiraliteit zal berichten geven, telkens als dit wenschelijk schijnt.

Gebeurt er wat of gebeurt er niets? We weten het niet....

Donderdag 7 September

Men merkt hier te lande, na de eerste woelige mobilisatiedagen, niets van oorlog. Het is heerlijk mooi weer, 's middags ziet men in de stad de menschen tevreden winkelen. Zij kunnen alles krijgen, zooveel als ze willen (als het niet abnormaal groote hoeveelheden zijn) en de prijzen zijn nog steeds „vóór-oorlogsche” prijzen.

Maar de oorlog is er toch werkelijk.

Het Poolsche garnizoen op de Westerplatte heeft zich vanochtend om 10 uur 20 overgegeven. Het Duitsche ministerie van Oorlog, dat dit bericht publiceert, brengt hulde aan den moed van de Polen, die zich zes dagen lang dapper verdedigden tegen de Duitsche overmacht.

Uit het hoofdkwartier van den Führer wordt gemeld:

De Führer heeft zich Woensdag opnieuw naar de troepen aan het front in het gebied van den Corridor begeven. Hij bezichtigde vooral de streek, waar het z.g. Poolsche Corridorleger werd verslagen.

In het noorden hebben de troepen, die Bromberg hadden veroverd, zich nu naar het oosten gewend en een verbinding tot stand gebracht met de troepen, die in Oost-Pruisen de grens hadden overschreden en zich klaarblijkelijk naar het westen hadden gewend. Op het zuidelijk deel van het front zijn de Duitschers verder opgerukt en staan thans in een boog om Lodz heen. Hier zijn zij nog slechts 75 km. van Warschau verwijderd, terwijl zij in het noorden bij Plonsk nog slechts een goede 60 km. van de Poolsche hoofdstad af staan. Men neemt aan, dat het gansche Poolsche gebied tusschen Warschau en Posen, van noord en zuid bedreigd door de oprukkende Duitsche legers, niet langer te verdedigen is.

Het Fransche communiqué van hedenochtend luidt: „Aan het front is aan weerszijden een uitgesproken activiteit waar te nemen.”

Uit Irak vernam men, dat de regeering besloten had de betrekkingen met Duitschland te verbreken, ook Monte Carlo verbrak zijn betrekkingen, doch nu met alle landen: Woensdagavond gingen de speelzalen voor onbepaalde tijd dicht.

DUIKBOOTOORLOG

Het Nederlandsche s.s. „Mars” van de K.N.S.M. liep te Lissabon binnen met aan boord dertig leden van het Britsche s.s. „Manaar”, een der slachtoffers van den thans in vollen gang zijnden zee-oorlog.

Behalve de „Manaar” werden nog de „Royal Sceptre” (4853 ton, rederij Hall Bros, Newcastle) en het s.s. „Corinthic” aangevallen. Laatstgenoemd schip werd niet beschadigd en slaagde er in de haven te bereiken. Het Britsche vrachtschip „Olivegrove” (4060 ton, rederij D. Alexander & Sons, Glasgow) is volgens een in Amerika opgevangen draadloos bericht van de mailboot „Washington” op ongeveer

Zieken worden evenals kinderen en ouden van dagen geëvacueerd. Op de binnenplaats van het Barthospitaal te Londen liggen zij op draagbaren te wachten om per auto-ziekenwagen vervoerd te worden.

Het Poolsche leger beschikt over een groot aantal kleine tanks, die in staat zijn de infanterie op doeltreffende wijze te steunen.

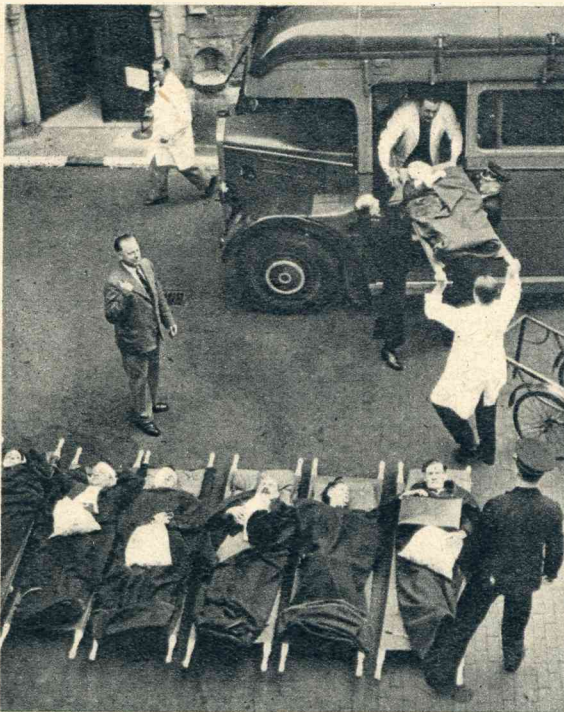

Terstond na de overgave werd op de zwaar beschadigde Westerplatte bij Danzig de Duitsche vlag geheschen.

200 mijl ten noordwesten van Spanje getorpedeerd. Ruim veertig opvarenden zouden gered zijn; men weet nog niet, of er vermisten zijn. Men maakte nog melding van eenige andere schepen, die eveneens aangevallen zouden zijn. De vrachten op het Verre Oosten zijn reeds 40% hooger dan in Augustus, die op Noorwegen zijn met 50 % verhoogd.

Het Fransche legerbericht no. 8 van 7 September 's avonds luidt als volgt:

„Op het front tusschen Rijn en Moezel versterkt de vijand zich in de stellingen tegenover onze linies. Men signaleert er de aankomst van versche strijdkrachten uit het binnenland van Duitschland.”

De door de Duitschers veroverde oorlogsbuit van de Westerplatte wordt gesorteerd en aan een onderzoek onderworpen.

Vrijdag 8 September

Terwijl van de krijgsverrichtingen der oorlogvoerende partijen niet veel bekend werd, leed onze Marine op dezen dag een gevoelig verlies.

De Nederlandsche mijnenveger „Willem van Ewijk”, die des ochtends in gezelschap van drie andere mijnenvegers naar de Waddeneilanden was vertrokken om eenige mijnen te helpen opruimen, dreef door een sterken stroom af, op een andere mijn. Het schip zonk binnen een minuut, van de 51 opvarenden werden slechts 22 gered.

Tegelijkertijd slaagde de „Statendam” er in de geheele bemanning van het Engelsche s.s. „Winkleigh”, dat getorpedeerd werd, te redden. Laat op den avond kwam het bericht door, dat Warschau door de Duitschers bezet zou zijn. Dit werd echter ten stelligste door de Polen tegengesproken. Men zegt, dat een Duitsche zender op de golfengte van Warschau nieuwsberichten heeft uitgezonden: dit is dus het begin van een „radio-oorlog”.

Het Nederlandsch Olympisch Comité zette de voorbereiding van een Nederlandsche deelneming aan de a.s. Olympische Spelen voorloopig stop.

Men maakt bekend, dat een speciale zitting van het congres der Vereenigde Staten zal worden gehouden, waarin beslist zal worden over opheffing van het wapenembargo.

Zaterdag 9 September

Het Belgische grondgebied werd in den nacht van 8 op 9 September door buitenlandsche vliegtuigen overvlogen. Op drie dezer machines werd door Belgische vliegtuigen jacht gemaakt. Een bombardementsvliegtuig van Britsche nationaliteit werd tot landen verplicht. Een ander bombardementsvliegtuig werd door twee Belgische jachtvliegtuigen omsingeld en door de voorgeschreven teekens — vuurpijlen en lichtkogels — tot dalen aangemaand.

Een Belgisch vliegtuig, waarop een Britsch vliegtuig het vuur had geopend, werd vernield. De twee inzittenden van het toestel sprongen met behulp van hun valscherms naar beneden en werden daarbij gewond. Deze schending van de Belgische neutraliteit heeft tot een energiek protest bij de Britsche regeering geleid.

Het Fransche legerbericht van hedenochtend luidt:

In den afgelopen nacht hebben onze voorposten te land activiteit aan den dag gelegd. Het groote bosch van Warndt, ten westen van Forbach, is grotendeels in onze handen.

Generaal-veldmaarschalk Hermann Göring.

Generaal-veldmaarschalk Hermann Göring hield 's middags voor de arbeiders van een groote Deutsche wapenfabriek 'n rede waarin hij de internationale situatie besprak.

Hij zei hierin o.a.: Wat den strijd in het oosten betreft, de Deutsche weermacht heeft hier prestaties geleverd, die zelfs wij ons niet hebben kunnen voorstellen.

Dat het gelukt is in acht dagen in 'n vijandig land binnen te dringen en de hoofdstad van dat land in te nemen, is een prestatie, die door niemand, ook niet door ons, voor mogelijk werd gehouden. Bovendien echter blijven onze landlegers oprukken.

Met trots moet ik thans evenwel een wapen noemen dat hier voor de eerste maal opgetreden is en dat den vijand de grootste afbreuk heeft gedaan: dat is het luchtwapen geweest. Dit heeft bewerkt, dat de Polen tot achter den Weichsel zijn teruggedrongen. Zoo-even bereikt mij het bericht, dat zij Rozan hebben moeten verlaten. Wie op het oogenblik een kaart van Polen aanschouwt, met de posities der Deutsche legers, zal moeten erkennen, dat de vijand thans aan drie zijden ingesloten is.

Het kan nog slechts enkele dagen duren, voordat het Poolsche leger geheel in Deutsche handen gevallen is. Wij kunnen hopen, dat veertien dagen na het begin van den strijd de hoofdzak afgedaan is en dat over enkele weken het laatste opruimingswerk kan worden uitgevoerd.

De Führer heeft alles voor den vrede gedaan, alleen niet de eer prijsgegeven. Op het laatste oogenblik hebben wij nog voorstellen gedaan.

Het Deutsche volk is elk uur bereid 'n eerzamen vrede te sluiten, doch men verwisselde 't Deutsche aanbod niet met zwakheid. Als men oorlog wenschte, kan men hem krijgen, in iederen vorm, dien men verlangt.

Wij zijn bereid tot vrede, wanneer de verstandige menschen succes hebben, maar ook tot oorlog, wanneer oorlogshiters als Churchill slagen. Een fatsoenlijke vrede zou ons het liefste zijn, maar wij zijn evenzeer besloten tot het uiterste te strijden, wanneer men ons zou aanvallen.

NEDERLANDSCH SCHIP OP EEN MIJN GELOOPEN

Uit Thisted in Denemarken wordt gemeld, dat elf leden van de bemanning van het Nederlandsche s.s. Mark, afkomstig uit Rotterdam, in een reddingsboot te Vorupoeur zijn aangekomen. Zij deelden mede dat de Mark op weg van Finland naar Nederland op een mijn is gelopen en gezonken. De bemanning welke uit 22 koppen bestaat is geheel gered.

De Poolsche luchtmacht is nog niet in staat geweest zich behoorlijk te doen gelden. Hoewel zij kleiner is dan de Deutsche zou zij toch over uitstekend materiaal en goed geoefend personeel beschikken.

's Avonds werd van Britsche zijde de volgende officieele verklaring gepubliceerd:

Tijdens de heden gehouden bijeenkomst van het Britsche oorlogskabinet is besloten, dat de Britsche politiek gericht zal zijn op de veronderstelling, dat de oorlog minstens drie jaar zal duren.

Meldde het Deutsche Nieuwsbureau: Dank zij het voortdurende opdringen der Deutsche troepen op het strijdtooneel in het oosten is de Deutsche oostgrens definitief en voor altijd beveiligd.

De opperbevelhebber van het leger heeft daarom den Führer gemeld, dat niet langer de noodzakelijkheid bestaat, dat het leger binnen de grenzen van het Deutsche rijk in het oosten de uitvoerende macht uitoefent.

Alleen in de provincie Silezië ten noorden van de Oder moet om technische redenen nog korten tijd worden vastgehouden aan den tot dusver bestaanden toestand.

De Führer en opperbevelhebber heeft daarom verordend, dat de achterwaartsche grens van het gebied der krijgsverrichtingen, met uitzondering van Silezië ten noorden van de Oder, van 9 September middernacht af tot de Deutsche oostgrens zal worden verschoven. De opperbevelhebber van het leger dankt alle volksgenooten, dat zij steeds met offervaardigheid de weermacht hebben gesteund en daarmede ook hun deel hebben bijgedragen tot het gelukken van het groote werk, zoo besluit het D.N.B.

Op een telegram van den voormaligen Tsjecho-Slowaakschen president Benesj heeft Chamberlain het volgende geantwoord:

Onder dankzegging bevestig ik Uwe Excellentie de ontvangst van uw edelmoedige boodschap van sympathie en steun in deze moeilijke uren. Het leed van de Tsjechische natie is niet vergeten en wij verwachten den triomf der beginselen, waarvoor wij de wapens hebben opgenomen, om het Tsjechische volk van vreemde overheersching te bevrijden.

Van officieele Poolsche zijde wordt de bezetting van Warschau door de Duitschers nog steeds tegen-

Om zeker te zijn, dat in het door de Duitschers bezette gebied de verbindingen geen gevaar loopen, heeft men op de spoorwagens luchtafweergeschut gemonteerd.

gesproken, niettegenstaande Göring in zijn rede hier ook reeds melding van maakte.

Het officieele Sovjet-agentschap Tass berichtte: In verband met den Deutsch-Poolschen oorlog, die een steeds grooter omvang en een dreigender karakter krijgt, heeft de regeering der Sovjet-unie besloten, verscheiden lichtingen onder de wapenen te roepen ter verdere versterking van de defensie van het land. De oproep van reservisten voor het roode leger is geschied in de Oekraïne, in Wit-Rusland, te Leningrad, Moskou en in de militaire districten Kalinin en Orel.

Paul Reynaud, de Fransche minister van financiën.

Zondag 10 September

Canada verklaarde Duitschland den oorlog. Een afschrift van deze verklaring is naar Londen geseind. Dit is de eerste keer, dat Canada in dit opzicht zelfstandig is opgetreden als natie. In 1914 heeft de Canadeesche regeering zich beperkt tot het afdrucken in het staatsblad van de oorlogsverklaring van Groot-Brittannië.

Wat de verovering van Warschau betreft, spreken de Deutsche en Poolsche berichten elkaar nog steeds tegen. Volgens een Duitsch communiqué zou Lodz reeds Zaterdag bezet zijn.

De Fransche minister van financiën, Reynaud, hield 's avonds 8 uur een radiotoespraak, waarin hij o.a. zeide: Ik wil de kracht van den tegenstander niet onderschatten, maar ik geloof, dat ik dat niet doe, wanneer ik u zeg: Duitschland is reeds in groote mate uitgeput door de gigantische inspanning, die het zich heeft getroost voor de voorbereiding van den oorlog. Economisch en financieel is het Deutsche organisme reeds zeer kwetsbaar. Op dat front heeft Duitschland geen versche troepen meer. Wat nu Frankrijk betreft: Het is een feit, dat het den oorlog begint in veel betere economische en financieele omstandigheden dan de vijand.

En wat den goudvoorraad betreft: Het zal voldoende zijn, indien ik mededeel, dat deze oorlogsschat in enkele maanden met bijna 30 procent is gestegen. Het is niet slecht, dat men hier en elders weet, dat de bank van Frankrijk thans tweemaal meer goud bezit dan in Augustus 1914.

Verder legde de minister den nadruk op de noodzaak om zooveel mogelijk te produceeren en zoo weinig mogelijk te verbruiken.

Deze week eindigt met een vraagteeken. Het heden is onzeker, daar een aantal tegenstrijdige berichten circuleert, de toekomst is ongewisser dan ooit.

Hoe ik OVERTOLLIG HAAR voor altijd ben kwijtgeraakt

door een
gediplomeerde
verpleegster

„Mijn armen en beenen waren bedekt met afschuwelijk dik, donker haar. Ik had alles geprobeerd: prikkelende pasta's, onaangename poeders, zelfs pijnlijke elektrische behandelingen. Het gebruik van een scheermes deed het haar slechts sneller en grover groeien. Daarna sprak een vriendin mij over Nieuwe Vieto. Binnen drie minuten verwijderde ik alle sporen van haar. Mijn huid bleef blank en glad als fluweel. De plaag van overtollig haar is door Nieuwe Vieto ten einde gebracht.” N.B. Nieuwe Vieto lost op pijnloze wijze het haar op, dat zich onder de oppervlakte der huid bevindt — en laat daarom geen harde stoppels achter, zooals door een scheermes wordt gedaan — het verzwakt inderdaad den groei van het haar. In tuben van 85 cent en f 1.50 bij drogist, kappers en parfumeriezaken.

Probeer deze
Nieuwe Methode

Reclame Knippatroon No. 16 VOOR SLECHTS 15 ct.

Verkrijgbaar in de maten
40 - 42 - 44 - 46

Voor de vakantie,
kan 't mooier,
Dees' gezellige blouse
met overgooier?

Deze kledingstukken mogen niet aan Uw vakantie-uitrusting ontbreken. Zij zullen U zeer zeker goede diensten bewijzen en... ze zijn zeer aangenaam en praktisch in het dragen. Bovendien kunt U ze met ons goedkoop en handig reclameknippatroon gemakkelijk in een middag maken en vormt deze blouse met overgooier een prettige aanvulling van Uw garderobe. Tevens is dit een mooie gelegenheid om met onze uitstekende Kant-en-klarpatronen kennis te maken. De levering geschiedt binnen 24 uur.

Bestellingen kunnen als volgt geschieden: door bemiddeling van Uw bezorger; door girostorting op no. 293631; door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels aan

PATRONENKANTOOR
PANORA
NASSAUPLEIN 1 - HAARLEM

MARIA DE LA GRACIA

door J. Gerhard Toonder

Mijn paard, dat zich al dagen lang traag en haast aarzelend had voortgesleept door de troosteloze en verschroeide Campo Caldo, bespeurde de aanwezigheid van de rivier eerder dan ik. Het stak onverwacht zijn neus op, alsof het vage en heete zuchtje wind, dat over de vlakke op ons toekwam, nog meer bevatte dan alleen den geur van dorrende planten en verhit steen. Maar het duurde nog bijna een half uur voordat ook ik dien vreemde, zoetigen, paradijsachtigen geur van zweetende aarde en vochtigen groei kon ruiken. Toen werd ook het landschap al beter; en op den heuvelkam, die tot dusver het uitzicht had belemmerd, werd een heel andere wereld zichtbaar. Daar stroomde de rivier breed uit met een trage kromming door een groene vallei; daar waren huizen en dorpen, hooge, weelderige boomen, en langs den waterkant en tegen de heuvelhelling zag ik zelfs goedverzorgde tuinen. Ik hield het paard, dat trilde van verlangen om zich naar dien koelen overvloed te storten, onwillekeurig even in: één minuut — langer gelukte het niet; toen renden wij naar beneden, en er waren ons veel te veel kronkels in het pad. En zóó onstuimig was die jacht naar den oever, dat er nog bijna 'n ongeluk van kwam; bij een van die bochten, tot het laatste moment aan ons oog onttrokken door een groepje struikgewas, zat een oude man, bijna midden op den weg. Hij maakte, toen wij vlak voor hem om den hoek kwamen, een hulpeloze beweging van schrik, een krampachtige poging om wat naar achteren te knippen, maar dat was te laat en het zou er droevig voor hem uitgezien hebben als Don Jaime, het paard, niet met een ruk over hem heen was gesprongen.

„Senor...” hoorde ik de dunne stem van den ouden man achter mij roepen; maar wij hadden geen tijd om hem te beklagen, wij moesten naar dat water toe.

En ik dacht niet meer aan dien ouden man voordat ik veel had gegeten en gedronken en voordat ik in de rivier had gezwommen en een nieuw hemd, dat ik daar in het dorp kocht, aan had getrokken.

Maar, hoe dan ook, toen het tegen den avond wat koeler werd, wandelde ik met bedaarden pas terug naar die bocht, waar de oude man had gezeten.

Hij zat er nog; hij zat er nog precies zooals dien middag.

Hij keek mij zoekend aan, toen ik naar boven kwam, en zei weer, met een dunne stem: „Senor...”

„Zoo,” zei ik. „Zoo, zoo, zit je hier nog? Ik dacht dat je na dien schrik van vanmiddag je biezen wel zou pakken.”

„Ja, ik zit hier nog,” knikte hij, en hij stak zijn hand naar mij uit. „Senor...”

Een bedelaar dus.

Ik gaf hem 'n peso voor den schrik, ik vond het nogal veel. Maar hij keek niet naar de munt — hij betastte haar voorzichtig, terwijl zijn oogen op mij gevestigd bleven, en hij vroeg: „Wat is het?”

„Een peso,” zei ik. „Ben je blind?”

„Ja, ik ben blind,” antwoordde hij. „En andere munten kan ik met mijn vingers wel herkennen, maar peso's krijg ik zoo weinig.”

„Hm,” bromde ik. „Het spijt me dat ik je vanmiddag bijna ondersteeboven reed. En zou je nu maar niet liever inpakken en naar huis gaan?”

„Huis — ik heb geen huis,” zei de

blinde. „Ik slaap hier achter, in de struiken, daar onder dat afdakje.”

„Waarom blijf je hier? Waarom ga je niet liever naar het dorp toe? Is dit zoo'n bijzondere plek?”

Hij wendde zijn blind gezicht in de richting van de rivier, naar de heuvels aan de overzijde, als zag hij dat daar het laatste licht langs den hemel kroop, en zei langzaam:

„Ja, dit is een bijzondere plek. Dit is de plek waar Maria de la Gracia mij verliet. Hier ging zij weg, hier hoorde ik haar voetstappen in de verte verdwijnen.”

„Wie was Maria de la Gracia?”

„Ik heb haar nooit gezien, senior; ik kende niets van haar dan haar geluiden; haar voetstappen, haar stem, het ritselen van haar kleeren, en ik kende de aanraking van haar vingers, die zoo zacht en koel waren als geen andere vingers kunnen zijn. Maar gezien heb ik haar nooit, want ik was al blind toen zij geboren werd; mijn kleindochter. Ik werd blind door een bliksem-slag; een dokter zei, dat het iets anders was, maar ik weet het zeker, senior; de bliksem sloeg langs mijn gezicht en sindsdien werd het minder. En toen de pokken kwamen stierf m'n dochter; mijn schoonzoon verdrinkte bij de groote overstromingen. Toen waren wij alleen, een blinde man en een klein meisje. Wij konden onzen kost niet verdienen, maar wij deden wat wij konden en het duurde nog jaren voordat men ons het stukje grond afnam en uit het huis zette. Toen zijn wij maar weggegaan, naar een dorp waar men ons niet kende, en vandaar gingen wij naar een ander dorp; er waren wel goede mensen, maar wij konden nergens blijven. In dien tijd werd Maria de la Gracia groot. Zij leidde mij en gaf mij mijn eten en hielp mij als ik naar bed ging; dat is nu allemaal wel moeilijk, senior. Zij bracht mij ook door de Campo Caldo — daar stierven wij bijna, maar toen kwam er een caballero langs met twee paarden en hij redde ons. Dat was een caballero, senior, hij heete Juan en rinkelde met geld en zong aardige liedjes; hij was heel beleefd tegen mij, maar hij fluisterde veel met Maria de la Gracia. Toen speet het mij, dat ik niet kon zien, senior, want ik verstond hen nooit, zoo zacht fluisterden zij. Alleen het laatste verstond ik, dat was wat hij op deze plek zei: „Julie zijn veilig, ik ga verder. Bedenk je wel, Maria de la Gracia; je zult me tot morgenochtend vroeg nog in het dorp kunnen vinden.” En toen ging hij weg. Een droevige avond werd dat, senior. Wij zaten hier samen op het pad, maar zij zei niets en lachte niet en zij dacht aan andere dingen. 's Nachts, toen zij meende dat ik sliep, stond zij op en toen hoorde ik haar voetstappen verdwijnen.

Natuurlijk, ik begrijp het. Zij was groot geworden, senior, zij was een vrouw. En ik begrijp ook, dat die caballero den blinden, ouden man niet wenschte. Hij reisde veel, hij wilde haar graag altijd bij zich hebben, maar mij niet. Daarom riep ik haar niet na; en ik ben hier blijven zitten. Eens zal zij terug willen keeren. Dan zal zij hier komen, senior, op de plek, waar zij mij verliet, daar moet zij mij kunnen vinden.

Zeg niets, senior. Het is laat, wij gaan slapen. Zeg niets; u gaf mij een peso, en dat is heel veel. Maar als u op uw reis ooit Maria de la Gracia ontmoet, zeg haar dan dat ik hier ben en op haar wacht.”

GENIET van Uw Vrijheid!

Het geheele jaar door kunt U dat zonnige zomergevoel, dat gevoel van blijde vrijheid behouden.

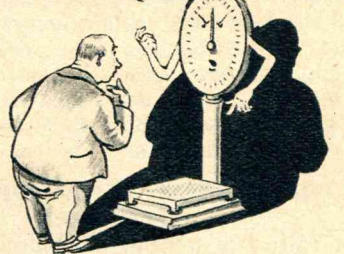
Dank zij Nefa, de prachtige vinding der moderne hygiëne kunt U volop genieten van volkomen bewegingsvrijheid. Nefa is wonderzacht hygiënisch en is discreet te vernietigen

Nefa

NEFA-FABRIEKEN TE NIJMEGEN

ANGST VOOR DE WEEGSCHAAL?

Zal deze aanwijzen, dat hij in de laatste weken weer zwaarder geworden is? Wat heeft hij toch alles tevergeefs geprobeerd! Ontvettingskuren, hongerkuren, dieet, alle mogelijke medicamenten enz. En daarbij kan hij tegenwoordig op gemakkelijke manier iedere week een paar pond afvallen, wanneer hij na de hoofdmaaltijden 1-2 Dragées „NEGENTIEN” gebruikt. Dit zuivere natuurproduct is volgens de laatste onderzoeken van Prof. Dr. H. Much samengesteld.

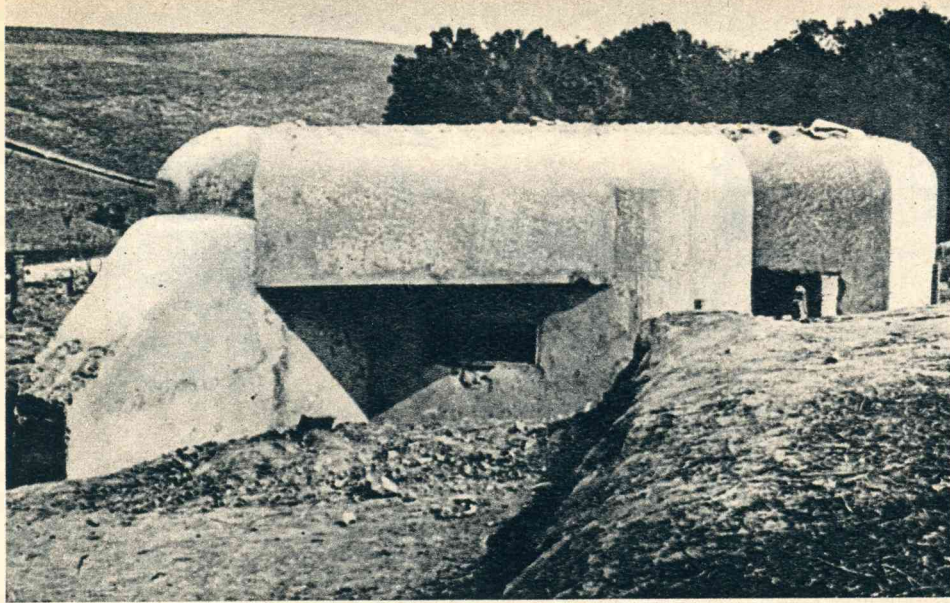
Dragées „NEGENTIEN” tasten het kwaad bij den wortel aan. Zij gewinnen den darm weer aan normale peristaltiek en verhinderen daardoor de overmatige vetvorming van het lichaam.

Prijs f1.25 per flacon van 40 stuks.

Te verkrijgen bij
Apothekers en Drogisten.

Hoofddepot: Den Haag.
Dr. H. Nanning.
Korte Poten 7a.

Na een waren bommenregen waren de Polen genoodzaakt deze zwaar beschadigde versterking op te geven.

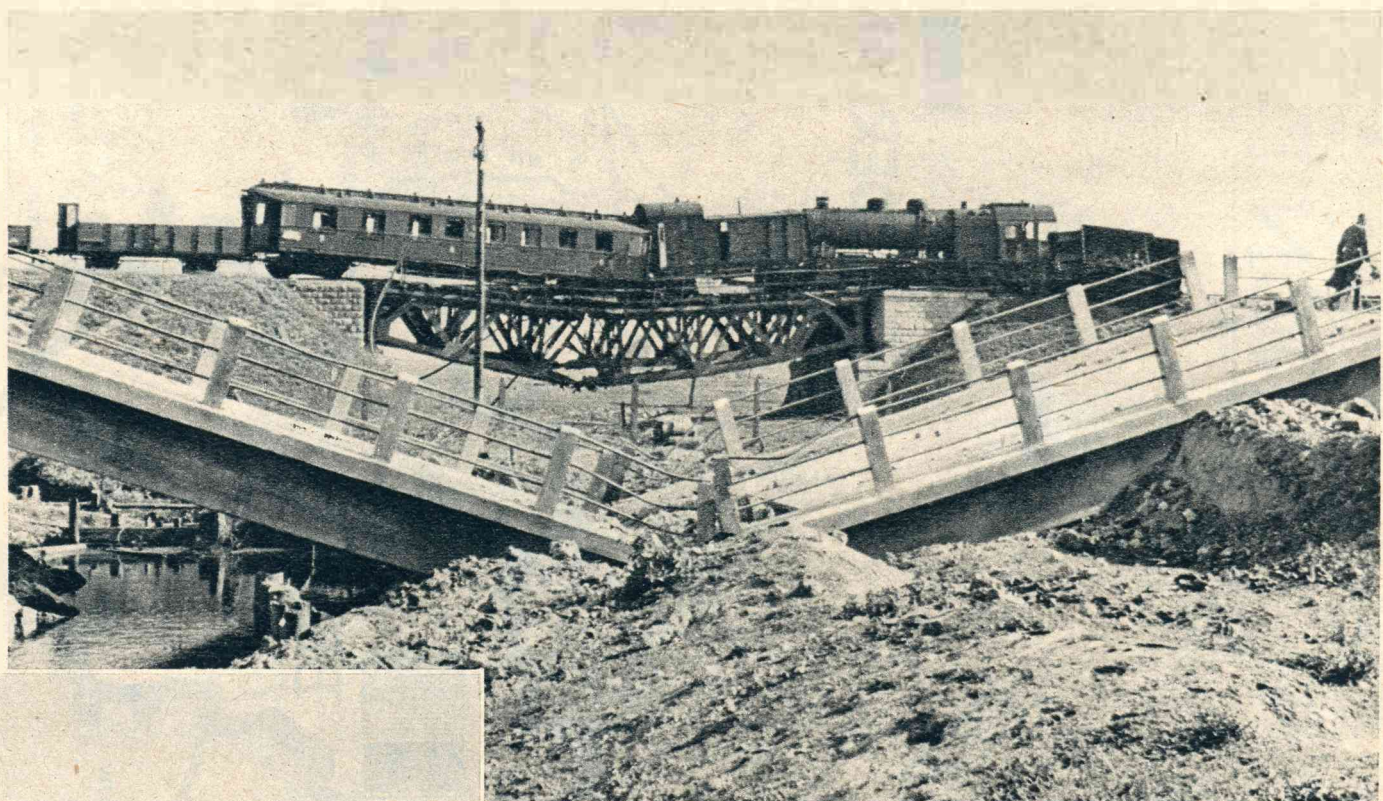

De Poolse bezetting van de Westerplatte moest zich na hevigen tegenstand overgeven. Duitsche soldaten onderzoeken de voorradige munitie.

HET POOLSCHE STRIJDTOONEEL

**Eigen opnamen
van onzen
bijzonderen
correspondent**

De Polen hebben spoorwegbruggen opgeblazen om den opmarsch van het Duitsche leger te stuiten. Niet altijd is de verwoesting echter groot genoeg om het gewenschte effect te bereiken.

Een aantal Polen zijn gevangen genomen en worden ondergebracht in kampen, waar zij zullen moeten blijven tot de oorlog afgelopen is.

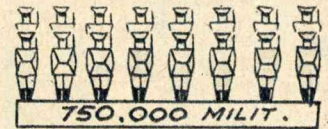
In lange colonnes trekken de Duitsche troepen het Poolse land binnen, dat vooral in het westen geen natuurlijke beschermingsmiddelen bezit.

HET WESTELUK FRONT

11000 Vliegtuigen

ENGELAND

NORWICH
GREAT YARMOUTH
LOWESTOFT
IPSWICH
HARWICH
COLCHESTER
INDUSTRIE CENTRUM
LONDEN
GRAVESEND
CHATHAM
BRIGHTON
NEWHAYEN
FOLKESTONE
DOVER
HASTINGS

HET KANAAL

CALAIS
BOULOGNE SUR MER
DIEPPE
LE HAVRE
ROUAAN
SEINE
PARIS
VERSAILLES
28 JUNI '19
VERDRAG
ONDERTEEKEND
CHARTRES
ORLEANS
LOIRE

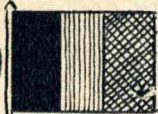
FRANKRIJK

NOORD-ZEE

NORWICH
GREAT YARMOUTH
LOWESTOFT
IPSWICH
HARWICH

BELGIE

NAMEN

DINANT

MALMEDY

HAN

VERVIER

LUK

MAASTRICHT

ANTWERPEN

BREDA

UTRECHT

AMSTERDAM

DEN HAAG

DEN HELDER

AFSLUITDIJK

WILHELMSHAVEN

CUXHAVEN

HAMBURG

BREMEN

OSNABRÜCK

MÜNSTER

WEZEL

DORTMUND

ESSEN

KRUPP-FABRIEKEN

DUISBURG

KEFELD

GLADBACH

AKEN

KEULEN

BONN

BEETHOVEN MUSEUM

NEUWIED

KOBLENZ

WIESBADEN

FRANKFURT

FAUNUS

MAINZ

WORMS

MANHEIM

HEIDELBERG

KARLSRUHE

BADEN

STUTTGART

OFFENBURG

RASTATT

WIESBADEN

SAARBRÜCKEN

ZWEIBRÜCKEN

HAARDT

LANDAU

FORBAU

ST. AVOLD

SARREGUEMINES

METZ

NANCY

NEURTHE

EPINAL

THIONVILLE

VERDUN

LONGUYON

LUXEMBOURG

DIEKIRCH

ARLO

PRÜM

MAYEN

ANDERNACH

EIFEL

MOESEL

BERNCASEL

SELT

WIESBADEN

FRANKFURT

FAUNUS

MAINZ

WORMS

MANHEIM

HEIDELBERG

KARLSRUHE

BADEN

STUTTGART

OFFENBURG

RASTATT

WIESBADEN

SAARBRÜCKEN

ZWEIBRÜCKEN

HAARDT

LANDAU

FORBAU

ST. AVOLD

SARREGUEMINES

METZ

NANCY

NEURTHE

EPINAL

THIONVILLE

VERDUN

LONGUYON

LUXEMBOURG

DIEKIRCH

ARLO

PRÜM

MAYEN

ANDERNACH

EIFEL

MOESEL

BERNCASEL

SELT

WIESBADEN

FRANKFURT

FAUNUS

MAINZ

WORMS

MANHEIM

HEIDELBERG

KARLSRUHE

BADEN

STUTTGART

OFFENBURG

RASTATT

WIESBADEN

SAARBRÜCKEN

ZWEIBRÜCKEN

HAARDT

LANDAU

FORBAU

ST. AVOLD

SARREGUEMINES

METZ

NANCY

NEURTHE

EPINAL

THIONVILLE

VERDUN

LONGUYON

LUXEMBOURG

DIEKIRCH

ARLO

PRÜM

MAYEN

ANDERNACH

EIFEL

MOESEL

BERNCASEL

SELT

WIESBADEN

FRANKFURT

FAUNUS

MAINZ

WORMS

MANHEIM

HEIDELBERG

KARLSRUHE

BADEN

STUTTGART

OFFENBURG

RASTATT

WIESBADEN

SAARBRÜCKEN

ZWEIBRÜCKEN

HAARDT

LANDAU

FORBAU

ST. AVOLD

SARREGUEMINES

METZ

NANCY

NEURTHE

EPINAL

THIONVILLE

VERDUN

LONGUYON

LUXEMBOURG

DIEKIRCH

ARLO

PRÜM

MAYEN

ANDERNACH

EIFEL

MOESEL

BERNCASEL

SELT

WIESBADEN

FRANKFURT

FAUNUS

MAINZ

WORMS

MANHEIM

HEIDELBERG

KARLSRUHE

BADEN

STUTTGART

OFFENBURG

RASTATT

WIESBADEN

SAARBRÜCKEN

ZWEIBRÜCKEN

HAARDT

LANDAU

FORBAU

ST. AVOLD

SARREGUEMINES

METZ

NANCY

NEURTHE

EPINAL

THIONVILLE

VERDUN

LONGUYON

LUXEMBOURG

DIEKIRCH

ARLO

PRÜM

MAYEN

ANDERNACH

EIFEL

MOESEL

BERNCASEL

SELT

WIESBADEN

FRANKFURT

FAUNUS

MAINZ

WORMS

MANHEIM

HEIDELBERG

KARLSRUHE

BADEN

STUTTGART

OFFENBURG

RASTATT

WIESBADEN

SAARBRÜCKEN

ZWEIBRÜCKEN

HAARDT

LANDAU

FORBAU

ST. AVOLD

SARREGUEMINES

METZ

NANCY

NEURTHE

EPINAL

THIONVILLE

VERDUN

LONGUYON

LUXEMBOURG

DIEKIRCH

ARLO

PRÜM

MAYEN

ANDERNACH

EIFEL

MOESEL

BERNCASEL

SELT

WIESBADEN

FRANKFURT

FAUNUS

MAINZ

WORMS

MANHEIM

HEIDELBERG

KARLSRUHE

BADEN

STUTTGART

OFFENBURG

RASTATT

WIESBADEN

SAARBRÜCKEN

ZWEIBRÜCKEN

HAARDT

LANDAU

FORBAU

ST. AVOLD

SARREGUEMINES

METZ

NANCY

NEURTHE

EPINAL

THIONVILLE

VERDUN

LONGUYON

LUXEMBOURG

DIEKIRCH

ARLO

PRÜM

MAYEN

ANDERNACH

EIFEL

MOESEL

BERNCASEL

SELT

WIESBADEN

FRANKFURT

FAUNUS

MAINZ

WORMS

MANHEIM

HEIDELBERG

KARLSRUHE

BADEN

STUTTGART

OFFENBURG

RASTATT

WIESBADEN

SAARBRÜCKEN

ZWEIBRÜCKEN

HAARDT

LANDAU

FORBAU

ST. AVOLD

SARREGUEMINES

METZ

NANCY

NEURTHE

EPINAL

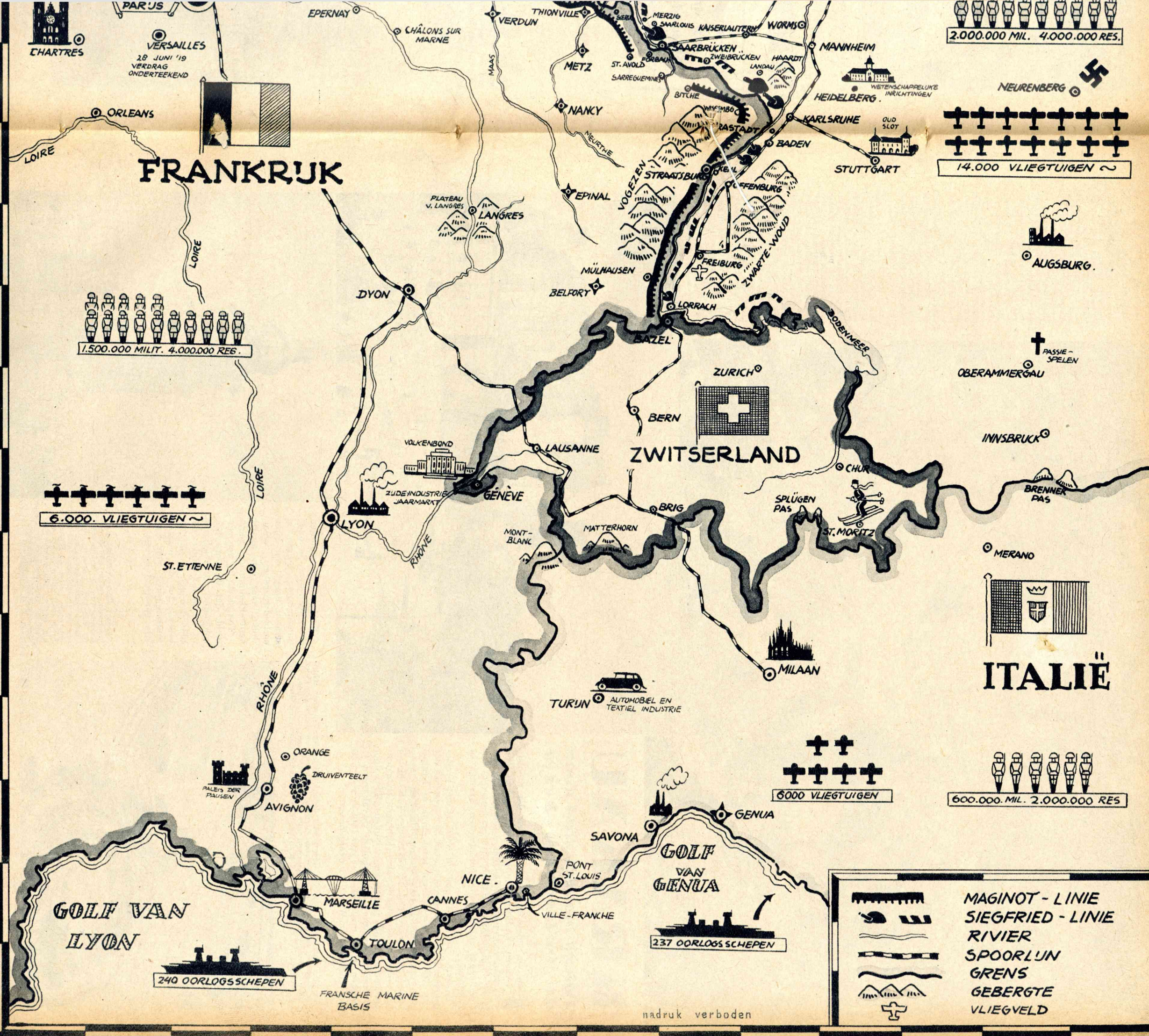
THIONVILLE

VERDUN

LONGUYON

LUXEMBOURG

DIEKIRCH

FRANKRIJK

ZWITSERLAND

ITALIË

PARIS
28 JUNI '19
VERDRAG
ONDERTEEKEND

2.000.000 MIL. 4.000.000 RES.

14.000 VLIEGTUIGEN ~

1.500.000 MILIT. 4.000.000 RES.

6.000. VLIEGTUIGEN ~

600.000. MIL. 2.000.000 RES

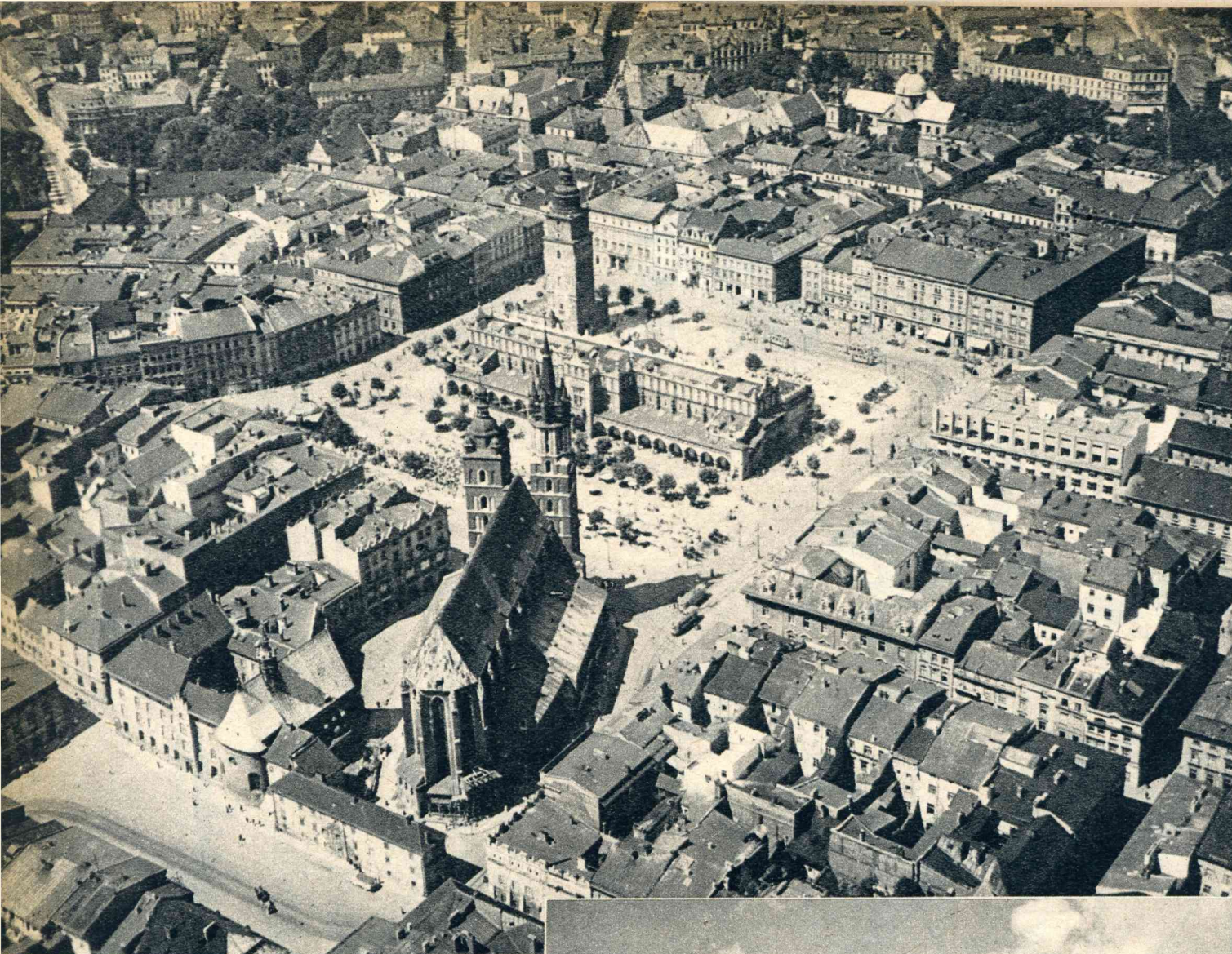
6000 VLIEGTUIGEN

240 OORLOGSSCHEPEN

237 OORLOGSSCHEPEN

- MAGINOT - LINIE
- SIEGFRIED - LINIE
- RIVIER
- SPOORLUN
- GRENS
- GEBERGTE
- VLEGVELD

nadruk verboden

Krakau in vogelvlucht, met in 't midden de hallen, raadhuis-toren en Notre Dame-kerk. In de hallen wordt dagelijks een levendige handel gedreven in alle mogelijke artikelen. Op de eerste etage is het nationale museum ingericht, waarin uitsluitend werken van Poolse meesters zijn opgehangen. Het klokkenspel van den toren op den voorgrond speelt ieder uur een melodie, welke plotseling ophoudt. Dit wordt gedaan ter eere van den trompetter, die in de middeleeuwen de uren met een nationale hymne moest aankondigen en ook plichtsgetrouw zijn post bleef vervullen, toen de Tartaren de stad binnendrongen. De inwoners waren tijds gevlucht, doch de torenwachter werd midden in de melodie door een der invallers gewurgd. Wanneer deze melodie thans over de stad klinkt, breekt zij af op het punt dat de Middeleeuwsche torenwachter den dood vond.

Een gedeelte van 't voormalige koninklijke paleis, thans museum op de Wawel. Hierin zijn de kostbaarste herinneringen van Polens historie verzameld. In de prachtige zalen, met zeldzame houten en mozaiekvloeren, waren de Kozaken tijdens de Russische overheersing gewoon hun paarden te stallen, terwijl zij zich tevens aan de meest barbaarsche vernielingen overgaven. Aan het paleis grenst de kathedraal, welke uit de 15e eeuw dateert en welko drie torens heeft. Een daarvan bevat de beroemde klok „Sigismund“, welke een ontrek heeft van acht meter en slechts bij zeer bijzondere gelegenheden gehuld wordt. Onder den derden toren rust 't stoffelijk overschot van maarschalk Pilsodsky.

KRAKAU

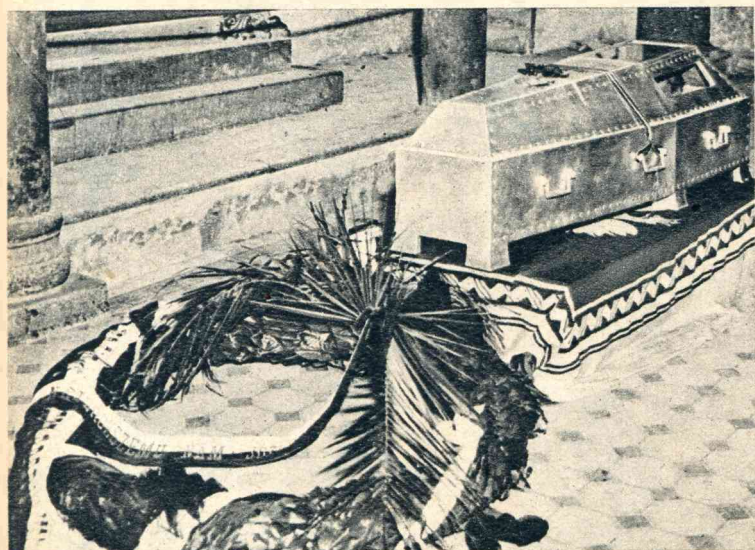
Polens mooiste stad door de Duitschers bezet

Een der oudste en tevens ook een der mooiste steden van Polen is ongetwijfeld Krakau, een stad van ongeveer 240.000 inwoners. Zij ligt in de onmiddellijke nabijheid van het beroemde Tatragebergte en de wintersportplaatsen Krynica en Zakopane.

Wanneer en hoe zij gesticht werd, is niet precies bekend. Volgens de legende werd zij omstreeks het jaar 700 door een zekeren prins Krak of Krakus gebouwd, nadat deze eerst een geweldigen en vreesselijken draak had gedood. Zij was vroeger de hoofdstad van Polen en de residentie van de koningen. Daardoor een herhaaldelijke invasie van vijanden, alsook door diverse groote branden de stad in verval begon te geraken, werd omstreeks het jaar 1609 de zetel van den koning naar Warschau overgebracht.

De tombe van Polens bevrijder, maarschalk Joseph Pilsodsky. Zij staat achter een hekwerk in de crypte, waarvoor jaarlijks duizenden en duizenden Polen komen bidden. Zijn hart werd begraven aan zijn moeders voeten te Wina. De kist, waarin hij ligt, is geheel van zilver. Hij stierf in 1935, na negen jaren lang het bewind over Polen te hebben gevoerd.

Krakau is thans oud en arm, doch over de oude monumenten, huizen en straten hangt een bijna eerbiedwaardige sfeer, welke haar een aparte aantrekkelijkheid geeft.

Ten slotte zij nog vermeld, dat de beroemde zoutmijnen van Wieliczka in de onmiddellijke nabijheid liggen en daarom tevens tot de bezienswaardigheden van Krakau gerekend worden.

Rechts: De voormalige stadhuistoren, welke aan de achterzijde van de hallen staat. Er zijn twee zalen in, welke thans slechts historische prenten en afbeeldingen bevatten van oude huizen te Krakau. In de stad rijden slechts weinig taxi's; het vervoer geschiedt uitsluitend met de hier afgebeelde „droschken“, of rijtuigen.

Hongaarsche Rhapsodie

I.

Prins Karol van Sylvanië hield plotseling op met dicteeren.

„Wil je even oplezen, wat je geschreven hebt, Lila?” zei hij.

’t Meisje, tot wie hij zich richtte, pakte de blauwkleurige vellen papier bijeen, die ze zoo juist met haar fijne, slanke letters had volgeschreven, en begon, ’n beetje onzeker, te lezen:

„Tunc dixit ei Stephanus: Frater, accipe sal sapientiae ut sit tibi propitius Dominus in vitam...” „Goed! goed!” zei bijna dadelijk daarop de oude man. „Je hebt ’t goed geschreven, maar je kunt ’t Latijn niet goed lezen. Geef me je papieren eens, ik zal ’t zelf eens nalezen...”

„Oh! Grootvader, denkt u werkelijk...?” zei Lila bedeesd. ’n Zacht rood doervloede haar wangen.

„’t Is moeilijk, Lila,” glimlachte de oude prins meelijdend, „’t is heel moeilijk, dat beken ik. Je moet er langer aan gewoon zijn. ’t Is mijn schuld, ik had je degelijk Latijn moeten laten leeren, dan had je mijn secretaresse kunnen zijn... A propos, hoe is ’t met Hoskowitz vandaag? Ik herinner me niet, dat hij me iets heeft laten hooren.”

’t Meisje schudde haar blonde hoofd.

„Niet goed,” zei ze. „De dokter is bang, dat ’t typhus-koorts is. Hij wil, dat we ’n verpleegster laten komen. Juffrouw Rosa blijft zoo lang bij hem; de dokter heeft gezegd, dat hij morgen zekerheid zou hebben, en dat hij u dan zou willen spreken.”

„Goed, ik zal hem ontvangen, omdat hij ’t wil, en ik zal hem carte blanche geven,” zei de oude prins, terwijl hij werktuiglijk de pelsdeken, die van z’n beenen gegleden was, weer omhoog trok. „Maar die slimmerik van ’n Hoskowitz had ’t wel anders kunnen aanleggen, om wat minder onverwachts ziek te worden. Wat meet ik nu beginnen om te kunnen doorwerken aan m’n Stephanus-leven...? Geef me je papieren eens, Lila. — Wat zeg je?” voegde hij er na ’n oogenblik aan toe.

„Ik zeg, grootvader, dat, als u me niet al te onvolgende vindt, ik wel ’n tijdje kan doorgaan met schrijven, wat u dicteert... tot u ’n anderen secretaris gevonden hebt... En ik kan misschien ook Latijn leeren, als u dat graag hebt,” voegde zij er wat zachter bij.

„Je bent lief, kind. ’t Zou werkelijk praktisch zijn. Die mannen hebben zoo dikwijls vakantie nodig, of ziekten, of wat weet ik al niet!” zei hij in ’n opwelling van wreveligheid. „Maar ’t zou je misschien nogal hard vallen. Van den anderen kant zou ik toch ook graag dat Stephanus-leven afmaken, voor ik doodga...”

„Grootvader...” onderbrak Lila hem.

„Op mijn leeftijd zijn de dagen geteld en we moeten ons niets voorstellen van plannen op langen termijn. Dat wil niet zeggen,” zei hij, terwijl recht ging zitten — hij scheen opeens heel groot tegen de hoge leuning van z’n fauteuil — „dat ik al zin heb om er vandoor te gaan. Maar ik voel me op ’t oogenblik zoo goed, m’n gedachten zijn helder, m’n Latijn heeft nooit zoo goed gevlot. Dat oponthoud is nu zoo doodjammer!”

„Grootvader,” zei Lila opnieuw, „er behoeft maar ’n secretaris gezocht te worden. Zelfs als meneer Hoskowitz geen typhus heeft, zal hij u toch niet lang meer van dienst kunnen zijn. Wil ik aan m’n peettante schrijven en vragen, of zij er voor zorgen wil?”

„Je peettante?” zei de prins, z’n wenkbrauwen optrekkend. „Nee. Die ken ik. Die stuurt me onder ’t voorwendsel van goede werken ’n uitgehongerden student op m’n dak, die Latijn schrijft zoo stug als strafwerkregels. Ik houd van ’n eleganten vorm, ’t la Titus Livius, als je dat iets zegt. Sierlijk, Lila, en in ’t sierlijke tochforsch, daar moeten we op werken in alles, wat we doen, in heel ons bestaan, in onzen geest en zelfs, wat gemakkelijker is, in ons lichaam...”

Hij zweeg ’n oogenblik.

„Wat was je peettante toch elegant! Wat ’n prachtige vrouw en zoo bewonderenswaardig fijn van optreden! Er was niemand, die zoo sprak en zoo ontving en niemand, die zoo walste als zij. Na den dood van Lubowitz had ze wel honderd kansen ’t leven opnieuw te beginnen, als ze gewild had... Ik zelf...” zei hij droomerig voor zich uit...

DOOR CLAUDE FAYET

Hij onderbrak zichzelf en gaf ’n korten slag op den arm van den leunstoel:

„En dat allemaal om in ’n zwartwollen kleed haar dagen te slijten en alleen onder geestelijken en arme schepsels te leven, die niet ’t minste begrip hebben van wat ze voor hen heeft laten varen! Neen, Lila, haar moet je niet schrijven; schrijf liever aan Otto van Karysch.”

’n Vlam van toorn had ’n oogenblik ’t leven in hem doen opflakkeren, maar ze doofde uit, en hij zat daar ineens weer afgemat, mager, oud. Z’n blik staarde verloren in de verte; hij zag de gulle lente niet, die haar groen weefsel uitspande voor de wijd openstaande ramen en de onmetelijke Hongaarsche vlakke met haar gloed doorzinderde. Hij dacht terug aan de voorvallen uit z’n jeugd en hij zag weer die bewonderenswaardige gravin Lubowitz, wier beeld zich zoo sterk in z’n mannenhart had ingedrukt, dat hij op achtenzeventigjarigen leeftijd de teleurstelling nog niet kon vergeten, die ze hem had aangedaan. Lila eerbiedigde z’n zwijgen. Ze zat aan de kolossale tafel, wier blad zich breed tusschen haar en den fauteuil van haar grootvader uitstrekte; ze zat daar met haar handen gevouwen onder haar fijne kin, ’n heel blond meisje, met ’n grooten witkanten kraag op haar lichtblauw kleed, juist als ’n heel klein meisje, dat, om te spelen, zich ’n beetje aangekleed had als ’n kostschoolmeisje. Maar zij dacht niet aan spel; ze keek ongerust naar den ouden prins. Wat zag hij er broos uit! Wat leken ze allebei broos en nietig in die ruime bibliotheek met de wanden vol boeken; zij allebei, de laatste loten van den ouden stam van Sylvanië, de prins bijna tachtig jaar en z’n achttienjarige kleindochter.

’n Diepe zucht ontsnapte aan Lila’s lippen. ’t Denken aan dat alles, aan hun geslacht, eens zoo vol leven, zoo talrijk en machtig; aan heel dat verleden

met z’n dooden, z’n rouw; en aan die eenzaamheid van nu — ’t woog als ’n zwaar pak op haar borst, benauwend zwaar. Ze kon dat niet dragen. Hoe dikwijls had ze dat al gevoeld sinds haar kindsheid, zonder zelfs goed te begrijpen, waarom dat pak zoo zwaar woog, altijd maar zwaarder! Had men ’t niet van haar weg moeten nemen? Zoo’n klein meisje met zoo weinig weerstand! Maar wie stelde er geen belang in haar om haar verdriet en haar angsten en haar vreugden te raden? Haar voedster, ’n gezette boerin met dikke wangen, indrukwekkend in haar nationale kleederdracht van veel rokken en kleurig borduursel, had wel zielsveel van haar gehouden. ’t Was ’n vrouw, begaafd met dat begrijpend hart, dat ’t deel is der eenvoudigen; en zij wist heel goed, dat de blauwe oogen van ’t prinsesje, als ze ineens somber werden, ingehouden tranen verborgen hielden. Maar ze was slechts in staat ’t leed van kinderen te verzachten. Dit verdriet van Lila lag boven haar krachten. De gouvernante, juffrouw Rosa, hield zich uitsluitend

bezig met haar gezondheid en haar opvoeding. De prins had veel rouw gekend: z’n twee zoons gesneuveld, z’n schoondochter, de lieve mama van Lila, gestorven aan de typhus; en zooveel anderen van zijn naaste familie, die verdwenen waren, alsof ’t noodlot stormliep tegen allen, die van zijn bloed waren. Hij had zich teruggetrokken op z’n goederen en z’n huizen in Weenen en Boedapest gesloten. Hij ontving weinig en ging niet meer uit. Hij scheen nog enkel belang te stellen in groote figuren uit de geschiedenis, wier levens hij schreef in ’t Latijn, ’n Latijn, dat hij in steeds eleganter en zuiverder vorm gieten wilde. En Lila was opgegroeid in dat onmetelijk eenzaam kasteel, zonder vrienden, zonder ontspanning, zonder blijdschap, zonder één van die dingen, die ’n jong hart in beslag nemen en ’t sterk en voluit doen kloppen. Slechts één van haar neven — en die was niet jong meer — één van de weinige bezoekers van den ouden prins, had haar belangstelling weten op te wekken voor de liefhebberijen, die zijn eigen leven vulden, en waaraan hij alles had opgeofferd. Die liefhebberijen waren edelsteenen en paarden. Hij had Lila de zoo moeilijke kennis der juweelen bijgebracht en dank zij hem was zij ’n hartstochtelijk paardrijdster geworden. De heerlijkste uren beleefde ’t jonge meisje, wanneer ze in suizende vaart kon voortgaloppeeren over de vlakten en door de bosschen in de omgeving. Bij ’t aanlichten van den dag reed ze uit op Sadko, haar geliefkoosden pony, alleen gevolgd door ’n vertrouwd knecht, en dikwijls kwam ze pas tegen den middag terug, bestoven en vermoeid, maar met ’n lach om haar lippen en ’n gloed in haar oogen. Werkelijk, dat paardrijden was voor haar de voorname leerschool geweest voor haar karaktervorming. In haar leven van fijn, teer popje, waarin geen wensch on vervuld bleef, had niets zoo goed als ’t menen van haar paard haar opgevoed tot ’n zeker meesterschap over zich zelf en anderen, tot ’n praktische vaardigheid, tot geduld en doorzettende volharding. In ’t alledaagsche leven was ze zacht, schuchter, ’n beetje zwaarmoedig, maar zoodra ze

VERVOLG OP BLZ. 26

Onze geïllustreerde Oorlogskroniek

aanvangende in ons vorig nummer, blijkt dusdanig de belangstelling onzer lezers te hebben opgewekt, dat menig abonné reeds meerdere abonnementen op Panorama genomen heeft, ter bewaring dezer afleveringen voor huisgenooten of kinderen. Hun, die zulks nog wenschen te doen, raden wij dringend aan hiervan spoedig kennis te geven, opdat zij nog in het bezit gesteld kunnen worden van de eerste nummers met deze kroniek, waarvan in geen geval een herdruk geleverd zal kunnen worden.

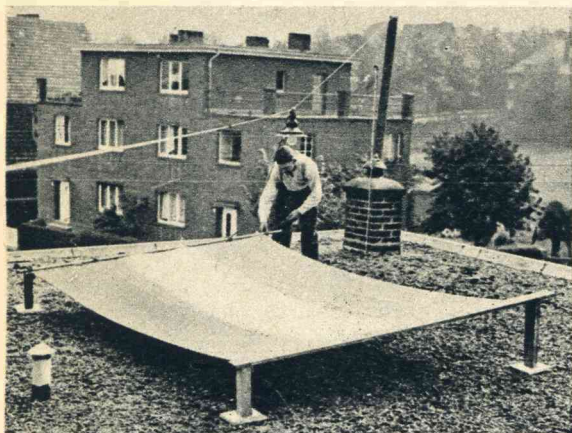

De luchtbeschermingsdienst te Oulenburg beschikt over een radio-installatie, waarmee op bepaalde uren de bevolking kan worden opgeroepen of gewaarschuwd. Burgemeester I.J. Kestra voor de microfoon in zijn werkkamer te stadhuize; links de heer W. E. J. Bollée, commissaris van politie en hoofd van den luchtbeschermingsdienst.

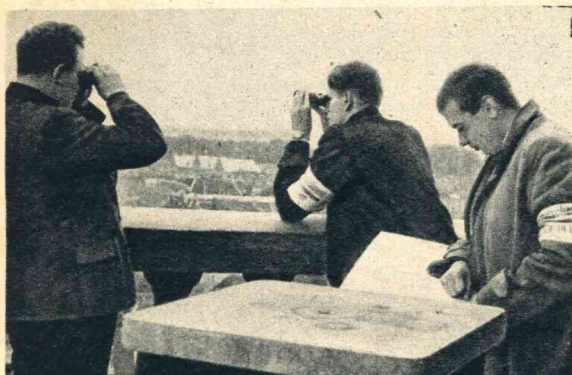

Ook Utrecht wil niet ten achter blijven en in de plantsoenen voor de gebouwen der Nederlandsche Spoorwegen hanteeren ijverige ambtenaren de spade om schuilplaatsen aan te leggen.

G E M E N G D N I E U W S

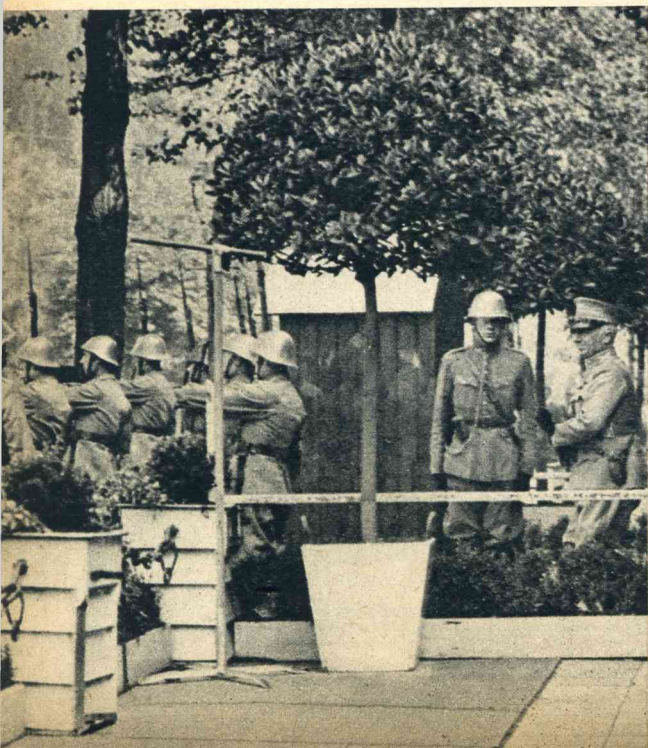

Vele bewoners van onze grensplaatsen hebben de nationale driekleur op de daken hunner huizen aangebracht. Ook bij nacht kunnen bestuurders van vreemde vliegtuigen de vlaggen onderscheiden, want de meeste dundoeken worden electrisch verlicht.

Om te waken tegen schending van onze neutraliteit door vreemde vliegtuigen heeft de Nederlandsche Lucht-wachtdienst zich op torens en daken van hoge gebouwen geïnstalleerd. Een uitkijk- en luisterpost in het oosten van ons land.

De opperbevelhebber generaal I. H. Reijnders bracht een bezoek aan het hoofdkwartier van de landmacht. De soldaten presenteren het geweer bij zijn vertrek.

Overal in den lande worden thans luchtbeschermings-oefeningen gehouden. Een kijkje bij 't vervoer van „gewonden” te Enschede.

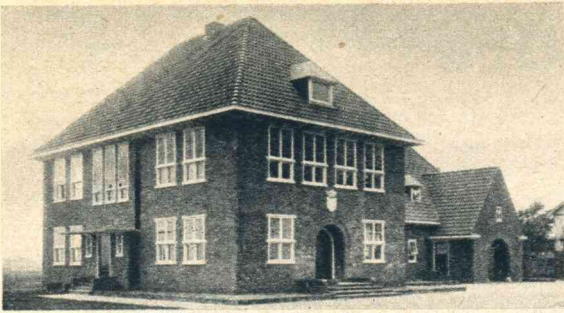

De laatste vergadering van den raad van beheer voor de opening der Utrechtsche Jaarbeurs werd door Z. K. H. prins Bernhard bijgewoond. In gezelschap van dr. A. F. Fentener van Vlissingen verlaat de Prins het Jaarbeursgebouw.

Links: Te Utrecht werden de distributie-karten uitgereikt in de Buurkerk. De dames van het inlichtingenbureau (populair genaamd „t puzzle-hoekje”) slaagden er in alle kwesties tot een oplossing te brengen.

Een der eerste gevolgen van de onveiligheid ter zee is wel het stopzetten van de kustvaart. De schepen liggen achter elkaar aan de Kampensche kade, wachtend op betere tijden.

Baarderadeel is verrijkt met een nieuw gemeentehuis, dat te Mantgum gebouwd en in gebruik werd genomen.

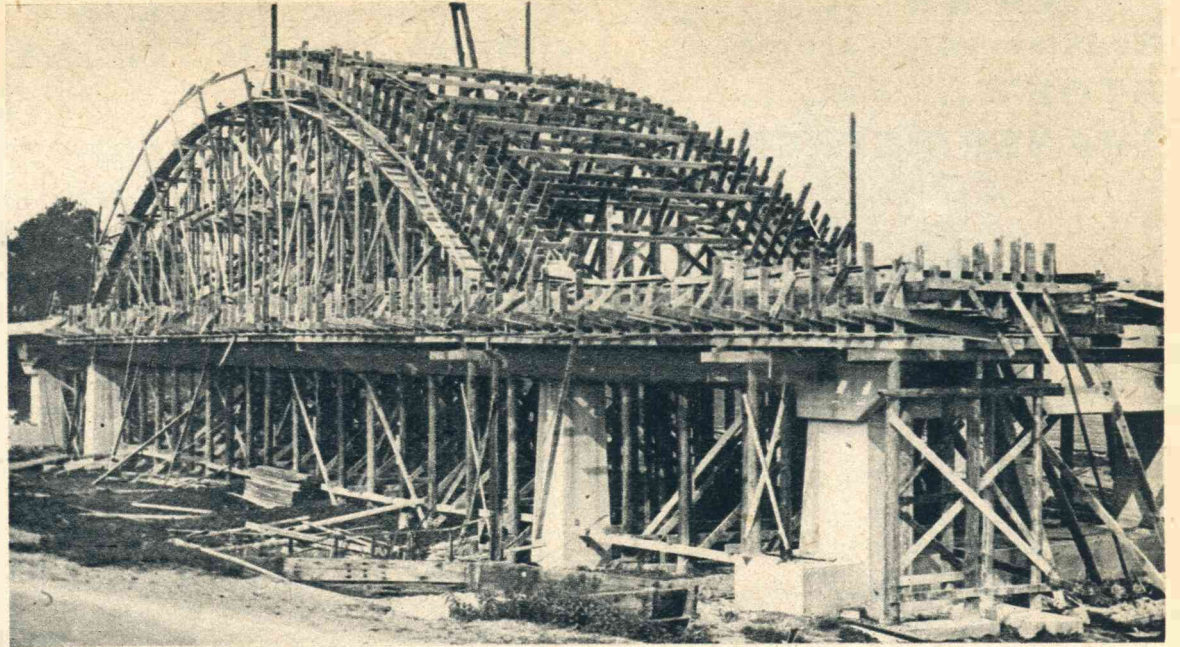

In den voorgevel van het stationsgebouw der N.V. Drentsche Autobus Onderneming te Meppel, een stichting van verscheidene Drentsche gemeenten, werd een herinneringssteen gemetseld. De burgemeester van Meppel en de heer Lambers, directeur der onderneming, kijken toe hoe het zoontje van laatstgenoemde deze daad verricht.

Prikkeldraadversperringen vindt men thans op diverse plaatsen aan onze grenzen. De lange ijzeren staven, waarlangs het prikkeldraad gespannen wordt, zijn voorzien van een zwaren betonnen voet.

De eindstrijd om den Zilveren Bal te Rotterdam, waar Feijenoord met 2—1 van A.D.O. won. Vrouwdeunt scoort voor de Rotterdammers.

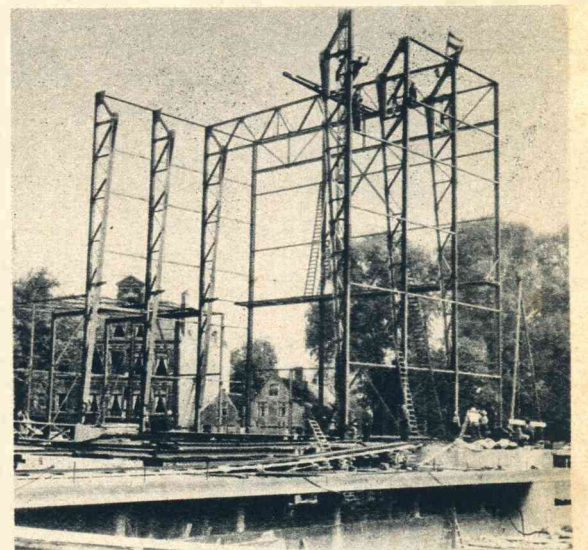
De oude Lingebrug te Geldermalsen zal spoedig verdwijnen. De bekisting voor de nieuwe oeververbinding is bijna gereed, zoodat men binnenkort kan aanvangen met het storten van beton.

De „Crack-State” te Heerenveen, in 1608 gebouwd en sedert 1811 zetel der rechtbank, is geheel gerestaureerd en in den oorspronkelijken staat teruggebracht.

Dezer dagen was het echtpaar J. E. Hilgeholt-Deitmarus te Enschede 55 jaar getrouwd.

Het eerste spant voor Utrechts nieuwen schouwburg werd geplaatst en bij deze gelegenheid ging natuurlijk de vlag in top.

Links: Een der meest actieve leden van de Friesche beweging, dr. G. A. Wumkes, bibliothecaris der Provinciale Bibliotheek van Friesland, vierde zijn 70sten verjaardag.

B. Pauwe, de aanvoerder van Feijenoord, ontvangt van den heer C. van Hasselt den Zilveren Bal.

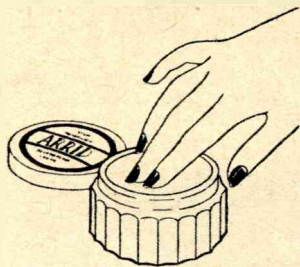

Te Weesp speelde een aldaar liggend militair elftal tegen Rapiditas. De soldaten wonnen met 6-4. Moment uit deze match.

Nieuw...

Reukwerende crème
STOPT op veilige manier
TRANSPIREEREN
in de armholte.

- 1 Bederft de kleding niet prikkelt de huid niet.
- 2 Is onmiddellijk droog. Kan direct na het ontharen worden gebruikt.
- 3 Stopt het transpireeren gedurende 1-3 dagen; neemt den reuk weg.
- 4 Witte, vetvrije crème met frisschen geur.
- 5 Beschermst Uw kleding tegen transpiratie-vlekken; maakt sous-bras overbodig.

15 MILLIOEN potten Arrid werden reeds verkocht... Koopt nog heden een pot - in elke zaak, die toiletartikelen verkoopt.

ARRID / 1.- per pot.

13 kilo overtollige dikte in 6 weken verdwenen

NIEUWE, VEILIGE VERMAGERINGS-
KUR ZAL OOK U HELPEN

Wanneer Uw gewicht het dubbele is van wat het zijn moest, of zelfs wanneer u alléén maar aanleg hebt voor abnormale dikte, zal onderstaande brief u interesseeren:

„Mijn gezondheid maakte het noodzakelijk, dat ik vermagerde. Ik heb toen alles geprobeerd, maar zonder eenig succes. Toen vertelde mij een vriendin, dat zij om te vermageren BonKora genomen had en daardoor 9 kilo binnen 5 weken verloren had. Ik besloot BonKora te beproeven en verloor 13 kilo binnen 6 weken. Mijn taille is nu 21 cm. smaller en ik kan japonnen dragen die 3 maten kleiner zijn dan ik vroeger gewend was. Mijn vermoeidheid is verdwenen en ik voel mij opgewekt en vol levenskracht!”

Mevr. M. P. A.

BonKora verdrijft vet
vlug - veilig -
herstelt de
gezondheid

Maak een eind aan Uw overtollige dikte, zonder dieet of lastige gymnastische oefeningen. Niet alléén bevrijdt BonKora u van het leelijke vet, het komt bovendien uw gezondheid ten goede. U voelt u sterker, jonger en opgewekt. BonKora verdrijft overtollig vet door de nieuwe „3 graden” methode: driedubbele werking, driedubbele snelheid, maar zonder eenig gevaar. Begin direct met BonKora, de nieuwe, snelle en prettige vermageringskur in vloeibaren vorm. Eet smakelijk zooveel ge wilt, zooals ook in de brochure bij elken flacon BonKora wordt aanbevolen. Verkrijgbaar bij Apothekers en alle erkende Drogisten à f 2.25 per flacon.

Hongaarsche Rhapsodie

VERVOLG VAN BLZ. 23

haar amazone aantrok, gevoelde ze zich geheel 'n andere. Ze was dan niet meer 't blonde kind, dat een kleurloos leven leidde in 't groote, zwijgende kasteel... haar stem werd vaster en beslist; er stond 'n wil in haar op en gloeiend en hartstoechtelijk voelde ze den brand van dat bloed van Sylvania, dat haar de bedwelmung gaf van iets groots en goeds, dat komen moest.

'n Klop op de deur deed tegelijk den prins en z'n kleindochter opschrikken. „Graaf Madany!” kondigde 'n bediende aan, en 'n man, klein en wat zwaarlijvig van gestalte, maar met 'n buitengewoon beschaafd voorkomen, trad binnen.

„Zoltan!” zeiden ze tegelijk.

En Lila sprong dadelijk vooruit om haar neef te begroeten.

„Ik kom afscheid van u nemen,” zei de zooveen binnengekomene. Z'n stem was vast, maar verried niettemin 't geweld, dat hij zich moest aandoen. „Ik vertrek overmorgen.”

„Oh! Neen toch!” schokte Lila op. „Neen, dat is niet mogelijk!”

Er viel 'n oogenblik stilte.

De prins had z'n hand uitgestoken en omklemde die van z'n neef.

„Is dat onherroepelijk, Zoltan?” vroeg hij eindelijk.

„Onherroepelijk, oom.”

„Waarom?”

„Dat weet u heel goed,” zei hij. Hij ging zitten naast den fauteuil van den grijsaard, terwijl Lila zich neerzette op 'n kussen tusschen de beide mannen in. „Ik ga weg, omdat er ondanks 't politie-onderzoek nooit 'n enkel spoor van m'n edelsteenen ontdekt is. De dief is wel 'n gladde vogel. 't Is duidelijk, dat hij op z'n qui vive blijft, en dat ik, voor 't oogenblik ten minste, alle hoop op moet geven. Die steenen waren m'n heele fortuin, ik heb dus niets meer. Ik moet den kost verdienen en ik ga weg.”

„Je weet toch, dat m'n huis voor je openstaat, en als je hier wilt komen wonen, dan zal ik je werkelijk dankbaar zijn, dat weet je,” zei de prins.

„Ja, dat weet ik, oom. Ik weet zelfs, dat u me graag 'n toelage zoudt verschaffen, zoodra ik 't zou willen; dat we samen aan Latijn zouden kunnen doen; dat u me paarden zoudt bezorgen en dat Lila in de wolken zou zijn. Je moet niet schreien, kindje,” zei hij. Z'n stem was gevoelig. „Niet schreien. Probeer 't te begrijpen. 't Zou wel heerlijk zijn, ja” — hij boog zich naar haar toe en streelde zacht haar korte, blonde krullen — „ja, heerlijk, maar 't is wat te vlug; ik ben nog niet lang genoeg arm, om zoo'n leven te aanvaarden. Ik voel me mans genoeg om m'n eigen kost te verdienen...”

„Hoe dan?” wierp de prins er tusschen.

„Bij Morrison en Co, juweliers in New York. Ik ben één van de weinigen, die zieke parels genezen kunnen. Ze hebben in de kranten gezien, wat me overkomen is, en ze hebben me direct getelegrafeerd. Ik heb 't op slag aangenomen. Maar ik kom terug. Lila, kindje, ik zweer je, dat ik terugkom!”

„Terugkomen, dat doet u misschien, maar weggaan doet u zeker,” zei ze met nadruk door haar tranen heen.

Hij keek haar lang aan, gepakt door 't gevoel van vertwijfeling, dat er lag in die kinderlijke gedachte.

Hij stond op.

„'t Is beter, dat ik vertrek, ik geef er u

de verzekering van,” herhaalde hij, terwijl hij zenuwachtig door de bibliotheek stapte. „Let wel! Ik heb niet gezegd, dat 't een kwestie van eer is, dat ik uw aanbod niet kan aannemen. U moet me goed begrijpen en me m'n moed niet ontnemen. Ik heb dien werkelijk noodig, dat verzeker ik u...”

Er was 'n oogenblik stilte, slechts onderbroken door 't zacht gesnik van Lila, die tevergeefs trachtte zich te bedwingen. Haar neef boog zich opnieuw naar haar toe en, nog langzamer, ging z'n hand streelend over haar zijden haar. De prins bleef door de spleet van z'n half gesloten oogen star door 't venster staren.

„Maar zóóver ben je toch niet geruineerd?” vroeg hij eindelijk. „Je had níét alles in die verzameling gestoken, je hebt nog wel wat over.”

„Ja...a...” antwoordde Zoltan op 'n toon, alsof 't 'n zaak betrof, die buiten z'n belangstelling lag. „Maar niet veel. Op 't oogenblik is 't zoo eenvoudig mogelijk. Ik heb voor driehonderdduizend franc te gelde gemaakt. Honderdvijftigduizend voor 'n agentschap, waar ik order aan gegeven heb m'n gestolen steenen op te sporen. Vijftigduizend laat ik staan op de Magyaarsche Bank voor noodzakelijke onderhondskosten aan 't huis, terwijl ik weg ben; daar wil ik niet aankomen. De rest heb ik om niet heelemaal zonder geld te zitten. Ik heb den ouden Rudolf aangesteld als huisbewaker; m'n paarden zijn verkocht, behalve Guzla, die ze morgen hier zullen brengen voor Lila. Dat is alles. M'n dief heeft, ongelukkig voor mij, juist 't oogenblik gekozen, dat ik zeventienhonderdduizend had uitgegeven voor den Hemelvuursteen, een van de prachtigste robijnen van de wereld...”

„En is er werkelijk geen hoop je verzameling terug te vinden?”

Zoltan trok z'n schouders op.

„In principe hoop je altijd. Maar tot nu toe hebben ze niet de minste aanwijzing kunnen machtig worden, hoe ze ook gezocht hebben. We moeten afwachten. Want ófwel zijn ze gestolen door iemand, die zoo gek is als ik en ze maar alleen wil hebben om er naar te kijken — en dat kan dan richtinggevend zijn voor verdenking — ófwel ze zullen ze op de één of andere wijze probeeren te verkoopen, en dan wordt 't onvermijdelijk ontdekt.”

„Wat!” zei de prins. „Nog geen enkele aanwijzing? Niets?”

„Niets, totaal niets. Ja, 't is 'n goed stuk werk geweest, dat moet iedereen toegeven — bijna té goed. Kijk eens aan, midden in Boedapest en dan in die kast, waar de laatste vindingen op toegepast waren...”

Zoltan hield 'n oogenblik op.

„Ik heb wel 'n idee,” mompelde hij. „'n Idee?” vroeg de prins levendig.

„Och, vaag, oom... vaag! Ik kan nog niets zeggen. En dan, 't zou nogal ernstig zijn... Ja, de tijd moet verdere gegevens brengen. Ook daarvoor is 't beter, dat ik wegga. Zooals die Italiaan zei, die zich nooit haastte: je moet den tijd den tijd laten.”

Hij probeerde te lachen, maar 't bleef bij 'n armzalige poging.

„Mist u ze nog altijd zoo, oom?” vroeg Lila heel zacht.

„Of ik ze mis!” zei hij dof. „Ik zou er om kunnen huilen. Om de handelswaarde ervan geef ik niet meer; maar als de

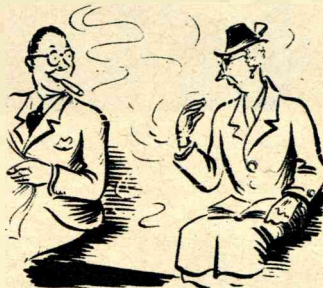
Mée op reis!

Er gaat mij niets boven m'n pijp.
Nu, ik heb liever een goeie sigaar!

En ik vind alleen cigarettens
chique.

U wordt nog allemaal heersch van
de rook!

Welneen, daartegen helpen Wy-
bert-tabletten.
Rokers - Wybert-koopers.

Alleen in origineele blauwe
dozen à 25, 35 en 60 cent.

mensen eens wisten, wat die steenen voor mij vertegenwoordigen! De quintessence van wat er mooi is op de wereld. Dát was 't! 'n Mensch moet idioot of blind zijn of alle twee tegelijk, om ongewoont te blijven voor juweelen. O!'' zuchtte hij, opeens lyrisch, „dat gloeien van de robijnen, hè, dat getint van de diamanten, dat bescheiden glanzen van de parels, dat diep geglim in de smaragden, en, enfin, al de tinten van den hemel in de series saffieren! Zonder nog te spreken van m'n turkooizen, weet je nog, Lila? Als ik er aan denk, dat 'n onverlaat van 'n kerel, om er geld uit te slaan, stom genoeg zou kunnen zijn om de steenen te laten verslijpen of de parels te laten bewerken, zou ik in staat zijn naar hem toe te gaan en hem te zeggen: Ik schenk ze je, ik zal je zelfs 't geld, dat ik over heb, er bij geven, maar ga ze in 's hemelsnaam niet beschadigen!”

Moe van opwinding had hij zich in 'n club laten neervallen. Maar de prins was rechtgesprongen en vroeg:

„Naar hem toe gaan? ... Hem zeggen? ... Je weet dus iets?”

De graaf had zich reeds weer bedwongen.

„Oom, ik zeg u nogmaals, dat ik niets wil. 'n Vermoeden, ja, 'n veronderstelling, als u wilt. Meer kan ik u niet zeggen. Ik heb me laten gaan, hier bij u; ik had 't niet moeten doen. Geef me uw woord, dat u heelemaal vergeet, wat me zoo juist ontvallen is, en dat u er niemand ter wereld iets van zegt. Denk er aan, wat dat zou kunnen betekenen, voor mij en voor anderen! De eenigst mogelijke houding voor 't oogenblik is: blindelings 't officieel onderzoek gelooven. Er is nooit 'n spoor gevonden, ik ben werkelijk volledig geruïneerd, en ik trek naar Amerika.”

„Ik helooft je, 't te vergeten,” zei de grijsaard.

De twee mannen hielden lang elkaars hand omklemd, beiden zeer onder den indruk.

„Kom terug!” zei de prins ten slotte. Hij liet zich neerglijden in z'n stoel.

En Zoltan ging heen — al te vlug — na met veel teerheid Lila, die wanhopig snikte, gekust te hebben.

II

„'n Secretaris...” mompelde Otto van Karysch nadenkend. „Ja, ik begrijp 't volkomen; 't is het Latijn, waar 't op aankomt. En waarom zoudt u geen theoloog nemen?”

„Daar moet ik niets van hebben!” zei de prins van Sylvania heftig. „Die hebben er veel gemak van, maar hun smaak is bedorven door 't Latijn uit de Middeleeuwen; ze geven aan alles 'n gemakkelijken draai, maar tegelijk klinkt 't veel te gezwollen. Je moet hier aan denken, Otto, dat ik vóór alles 'n fijnen stijl zoek; ik vind dat om zoo te zeggen 't aroma...”

Graaf van Karysch was waarschijnlijk genoegzaam van de ideeën van den ouden prins op de hoogte, want hij liet hem niet uitspreken.

„En u hebt gelijk!” zei hij goedkeurend met 'n zekere haast. „Maar juist omdat u die voornaamheid van stijl wilt hebben, van de zuivere soort, daarom zal onze secretaris niet gemakkelijk te vinden zijn. Enfin, ik beloof u m'n best

er voor te doen. Ik schakel de mensen met theologische scholing niet dadelijk uit, want u moet weten, dat daar nog mannen onder zitten met 'n verfijnden smaak; overigens, ik zal den minister van onderwijs eens raadplegen. Hij zelf of ten minste iemand uit z'n omgeving zal me zeker 'n practische fingerwijzing kunnen geven.”

Hij stond op. Otto van Karysch was 'n bijzonder knappe verschijning. Rijzige gestalte, donkerbruin haar, flinke schouders, 'n lenig lichaam. Z'n geheele persoon gaf u 't idee van 'n eigenaardige, gevaarlijke kracht. In z'n mat-bleek gelaat glommen z'n donkere oogen scherp als die van 'n arend. Als hij zoo tegenover den tengergebouwden prins stond in z'n volle lengte en z'n volle kracht, maakte z'n figuur 'n prachtige indruk, en hij was er zelf wel bewust van. Onder de aristocratische jongelui van Weenen en Boedapest van meer dan twintig jaar geleden had Otto van Karysch 'n vooraanstaande plaats ingenomen. In zijn oog was hij die plaats nog ten volle waard, en inderdaad, ondanks de zilveren draden, die door z'n diepdonkere haren liepen, ondanks de twee- en veertig jaren, waar hij niet graag 'n bekentenis van maakte, was hij mischien nooit knapper geweest.

„Is Lila niet bij u vandaag?” vroeg hij.

De prins maakte 'n wuivende beweging met z'n handen.

„Lila schreit,” zei hij op vermoeiden toon. „Sinds gisteren doet ze niets dan schreien om 't vertrek van Zoltan Madany.”

„Madany? Waar is die naar toe?” verwonderde zich Van Karysch levendig.

„Naar Amerika. Hij beweert, dat hij daar z'n kost gaat verdienen bij 'n juwelier.”

„Is hij er werkelijk zoo erg aan toe?”

„Totaal geruïneerd. 'k Vind 't verschrikkelijk. Hij ontzei zich allang alles om z'n verzameling edelstenen, die op honderd zestig miljoen geschat wordt, nog uit te breiden. U weet immers, dat ze gestolen zijn?”

Van Karysch knikte.

„Ze hebben gezocht wat ze konden,” vervolgde de prins, „maar den dief hebben ze niet kunnen ontdekken en de steenen nog minder. „Doordat Zoltan 'n gedeelte van dat onderzoek bekostigd heeft, bezit hij vrijwel niets meer.”

„En hij is vertrokken?” vroeg Van Karysch, alsof hij z'n ooren niet kon gelooven. „Maar kan hem dan 't werk van de politie om z'n steenen te vinden niets meer schelen?”

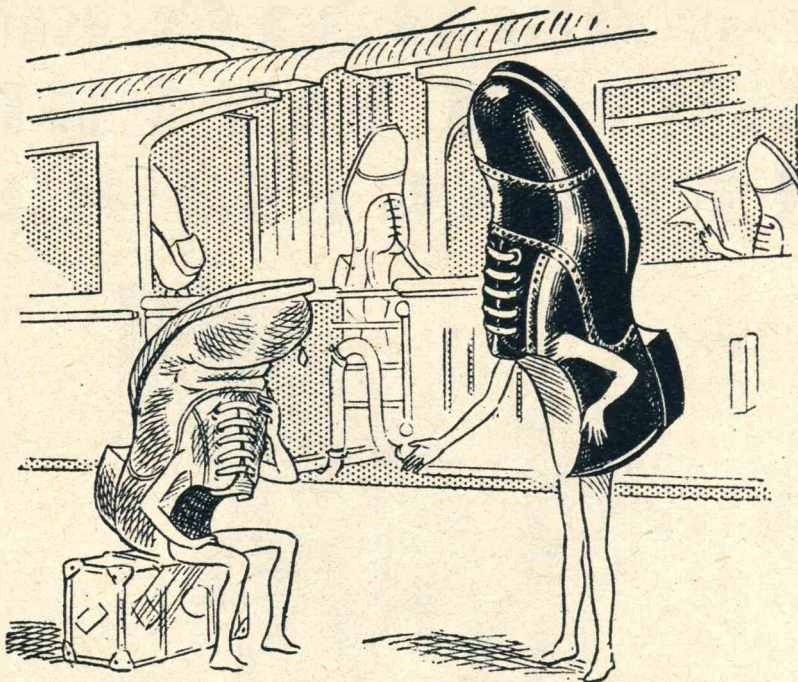
„Jawel, maar hij denkt natuurlijk, en met recht, dat de wereldmarkt dadelijk zal weten, wanneer er 'n poging gedaan wordt om de juweelen van de hand te doen. Ze zijn namelijk allemaal gecatalogiseerd en bij de handelaars bekend, omdat elk exemplaar eenig in z'n soort is.”

Otto van Karysch schokte met z'n schouders als om 'n hinderlijke gedachte af te schudden. Toen begon hij te lachen.

„En u hebt hem niet hier gehouden!” zei hij daarop, maar op 'n geheel anderen toon. „Dat zou anders toch 'n tip-top secretaris geweest zijn, te meer omdat 't ook 'n taalliefhebber is.”

WORDT VERVOLGD

PANORAMA. Geïllustreerd weekblad. Verschijnt Donderdags. Tezamen met een der periodieken De Stad Amsterdam, Groot Rotterdam, 's Gravenhage in Beeld, Ons Land, Ons Zuiden of Ons Zeeland — f 1.62½ per kwartaal of f 0.12½ per week. Franco per post f 1.75 per kwartaal bij vooruitbetaling. Koloniën f 7.65 per jaar bij vooruitbetaling. Voor postabonnementen en adreswijzigingen van postabonnementen gelieve men zich uitsluitend te wenden tot het bureau te Haarlem. — Bureau's: HAARLEM, Nassaulaan 51. Tel. Int. 13866. Giro nr. 142700. AMSTERDAM, N.Z. Voorburgwal 262. Telefoon Interc. 73170. Giro nr. 97946. ROTTERDAM, Stationsweg 24 Telefoon Interc. 50540. Giro nr. 101981. 's GRAVENHAGE, Stationsweg 95. Tel. Interc. 111666. Giro nr. 45141. UTRECHT, Biltstraat 142 Telefoon Interc. 13475. Giro nr. 149597. 's HERTOGENBOSCH, Stationsweg 27. Telef. Interc. 4286. Giro nr. 129750. MAASTRICHT, Stationsstraat 20. Telef. Interc. 5851. Giro nr. 124690. VLISSINGEN, Badhuisstraat 5. Tel. 81. — De voorwaarden van onze gentis ongevallenverzekering zijn op aanvraag verkrijgbaar.

„Tot ziens beste kerel! Ik hoop dat deze rustkuur je goed zal doen. Je zult zelf echter ook mee moeten werken.”

„Wat bedoel je? 't Is mijn schuld toch niet, dat ik me zoo moe en lusteloos voel.”

„Toch wel! Als jij je dagelijksche dosis NUGGET had gehad, dan zou je nu geen rustkuur nodig hebben!”

NUGGET

SCHOENCRÈME VAN SUPERIEURE KWALITEIT

10 en 20 ct.

Zwart, Donker-, Middel- en Lichtbruin, Rood, Wit en Blauw.

AUXOL
reest
Uw haar

Een geheel nieuw, naar een bijzonder procedé gefabriceerd haarverzorgingsmiddel van universele en buitengewoon intensieve werking. fl. 1.75 per flesch.

F. WOLFF & SOHN - KARLSRUHE

Hoofdvertegenwoordiging voor Nederland
Firma E. M. Schlösser, Amsterdam C. Postbus 370

DE MIJNENVEGER „WILLEM VAN EWIJCK” VERONGELUKT

Eenige geredde manschappen terug in Den Helder.

De geredde luitenant ter zee 1ste klasse F. H. M. van Straelen, die bij deze ramp gewond werd, woonde in gezelschap van zijn echtgenoot en vader de plechtige kranslegging bij voor het monument te Den Helder.

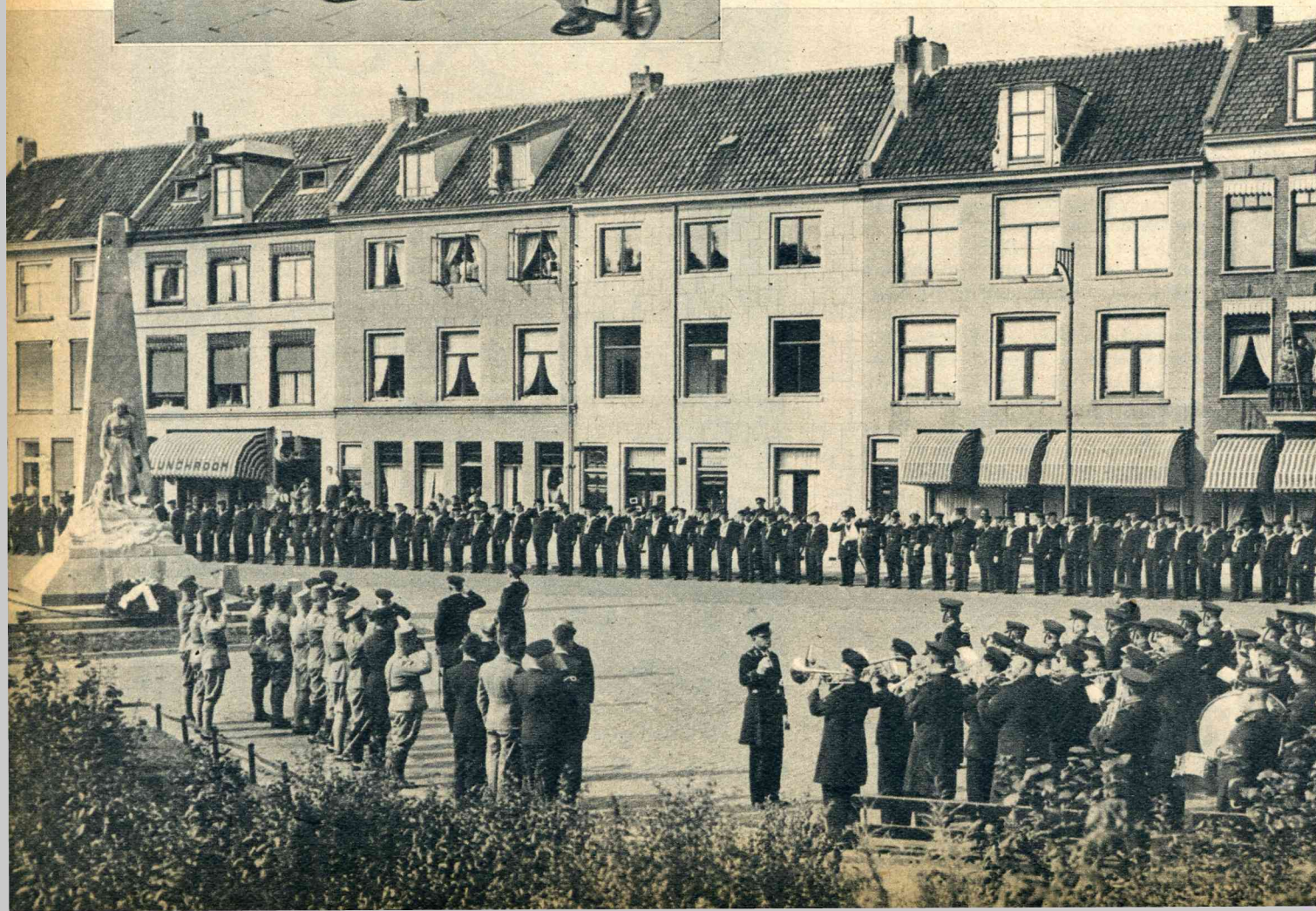

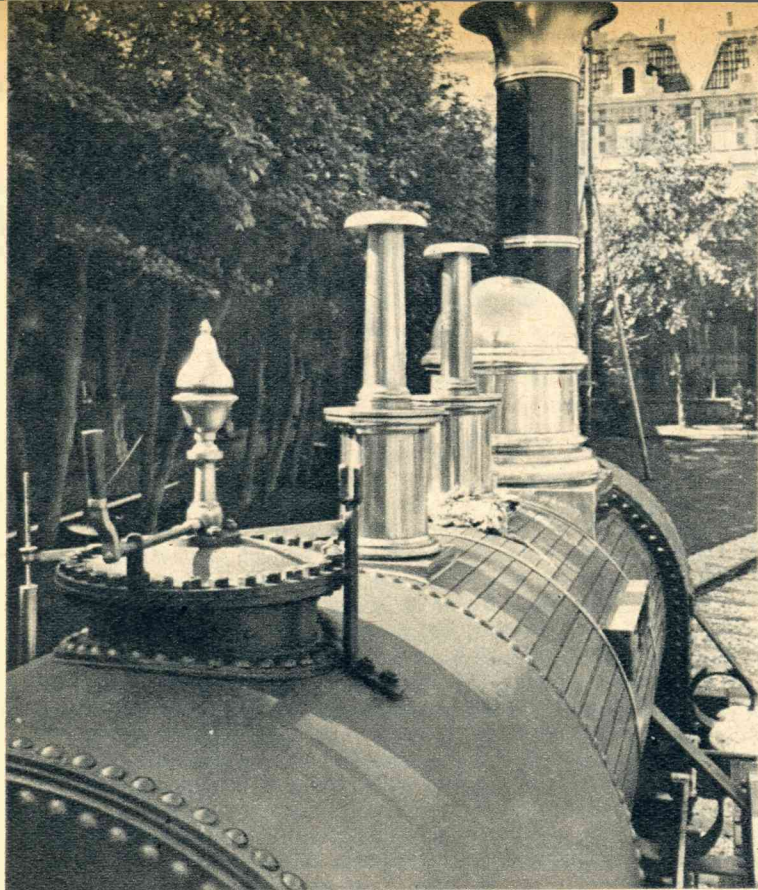
De gezonken mijnenveger Willem van Ewijk, eerst in 1937 in dienst gesteld.

Negenentwintig Nederlandse marinemannen zijn ten slachtoffer gevallen aan den oorlogstoestand en aan de verdediging der Nederlandsche neutraliteit. De mijnenveger Willem van Ewijk, met nog vier andere Nederlandsche marinevaartuigen bezig aan de verzorging van een mijnenveld voor de Terschellingsche kust, is door den stroom op een der mijnen toegedreven en door de explosie in tweeën gescheurd en gezonken. Slechts zes van de eenenvijftig opvarenden zijn ongedeerd ontkomen, negenentwintig man werden onmiddellijk gedood, bezweken aan hun kwetsuren of verdronken, en nog zestien werden lichter gekwetst.

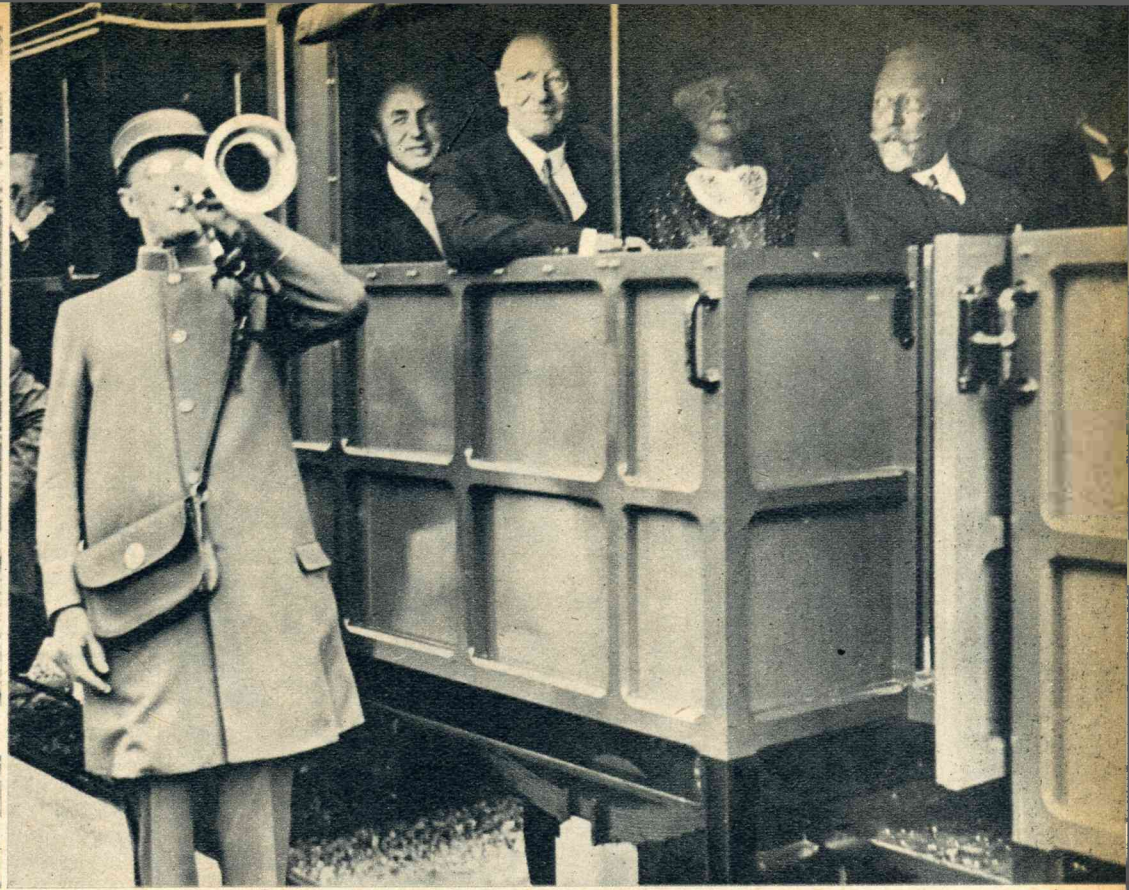
Het is niet alleen de marine-stad Den Helder, die rouwt om deze ontzettende oorlogsramp; het heele Nederlandsche volk is ontzet over het leed, dat de oorlog ook in ons onzijdig gebleven land en reeds in deze aller-eerste dagen veroorzaakt heeft.

Bij het monument „Voor hen die vielen” te Den Helder werd in opdracht van H. M. de Koningin een krans gelegd door schout bij nacht C. baron de Vos van Steenwijk ter nagedachtenis van de manschappen van den verongelukten mijnenveger „Willem van Ewijk”, die bij deze ramp om het leven kwamen.

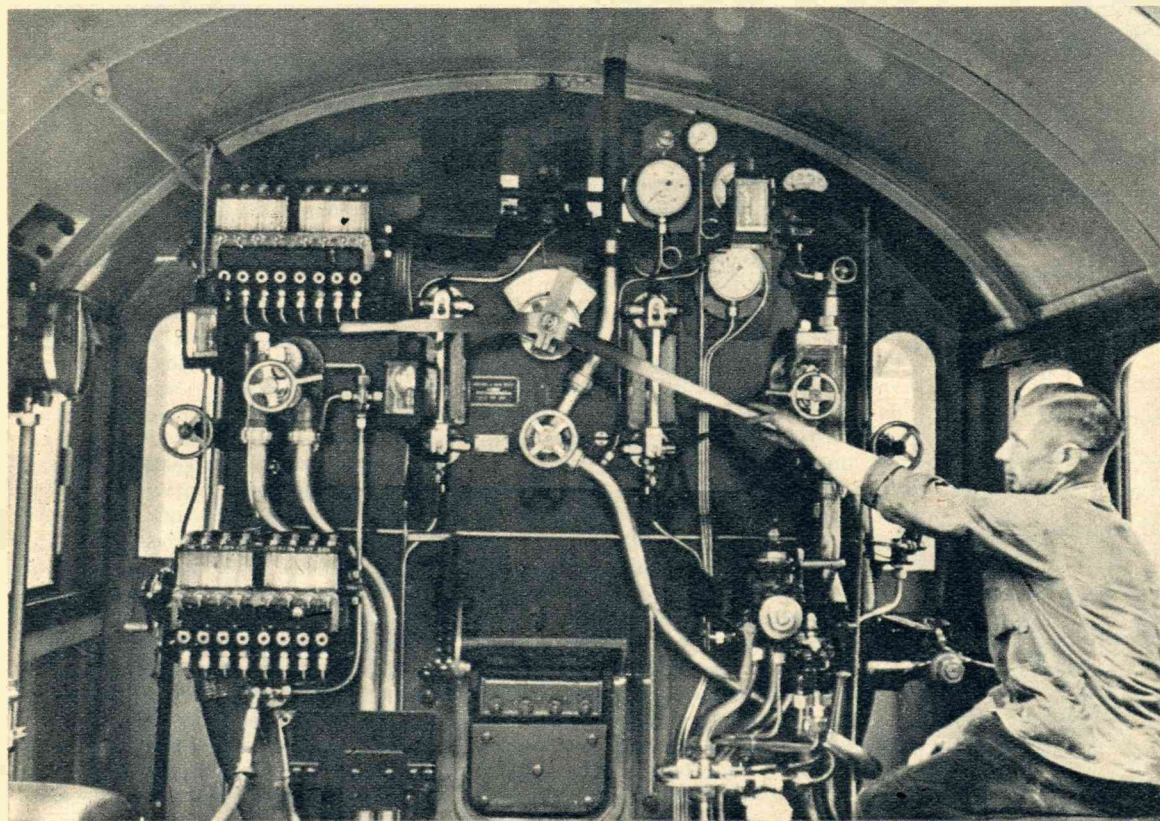

Een getrouwe copie van het treintje uit het jaar 1839.

Gereed voor het vertrek met het historische treintje: wethouder F. van Meurs, minister ir. J. W. Alberda en burgemeester dr. W. de Vlugt maken de reis mee.

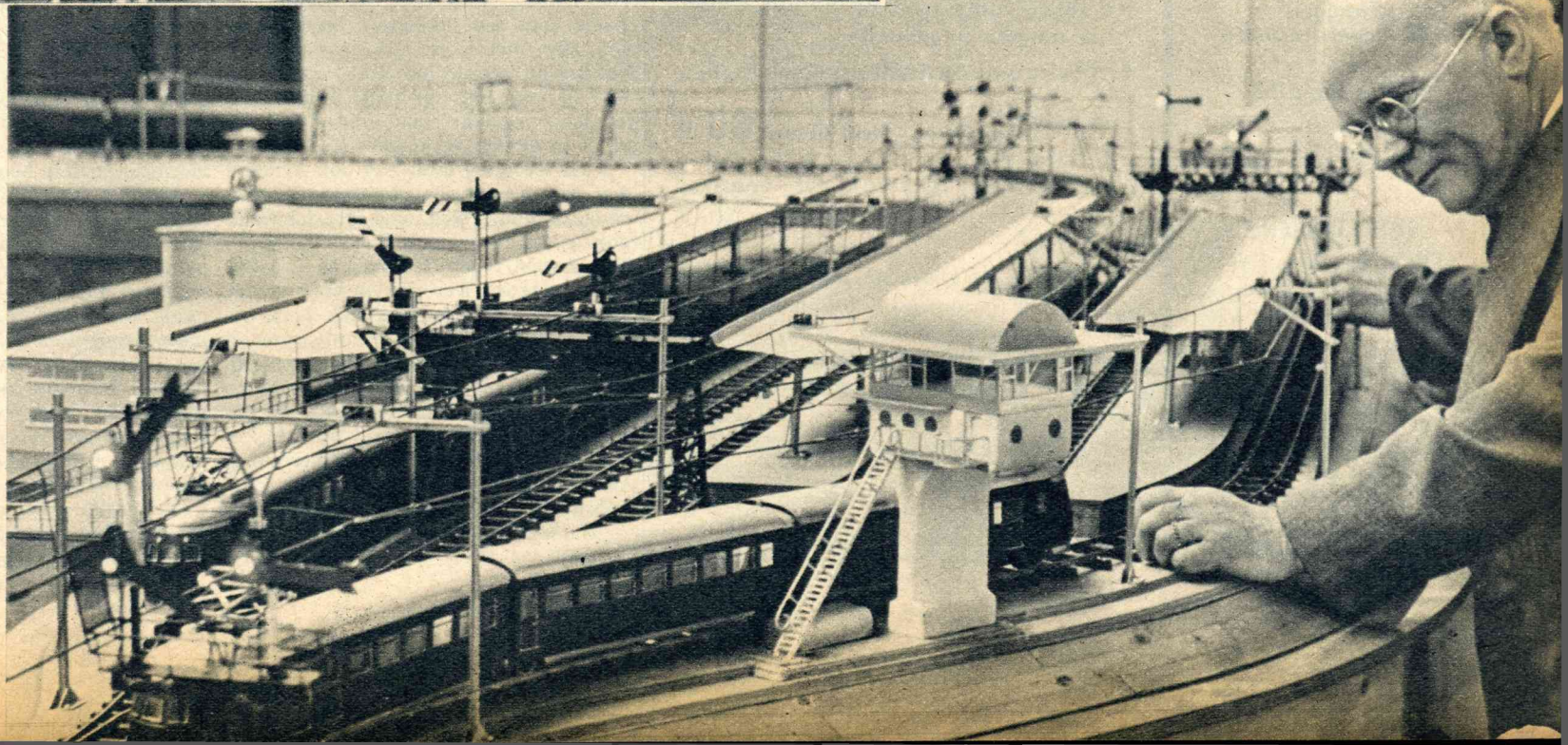
DE SPOORWEGTENTONSTELLING te Amsterdam

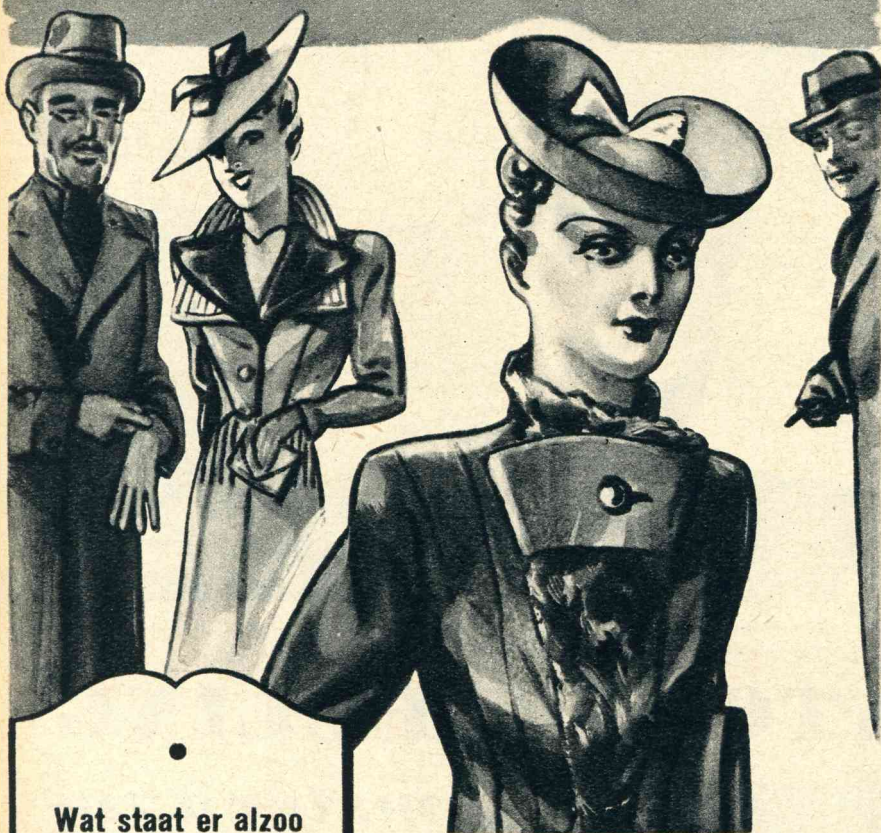
Hier ziet u de omvangrijke apparatuur in de cabine van een moderne stoomlocomotief, zooals er een in de tentoonstellingshal aanwezig is.

In maanden van vrede met velerlei en groote offers aan arbeid en geld opgebouwd, is de tentoonstelling, waarmee het eeuwfeest onzer spoorwegen gevierd wordt, trots de sombere oorlogsdreiging onzer dagen toch geopend. Op het terrein van het voormalige Paleis voor Volksvlijt te Amsterdam vinden wij dan ook een indrukwekkende expositie, die op de verrassendste wijze u glashelder maakt het eerste primitieve ontstaan van het spoorwegverkeer en heel den langen en snellen ontwikkelingsgang, die in een eeuw van uitvindingen de techniek, de snelheid en de veiligheid daarvan hebben doorgemaakt. Volmaakt in de organisatie van een gigantisch geheel — precisie in ieder minutieus détail — dat zijn de ontzaglijke eischen, die aan een modern spoorwegbedrijf worden gesteld. En dat is het, waarin juist deze tentoonstelling u een nooit elders zoo te verkrijgen inzicht geeft.

Een maquette van het stationsemploement met rijdende treinen, wissels en signalen.

Wat zal men over U zeggen?

Wat staat er alzo in de nieuwe „Winterweelde“?

VOOR DAMES

Japonnen
Deux pièces
Gekleede japonnen
Avondjaponnen
Ochtendjaponnen
Mantels
Tailleurs
Swaggers
Mantelcostuums
Ski-costuums
Blouses
Overhemdblouses
Vestblouses
Gekleede blouses
Rokken
Pyama's
Lingerie

VOOR BAKVISSCHEN

Japonnen
Avondjaponnen
Mantels
Regenmantels
Swaggers
Sport-mantelcostuums

VOOR MEISJES

Jurken
Rokken
Mantels

VOOR JONGENS

Pakken
Colbertcostuums
Sportcostuums
Jassen
Jekkers

Te zamen 353 modellen

Ongewijfeld prettige dingen, als U goed gekleed gaat. En U **zult** goed gekleed gaan als U één van die keurige toiletjes aan hebt, zooals die in de nieuwe „Winterweelde“ voorkomen.

Moeilijk? Kostbaar?

In geen geval! Wij leveren U het juiste knippatroon, dat U nodig hebt en U maakt het heel gemakkelijk zelf. Dat zal U een massa geld besparen en U zult zeker zoo goed gekleed gaan als anders.

De geheele maand September kunt U het prachtige modeboek „Winterweelde“ aanschaffen en . . . misschien daarna ook nog, als er ten minste nog exemplaren over zijn. Maar rekent U daar vooral niet te vast op, want het gaat hard en we zouden het niet prettig vinden U te moeten teleurstellen. Het beste is dus, **vandaag** nog bestellen.

„Winterweelde 1940“ kost slechts **60** ct.

Knippatronen **direct** uit voorraad 20, 35 en 50 ct.

★ Bestellingen kunnen geschieden: bij Uw agent, Uw bezorger of den boekhandel; door girostorting op no. 295651; door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels aan onderstaand adres.

PATRONENKANTOOR PANORA

Nassauplein 1 - Haarlem.

DE REDDENDE ENGEL

door Maurice Vauban

Zestien Juli is een gedenkwaardige datum in het leven van Armand Ponsard. Gedenkwaardig om meer dan één reden. Op een zestiende Juli was het, dat hij Angelique Gerardin voor het eerst ontmoette. Dat is al heel lang geleden. Want Armand Ponsard was toen nog een vroolijke Parijse student, de zoon van een algemeen geachten bankier, en thans is hij reeds een goede veertiger en huisvader van een gelukkig gezin, waarvan Angelique het geliefde middelpunt vormt.

De geschiedenis van die eerste ontmoeting was een angstig avontuur. In zijn tweede studiejaar vertoefde Armand met vakantie in een dorpje aan de Bretonsche kust, dat om zijn afzondering en gebrek aan mondaine vermaken een ideaal vakantieoord was voor rustbehoevenden. Op een stormachtigen dag keerde hij tegen het middaguur terug van een wandeling, toen hij boven het sterke gedruisch van de branding uit hulpgeroep hoorde.

Hij beklom een hoogte en aanschouwde een tooneeltje, dat hij nooit meer zou vergeten. In de woeste branding daar beneden had zich 'n vrouw gewaagd. Zij kon zich slechts staande houden in dien brullenden, schuimenden en sissenden heksenketel, door zich met beide armen aan een rotsig uitsteeksel vast te klemmen, dat nog niet door den opkomenden vloed verzvolgen was. Zij schreeuwde luidkeels om hulp, doch blijkbaar niet voor zichzelf. Honderd meter verder uit de kust ontdekte hij een jong meisje, dat in ernstiger levensgevaar verkeerde. Zij hing aan een uitlooper der rotsen, die zich op die plek ver in zee uitstrekte en die alleen bij eb droog kwam te liggen. De golven bespoelden reeds haar hoofd en haar positie scheen Armand zóó hachelijk toe, dat hij vreesde dat zij den ongelijken strijd met den aanstormenden vloed binnen weinige minuten op zou moeten geven.

Er was anders geen mensch in den omtrek te zien en het dorp lag een half uur ver. Zonder zich lang te bezinnen, klauterde hij naar beneden en ontdeed zich vlug van zijn jas en schoenen. Zijn verschijning werd door de wanhopige vrouw met een juichkreet begroet. Zij kon zich niet verstaanbaar maken in het geweld van de branding, maar toch wist zij hem met haar hoofd te beduiden dat haar angst het kind gold, dat daar-ginds in gevaar verkeerde.

Tien seconden later had ook Armand den kamp met de woedende golven aangeboden. Twee maal moest hij zijn poging opgeven en de kans trotseeren met geweld tegen de rotsen te worden teruggeslagen. Den derden keer echter kwam hij er door. Het leek hem toe dat het een eeuwigheid duurde voor hij het kind bereikt had en elk oogenblik vreesde hij haar voor zijn oogen te zullen zien verdwijnen. Maar gelukkig was zijn vrees ongegrond; de angst staalde het meisje met een wilskracht, die ver boven haar twaalf jaren uitreikte.

Nadat hij zich op het rotsig uitsteeksel een oogenblik rust had gegund, ving Armand met de doodvermoeide drenke-

linge den terugtocht aan. Tien minuten later bevond zij zich gelukkig in veiligheid en daarop bevrijdde hij de dame uit haar netelige positie. Zij putte zich uit in dankbetuigingen en onderweg naar het dorp vernam Armand, dat hij het eenige dochttertje had gered van een hooggeplaatst stedelijk ambtenaar in Lyon. Zij en haar moeder waren den vorigen dag pas in het dorp aangekomen, om er herstel van krachten te zoeken. Zij waren 's morgens naar zee gegaan en terwijl mevrouw Gerardin in een ligstoel zat te lezen, sluimerde zij in. Angelique, haar dochttertje, zocht tusschen de rotsen naar krabben en was zoo zeer in haar spelletje verdiept, dat zij niets had bespeurd van het opkomen van den vloed. En hoogstwaarschijnlijk zou zij haar onvoorzichtigheid met den dood hebben moeten bekoopen, indien niet op het laatste oogenblik Armand was verschenen.

„Zij is onze eenige,” snikte mevrouw Gerardin, nog hevig ontdaan, toen Armand afscheid van hen nam. „Wij zullen dezen dag nóóit vergeten, meneer Ponsard. . . .”

Dien dag was het de zestiende Juli en dit angstig avontuur gaf aan dien datum zijn eerste gedenkwaardige betekenis in het leven van Armand Ponsard. . . .

Vier dagen later vertrok Armand. Hij liet twee vriendinnen achter: mevrouw Gerardin en haar dochttertje Angelique. Zij zouden zijn moedige daad nooit vergeten, hadden zij hem verzekerd en zij hielden woord. Elk jaar nadien, prompt op den zestienden Juli en met de eerste post, ontving Armand Ponsard een brief uit Lyon, die verzeld ging van een klein geschenk. Nu eens was het een boek en dan weer een zijden zakdoek met een kunstig geborduurd monogram — geschenken, die slechts een geringe stoffelijke waarde hadden. Maar die een hoge ideële waarde bezaten voor hem, omdat zij door het meisje zelf bekostigd of vervaardigd waren en de herinnering levendig hielden aan dien zestienden Juli, toen hij zijn leven op het spel had gezet, om het hare te redden.

Zoo ging het acht jaar achtereen. Armand had allang de universiteit verlaten en als opvolger van zijn inmiddels gestorven vader genoot hij bij de cliënten van zijn bank evenveel vertrouwen, als deze eertijds. Zijn zakelijke besloomingen lieten hem weinig tijd meer voor zijn vroegere vrienden, maar voor Angelique Gerardin maakte hij een uitzondering. Nooit zou hij verzuimen haar aardige briefjes te beantwoorden en haar een klein geschenk te zenden als dank voor het hare. Hij had haar niet meer teruggezien in die acht jaren en hij bezat ook geen portret van haar. En daarom bleef zij hem altijd voor den geest staan als een twaalfjarig meisje — tenger gebouwd en met een smal, bleek gezichtje, met hangende haren en donkere oogen. Zelfs in zijn brieven kwam de kinderlijke voorstelling uit, die hij van haar behouden had. Want zij waren geschreven op een beschermenden toon,

dien hij zeker niet zou hebben aangeslagen, als hij zich goed bewust was geworden dat een verschil van zeven jaren niets meer uitmaakt tusschen een man en een meisje, die beiden den volwassen leeftijd hebben bereikt.

Acht jaar achtereen ontving Armand Ponsard op den zestienden Juli dien brief uit Lyon, vergezeld van een geschenk. En zeven jaar lang had hij er dagen te voren reeds naar uitgezien en met een glimlach van verwachting de post in ontvangst genomen. En toen, op den zestienden Juli van het negende jaar, ontving hij niets. Geen brief en geen pakje. En Armand Ponsard miste die kleine attentie dien dag niet eens....

Het was in het begin van diezelfde Julimaand, dat Parijs werd opgeschrikt door een frauduleus bankroet, dat een aantal kleine bankiers aan den rand van den afgrond bracht. Op zekeren dag zat Armand Ponsard met zijn hoofd in zijn handen diep over zijn boeken gebogen. Zijn bedienden waren naar huis om te eten en in het gebouw was niemand aanwezig dan de portier, die tevens als huisbewaarder was aangesteld. Armand Ponsard had urenlang zitten cijferen en zijn uiterst nauwkeurige berekeningen hadden hem tot dezelfde uitkomst gebracht als die, welke zijn procuratiehouder hem een uur geleden ingefluisterd had.

„Meneer Ponsard, er is nog voldoende in kas om het kantoorpersoneel te betalen. En daarmee zijn we uitgeput. We zullen onze loketten moeten sluiten, of....”

De procuratiehouder had den zin niet voleindigd. Maar Armand Ponsard had heel goed begrepen wat hij bedoelde. De bank bezat nog voor honderdduizenden aan effecten, die haar in goed vertrouwen in bewaring waren gegeven en hij hoefde maar één greep te doen, om voorloopig althans van alle zorgen bevrijd te zijn. Later... later kon hij wel weer verder zien — als eerst dat dreigende faillissement maar afgewenteld was....

Armand Ponsard was opgevoed in degelijke denkbeelden wat het „mijn en dijn” betrof. Hij leefde eenvoudig en het devies van zijn vader „eerlijkheid bovenal” had hij ook tot het zijne genomen. Aan dat devies had zijn vader zijn solieden naam te danken gehad, maar het had tevens een grotere vlucht van zijn zaken belemmerd. Hij had nimmer iets gewaagd met het geld van anderen en daarom was hij altijd „de kleine man” gebleven in de bankwereld — de man die zijn eigen weg ging en zich niet op zijwegen liet lokken, zelfs niet al werden hem fabelachtige winsten in het vooruitzicht gesteld.

Eerlijkheid bovenal! Het was al die jaren óók het richtsnoer geweest van Armand Ponsard, maar er kunnen zich omstandigheden voordoen in het leven van een mensch, die hem doen twifelen aan alles, wat zijn leven tot dan toe waarde en inhoud heeft gegeven. Het was zoo eenvoudig: uit de lade van zijn schrijftafel hoefde hij slechts den sleutel te nemen van de kluis. Dan had hij de duplicaatsleutels in handen van de safes der cliënten en daarvan hoefde hij er maar één te openen, om van alle zorgen bevrijd te zijn. Zeker, hij werd dat oude devies van zijn vader ontrouw, maar alles zou weer in orde komen en bestond er groter schande voor een bankier dan zijn betalingen te moeten staken? Alleen het salaris van de kantoorbedienden was nog zijn eigendom, had de procuratiehouder zooeven gezegd....

Vastbesloten opende Armand Ponsard de kluis. Het was buiten zijn schuld dat

hij in moeilijkheden was geraakt en wie kon het hem kwalijk nemen, dat hij een uitweg zocht? Het was slechts een tijdelijke nood, waarin hij zich bevond; morgen kon hij immers alles weer met één gelukkige speculatie terugwinnen!...

Hij zocht in de kluis naar de sleutels van de safes, maar plotseling trok hij zijn hand terug. In het portaal naar het privékantoor werd een deur geopend. Hij hoorde een stem — die van den portier....

„Zeker, juffrouw, ik weet er alles van. Klopt u maar aan, meneer zal beslist verrast zijn u te zien....”

Armand Ponsard vestigde een zenuwachtigen blik op de deur.

„Ja,” riep hij met een schorre stem, toen hij een bescheiden tikje hoorde.

De deur week en het volgende oogenblik zag hij een jongedame in zijn kantoor verschijnen. Een jongedame met blozende wangen, in den bloei van haar jeugd en stralend van gezondheid. Een jeugdige gratie, maar hij kende haar niet....

„Dag, meneer Ponsard,” begon zij met een innemend glimlachje. „Ik hoop dat u er niet boos om bent, dat u vanmorgen geen brief ontvangen hebt. Sinds gisteren ben ik in Parijs, ziet u, en ik dacht dat ik u dit jaar maar eens persoonlijk moest gaan bedanken....”

Armand Ponsard keek zijn onverwachte bezoeker als betooverd aan. Nu pas ried hij haar naam: Angelique Gerardin. En ook begreep hij nog iets anders uit haar woorden. Het was vandaag de zestiende Juli en hij had vanmorgen géén brief uit Lyon ontvangen....

De morele schok, dien Armand Ponsard op datzelfde oogenblik onderging, verried zich duidelijk aan de pijnlijke uitdrukking van zijn gelaat. Na alle bekommernissen van de laatste weken kwam hij plotseling tot zichzelf. Hij schaamde zich. Het was een misdaad, waartoe hij zooeven bereid was geweest. Wat gaf het eigenlijk, dat hij alles had verloren? Zijn eer was ongerept gebleven en zijn geweten voelde zich vrij van schuld. Het was niet door zijn toedoen, dat ook anderen gedupeerd zouden worden door een faillissement. En kon hij niet opnieuw beginnen en later alles weer in orde maken? Desnoods zelfs een ondergeschikte betrekking zoeken?

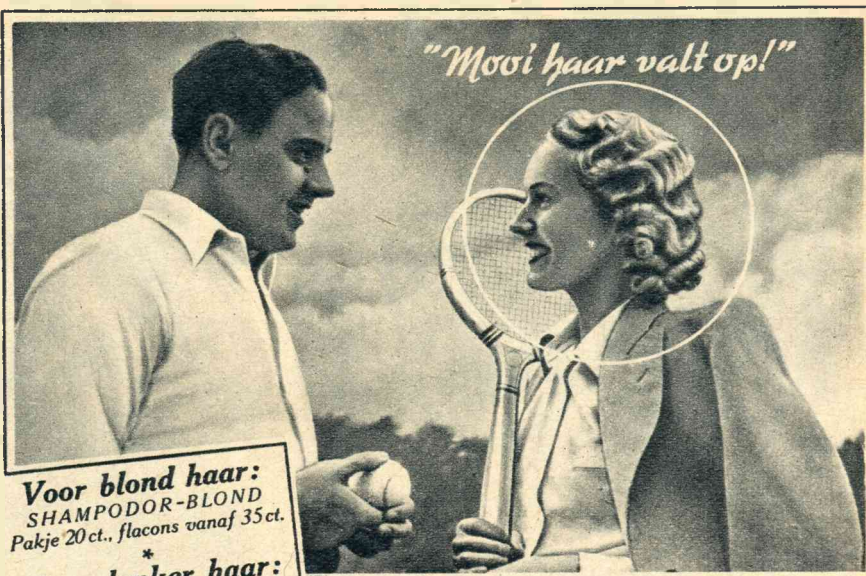
Er ging in die weinige oogenblikken nog veel meer om in het hoofd van Armand Ponsard. En ook in zijn hart, want plotseling was de verleiding geweken en wierp hij de kluis dicht. Toen stak hij zijn hand uit en stamelde een begroeting, die hij zelf niet verstond.

En Angelique Gerardin zei argeloos: „Eigenlijk had ik mij u véél ouder voorgesteld, meneer Ponsard. Maar ik was toen ook nog zóó’n klein meisje! En u was al een echte heer....”

Angelique Gerardin had misschien nog veel meer woorden van erkentelijkheid op haar lippen, maar plotseling zweeg zij. Want zij zag haar redder blozen en toen werden ook haar wangen gekleurd door een vurigen bloes....

Armand Ponsard is niet lang na die tweede ontmoeting met Angelique Gerardin nog eens opnieuw begonnen. Met een eerlijken naam en gesteund door zijn oude cliënten, die achting hadden voor het oude devies: eerlijkheid bovenal.

De vruchten van zijn moeilijk en volhardend streven aanschouwt hij thans in een gelukkig gezin, waarvan Angelique, zijn vrouw, het geliefde middelpunt vormt. Angelique noemt hem nog altijd haar reddenden engel, maar Armand Ponsard laat nooit na tegen die vereering te protesteerden. Ten onrechte, meent Angelique. Maar zij weet dan ook niet, waarvan zij hem heeft gered....

Voor blond haar:
SHAMPODOR-BLOND
Pakje 20 ct., flacons vanaf 35 ct.

Voor donker haar:
ZWARTKOP SHAMPODOR
Pakje 20 ct., flacons vanaf 35 ct.

Bij Uw kapper:

Een haarwassing met
NON-ALKALI
zeepvrij en niet-alkalisch!

Speciale behandelingen met
ZWARTKOP OLIEKUREN
Zwavelmelk,
Teer, Kamille.

ZWARTKOP SHAMPODOR
de gegarandeerd niet-alkalische shampooon!

„Gewonnen, Miep!”

Gefeliciteerd! Bij sport de eerste, in de danszaal de liefste! Ongeloofelijk anders, hoe je haar nog zit na de inspanning. „Gelijk heb je Even uitkammen — en mijn haargolf en krullen zien er weer netjes uit. Ik ben zeer tevreden, sinds mijn haar alleen nog maar met ZWARTKOP behandeld wordt!”

Zwartkop-haarverzorging is steeds op de hoogte der laatste wetenschappelijke onderzoekingen. Het haar blijft kalkzeepvrij en niet-alkalisch. Soepelheid, schitterende glans en een goed-zittend kapsel zijn het teken voor gezond, met „Zwartkop” verzorgd haar.

IRIUM voor PARELWITTE TANDEN

Lola Lane, filmster van Warner Bros in „Vier Dochters”.

Irium in Pepsodent Tandpasta

geeft elken morgen opnieuw aan miljoenen de sensatie van nieuwe schittering der tanden! Nooit tevoren verkreeg men zoo’n prachtige glans met een tandpasta, die zoo volkomen veilig is...

Inderdaad, Pepsodent met IRIUM is absoluut onschadelijk... geen kans, dat het teere tandglazuur er door wordt aangetast.

ZONDER KRIJT, ZEEP of KALK
...en bijzonder VERFRISCHEND

Tuben à
25, 50 en 80 cts.

De groote tube
is voordeliger

GEBRUIK PEPSODENT
...DE TANDPASTA MET IRIUM

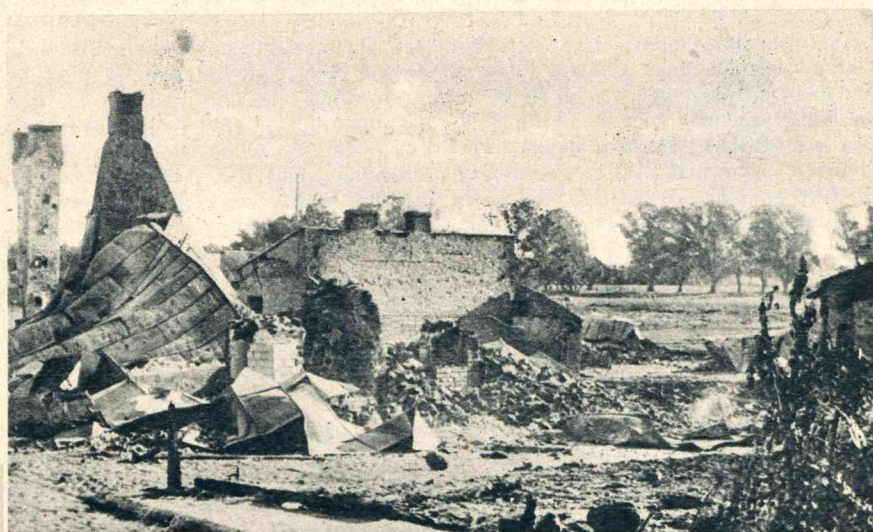
De overgave van de Westerplatte was een voldongen feit, toen een landingsdetachement van de Schleswig Holstein, voorgestaan door den voormaligen Poolschen commandant, voet aan wal zette.

De commandant van de Westerplatte (links) onderhandelde met een Duitsch generaal (rechts) over de overgave van het versterkte munitie-depot.

Een Poolsch vliegtuig werd tijdens een luchtgevecht door een Duitschen tegenstander neergeschoten. Duitse soldaten doen een onderzoek tusschen de overblijfselen.

Het dorp Mława aan de grens van Polen en Oost-Pruisen heeft danig onder het oorlogsgeweld geleden. Het werd gedeeltelijk door de terugtrekkende Poolse troepen verwoest.

Van het oostelijk front

Het Poolse garnizoen van de Westerplatte moest zich na een heldhaftige verdediging overgeven en werd gevangen genomen.

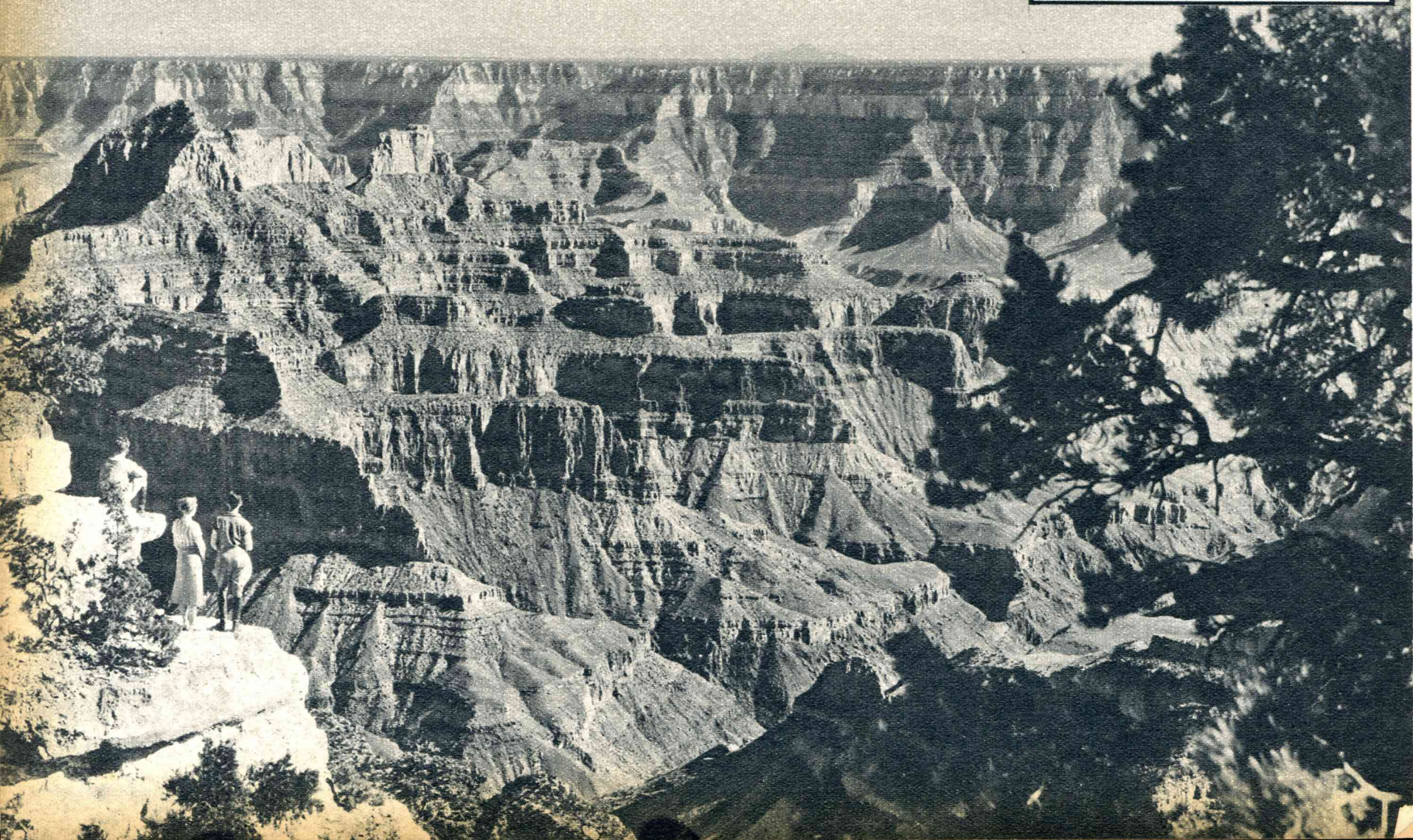
EEN BOK MET EEN KATER

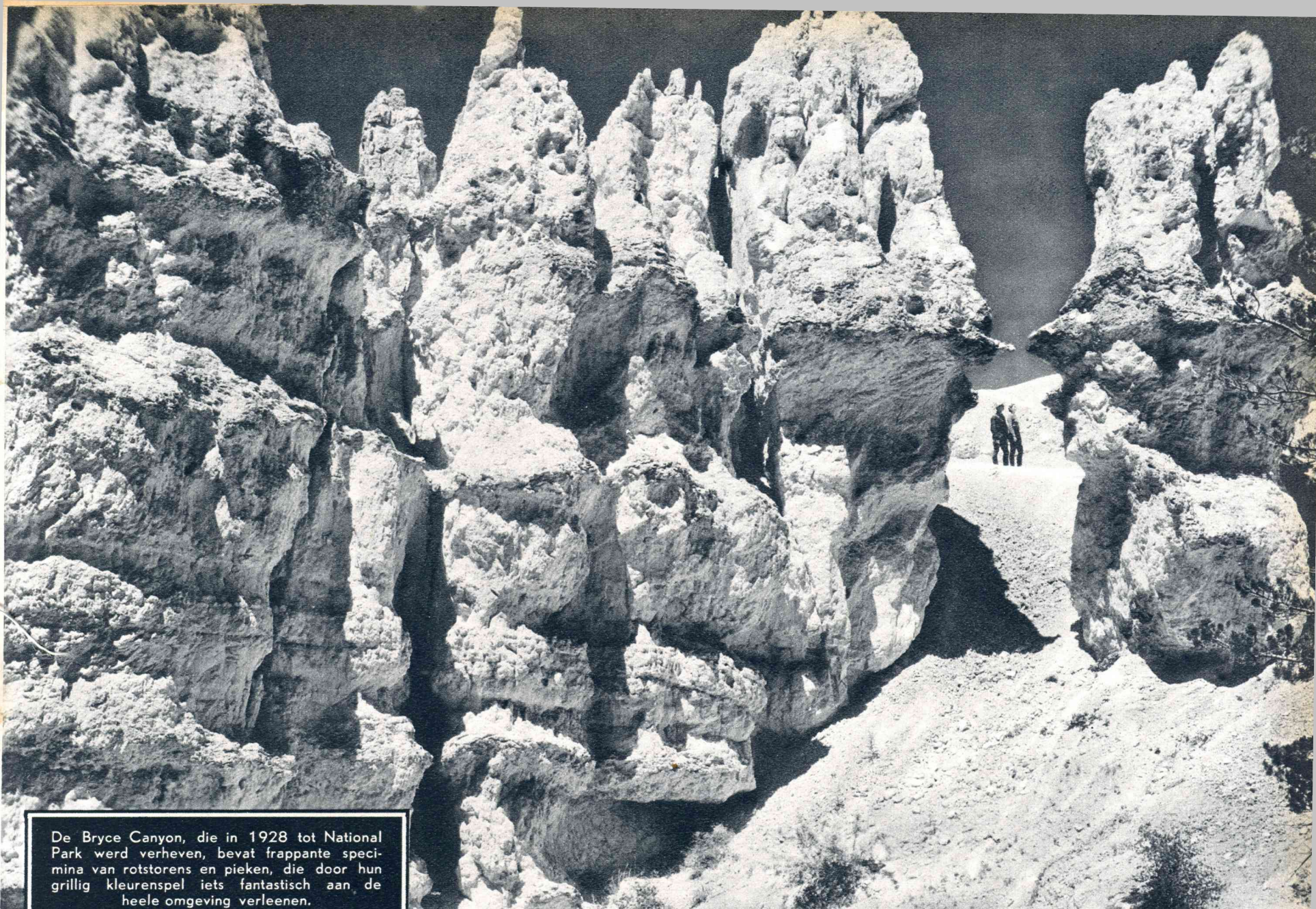

De Tsay-nun-na-nah (Rots over het water), in de omgeving van het National Park te Utah. Deze door de natuur gevormde brug, bekend als de „in steen gevangen regenboog“, is volkomen symmetrisch en overspant een kloof van ruim negentig meter diepte.

Natuurschoon in Amerika

•
Een prachtig panorama van den Grand Canyon, een terrasvormige massa van regenboogkleurige rotsformaties. Van Bright Angel Point aan den noordkant tot aan den tegenoverliggenden rand, bedraagt de afstand precies dertien mijl.

De Bryce Canyon, die in 1928 tot National Park werd verheven, bevat frappante specimenen van rotstorens en pieken, die door hun grillig kleurspel iets fantastisch aan de heele omgeving verleen.

Tusschen de groote continentale vlakten in 't oosten en de hoog gelegen gebieden van het noorden tot centraal Britsch-Columbia in het westen, strekken zich de bekende Rocky Mountains uit, de ruggegraat van 't continent. Een keten van afwisselende bergtoppen en afgronden, hoogten en diepten, sneeuwtoppen en bosschen, stempelt dit gebied tot een onovertroffen paradijs van natuurschoon.

Een aardige gebreide Babycape

Benodigdheden voor deze babycape waren: ongeveer 120 gr. fijne lichtblauwe babywol met een zijden draadje en een paar lange aluminium breinaalden met knop nr. 4.

We zetten 72 st. op en breien hierboven:

1e naald: * 6 r., 6 av. Vanaf * herhalen.

2e naald: * 6 av., 6 r. Vanaf * herhalen. Het patroontje verspringt hier dus, zoodat r. boven av. komt en av. boven r.

3e, 5e, 7e en 9e naald: als 1e naald.

4e, 6e, 8e en 10e naald: als 2e naald.

11e naald: steeds afwisselend 2 r., 2 av.

12e naald: steeds afwisselend 2 r., 2 av. (r. komt dus weer boven r. en av. boven av.).

13e naald: steeds afwisselend 2 av., 2 r. (het blokje verspringt hier dus).

14e naald: steeds afwisselend 2 av., 2 r.

We herhalen nu de 11e tot en met de 14e naald voortdurend, totdat we 9 blokjes boven elkaar hebben. We hebben nu dus één streep in ribbels en één streep in blokjes.

We breien nu verder steeds afwisselend één streep ribbels en één streep blokjes. Wanneer we in totaal 9 strepen in ribbels hebben, kanten we af. We hebben dan een lap van ongeveer 45 bij 90 cm.

We nemen nu aan één kant (lengtezijde) van den lap de lussen op (in totaal 126 lussen) en breien hierboven het schouderstukje als volgt:

1e naald: 2 r., 3 av., 2 r., 2 av., 2 r., 3 av., 2 r., 2 av., 2 r., 3 av., 2 r., 3 av., 3 r., 2 av., 2 r., 2 av., 2 r., 3 av., 2 r., 2 av. Deze laatste 2 averechte steken vormen het midden van de naald; de tweede helft

van de naald breien we dus in omgekeerde volgorde af. We eindigen vanzelfsprekend weer met 2 r.

2e naald: de steken, die we bij de vorige naald r. gebreid hebben, breien we nu av.; de steken, die we bij de vorige naald av. gebreid hebben, breien we nu r. We breien dus r. boven r. en av. boven av.

3e naald: we breien weer r. boven r. en av. boven av.; maar breien bij de groepjes van 3 av. steken telkens den 1en en 2en averechten steek te zamen, zoodat er nog slechts 2 av. overblijft.

4e naald: we breien weer r. boven r. en av. boven av.

5e naald: 2 r., 2 av. te zamen breien, 2 r., 2 av., 2 r., 2 av. te zamen breien, 2 r., 2 av., enz. We minderen nu dus bij de groepjes van averechte steken telkens om den anderen keer.

6e naald: we breien r. boven r. en av. boven av.

7e naald: van ieder groepje van 2 av. steken maken we nu 1 averechten steek.

8e naald: we breien r. boven r. en av. boven av.

9e naald: hierin verdwijnen ten slotte alle averechte steken. We breien dus als volgt: 2 r., 2 r. te zamen breien, 1 r., 2 r. te zamen breien, 1 r. enz.

10e naald: geheel averecht.

11e naald: geheel recht.

12e naald: geheel averecht.

13e naald: 16 st. afkanten, 24 st. breien (steeds afwisselend 2 r., 2 av., dit wordt het begin van het kapje) en nog 16 st. afkanten.

Boven de middelste 24 st. breien we nu weer in blokjespatroon verder (dus steeds afwisselend 2 r., 2 av. en telkens na 2 naalden ver-

springen). Wanneer we 24 blokjes boven elkaar hebben, zetten we er aan het begin van de volgende naald 24 st. bij op, breien dan weer boven 24 st. en zetten daarbij aansluitend nog 24 st. erbij op, zoodat we nu in totaal 72 st. op de naald hebben. Boven dit aantal steken breien we nog 12 blokjes, daarna nog een streep in ribbelpatroon, en kanten af.

We persen nu de cape luchtig onder een vochtigen doek op en naaien het kapje in elkaar.

Nu breien we nog een kantje als volgt: we zetten 6 st. op en breien hierboven:

1e naald: recht.

2e naald: 2 r., omslaan, 2 r. te zamen breien, omslaan, 2 r.

3e naald: 1 av. afhalen en de naald verder recht uitbreien.

4e naald: 3 r., omslaan, 2 r. te zamen breien, omslaan, 2 r.

5e naald: als 3e naald.

6e naald: 4 r., omslaan, 2 r. te zamen breien, omslaan, 2 r.

7e naald: als 3e naald.

8e naald: geheel recht.

9e naald: 3 st. afkanten endenaaldrecht uitbreien.

We hebben nu weer 6 st. op de naald en herhalen verder de 2e tot en met de 9e naald voortdurend

(10e naald is dus gelijk aan de 2e naald enz.) tot we een lengte van ongeveer 3 m. bereikt hebben.

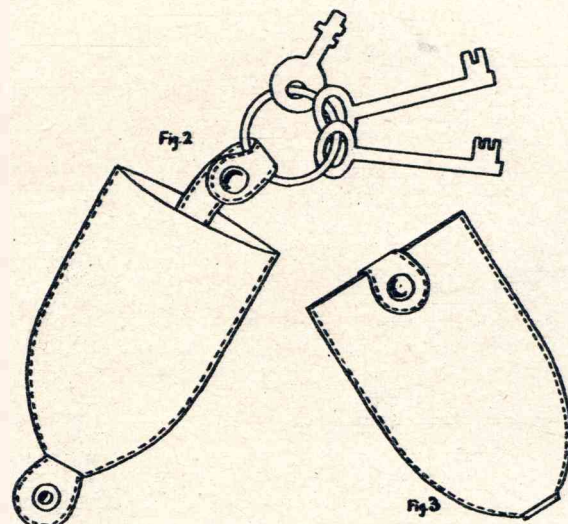
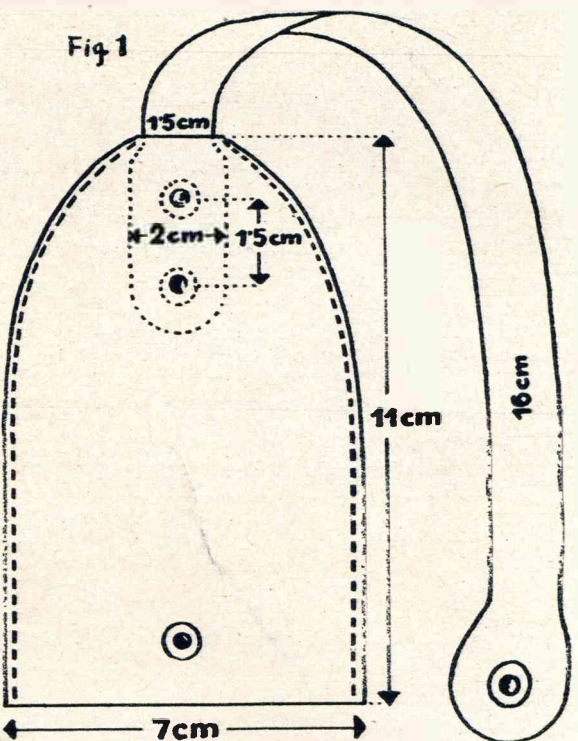
We naaien nu dit kantje met een wollen draad om den geheelen omtrek van de cape. We haken vervolgens met 4 draden wol nog een koord van lossen, voorzien de uiteinden van kwastjes en naaien dit koord dan aan den binnenkant langs het kapje; we nemen het daarbij iets te kort, zoodat de wijde van den hals wat ingewerkt wordt.

DAT MAKEN WE ZELF

EEN PRACTISCH SLEUTELZAKJE

Ongetwijfeld zal zoo'n sleutelzakje voor menig een een welkom cadeautje beteekenen, want het bezit een praktische waarde, die zeker niet onderschat mag worden. Wat een gemak beteekent het immers niet voor de huisvrouw of den zakenman, wanneer zij of hij alle sleutels, die geregeld gebruikt worden, netjes bij elkaar in zak of tasch heeft, zonder dat de voering door de scherpe deelen der sleutels beschadigd wordt.

Noodig voor een sleutelzakje als hierbij afgebeeld zijn slechts: twee klokvormige stukjes leer, beide zoo groot, dat ook de langste sleutels er goed in passen, een reepje leer, ongeveer anderhalven centimeter breed en een centimeter of 5 langer dan de hoogte van het zakje bedraagt (hier 16 cm.), dat aan de beide uiteinden wat breeder wordt, twee drukknopen, ieder bestaande uit een boven- en onderdeel, een sleutelringetje (in den winkel reeds voor een paar centen verkrijgbaar) en ten slotte wat garens

om te stikken. (Zij, die het zakje met leerband willen afwerken, hebben natuurlijk een stuk leerband nodig).

Wanneer we ons zakje, nadat we de verschillende „ingrediënten” gereed hebben liggen, in elkaar willen gaan zetten, beginnen we met aan het eene verbreedte uiteinde van het reepje leer (het reepje is tevoren keurig afgestikt langs de randen) een drukknop te bevestigen, de eene helft zoover mogelijk naar onderen toe, de andere op anderhalven centimeter afstand van de eerste helft.

Wanneer we beide deelen van den drukknop later op elkaar drukken, kan daartusschen het ringetje met de sleutels worden vastgezet (zie teekening 1 en 2). Strikt genomen hoeven we hier geen gebruik te maken van een drukknop. We zouden ook een paar centimeter van het verbrede uiteinde van het reepje eenvoudig om kunnen slaan en vaststikken, nadat daar tevoren het sleutelringetje tusschen was geschoven. Het nadeel van deze methode is alleen, dat we het sleutelringetje dan niet zoo gemakkelijk geheel uit het zakje kunnen verwijderen, wat wel eens wenschelijk kan zijn.

De twee deelen van 't eigenlijke zakje zijn nu aan de beurt. We stikken ze aan één zijde aan elkaar. Van onderen blijft het zakje (klokmodel) vanzelf geheel open. Borenaan sparen we een gleufje van anderhalven centimeter breedte uit, waardoor het reepje komt, dat immers ook anderhalven centimeter breed is. Dit moet echter op zijn plaats worden ge-

bracht, voordat we den tweeden zijkant van het zakje in elkaar gaan stikken, omdat het anders niet meer door het gleufje zou kunnen worden gehaald, dat immers niet berekend is op 't verbrede uiteinde.

Is het zakje aldus in elkaar gezet, dan komen de twee deelen van den anderen drukknop aan de beurt. Het eene (bovenste) deel wordt op het verbrede gedeelte van het reepje gezet, dat door het gleufje van het zakje gehaald is; het onderste deel komt aan den achterkant van het zakje, iets boven den rand (zie teekening 3). De juiste plaats kunnen we gemakkelijk bepalen, door het reepje even zoo ver mogelijk aan te trekken en om het zakje heen te vouwen.

We zien nu meteen, dat het zakje in gesloten toestand de sleutels keurig herbergt. Door den drukknop weer te openen en het bandje te laten vieren, zakken de sleutels naar beneden en kunnen we ze dus gemakkelijk gebruiken, ook zonder dat we het sleutelringetje van het bandje losmaken.

WAT DOEN WE MET RIJPE APPELS?

Het drogen van appels.

Laat de appels, als ze goed rijp zijn, nog 'n paar dagen op een droge plaats liggen.

Schil ze daarna en hoor ze. Snijd ze in plakken of partjes en laat ze in een matig warmen oven drogen. Keer de schijfjes of partjes geregeld, zoodat het vocht overal gelijkmatig kan verdampen. Bewaar de gedroogde appels in blikken op een droge plaats.

't Pasteuriseren van appelmoes.

Zure appels, suiker.

Schil de appels, snijd ze in vieren. Verwijder de klokhuizen. Leg ze direct in wat water om het bruin worden te voorkomen. Zet ze vervolgens met een bodem water op en kook ze tot moes. Maak het moes met een lepel fijn of wrijf het door een zeef. Roer er dan de suiker door (gebruik per kg. appels ongeveer 250 gr. suiker). Doe het moes in goed schoongemaakte flesschen. Leg den ring en het deksel er op en sluit de flesschen met een spanveer af. Pasteuriseer het moes daarna 25 minuten bij een temperatuur van 80 gr. C. Laat de flesschen geheel afkoelen, verwijder de spanveeren en bewaar den inmaak op een koele plaats.

Appelgelei.

2 kg. zure appels, 750 gr. suiker, het sap van 1 citroen, de schil van 1 citroen. Wasch de appels, snijd ze in vieren en zet ze met de klokhuizen en de schillen op met zooveel koud water tot ze juist onder staan en de schil van den citroen. Laat ze zachtjes gedurende ongeveer 1 uur koken, maar laat ze niet stuk koken. Leg in een vergiet een ouden doek en giet de massa er in. Laat de appels goed uitlekken. Zet het vocht daarna weer op en laat het ongeveer tot de helft inkoken. Voeg er dan de suiker bij en laat de vloeistof tot geleidikte inkoken. Controleer de dikte door een druppel van een lepel te laten vallen, blijft deze als een draadje aan den lepel hangen, dan is de gelei op goede dikte. Voeg er dan het citroensap bij en doe de massa over in goed

schoongemaakte jampotjes. Laat de gelei onder een doek afkoelen en stijf worden. Strooi er dan een laagje suiker op of dek de gelei met een papiertje af dat in alcohol is gedompeld. Schroef er een deksel op of sluit de potjes met perkamentpapier af.

Appeljam.

2 kg. zure appels, 1½ kg. suiker, het sap van 1 citroen, de schil van 1 citroen.

Schil de appels en verwijder de klokhuizen. Snijd de partjes in kleine stukjes en zet ze op met ½ liter water en de citroenschil. Kook ze tot moes, wrijf het door een zeef en zet het daarna weer op tot het kookt. Laat het ongeveer 10 minuten doorkoken onder af en toe roeren om het aanbranden te voorkomen. Voeg er dan de suiker bij en laat de massa doorkoken tot de jam zoo dik is dat een druppel als een draadje van den lepel valt. Voeg er dan het citroensap bij en doe de jam over in goed schoongemaakte jampotjes. Laat de jam onder een doek afkoelen en stijf worden. Strooi er dan een laagje suiker op of dek ze af met een papiertje dat in alcohol is gedompeld. Sluit de jampotjes af met een schroefdeksel of met perkamentpapier.

Appelchutney.

1 kg. zure appels, 500 gr. witte basterd suiker, 500 gr. sultanen, 75 gr. gepelde hazelnoten, 1 klein uitje, 1 theelepeltje gemberpoeder, een mespuntje peper, 60 gr. zout, een stukje Spaansche peper, ongeveer 1 liter inmaakazijn.

Schil de appels, verwijder de klokhuizen en snijd de appels in stukjes. Voeg er de gemalen hazelnoten, de in lauw water gewasschen sultanen, de suiker en het gesnipperde uitje bij. Strooi er dan het gemberpoeder, de peper en het zout overheen, voeg er het stukje Spaansche peper bij, roer er beetje voor beetje den azijn doorheen, doe alles in een pan en laat de massa op een zacht vuurtje ongeveer 2½ uur koken. Verwijder het stukje Spaansche peper en bewaar de chutney in kleine fleschjes met wijde halzen. Presenteer de saus bij varkensvleesch, witte bonen, linzen, enz.

ONDRAGELIJKE JEUK BEDAART

Waarom zoudt U langer lijden aan de ondragelijke last en de folterende jeuk van huidaandoeningen, terwijl een paar druppels D.D.D. voldoende zijn om de jeuk te doen bedaren en de huid te zuiveren? U kunt weer rustig slapen en 's morgens verkwikt aan den arbeid gaan. D.D.D. is geen vettinge zal, doch een heldere vloeistof, die diep in de poriën doordringt, de ziektekiemen doodt, stof en vuil verwijderd en de huidweefsels versterkt en verfrist. Sinds vele jaren wordt D.D.D. met succes toegepast ter bestrijding van Eczeem, Psoriasis, Strijding van Zweten, andere huidaandoeningen. Flessen: 75 cent, 1.50 en 2.50, bij Apothekers en Drogisten.

D.D.D.

GENEESMIDDEL tegen HUIDAANDOENINGEN

Benger Ribana.

B

Kwaliteits-Onderkleeding

BENGER-RIBANA-Ondergoed gaat langer mee en is daardoor voordelig. BENGER-RIBANA is elastisch aansluitend en kleedt U slank. Het blijft perfect in het model, ook na veelvuldig wasschen.

Vrywel iedere goede speciaalzaak heeft Benger-Ribana in voorraad.

Dralle

het natuurproduct voor uw haar!

Iederen dag slechts een paar druppels zijn voldoende om Uw haar gezond en krachtig te houden. Door de gunstige inwerking van Dralle's Berkenhaarwater op de hoofdhuid wordt de haarwortels versterkt en daardoor derd. Bovendien bestrijdt en voorkomt het roos en haaruitval.

Uw haar zal weer zacht, soepel en glanzend worden en er steeds welverzorgd uitzien door dagelijksche behandeling met

BERKENHAARWATER

BERKENSHAMPOO — BERKENHAARDROOGPOEDER

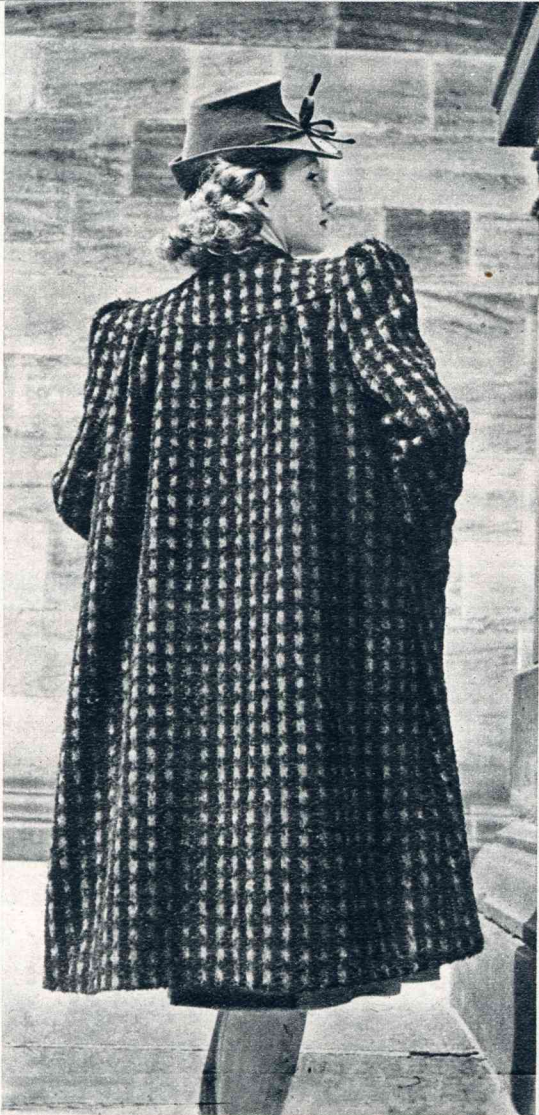
PARIJSCH E KLANKEN IV

Nieuwe kleuren en oude, die weer modern worden

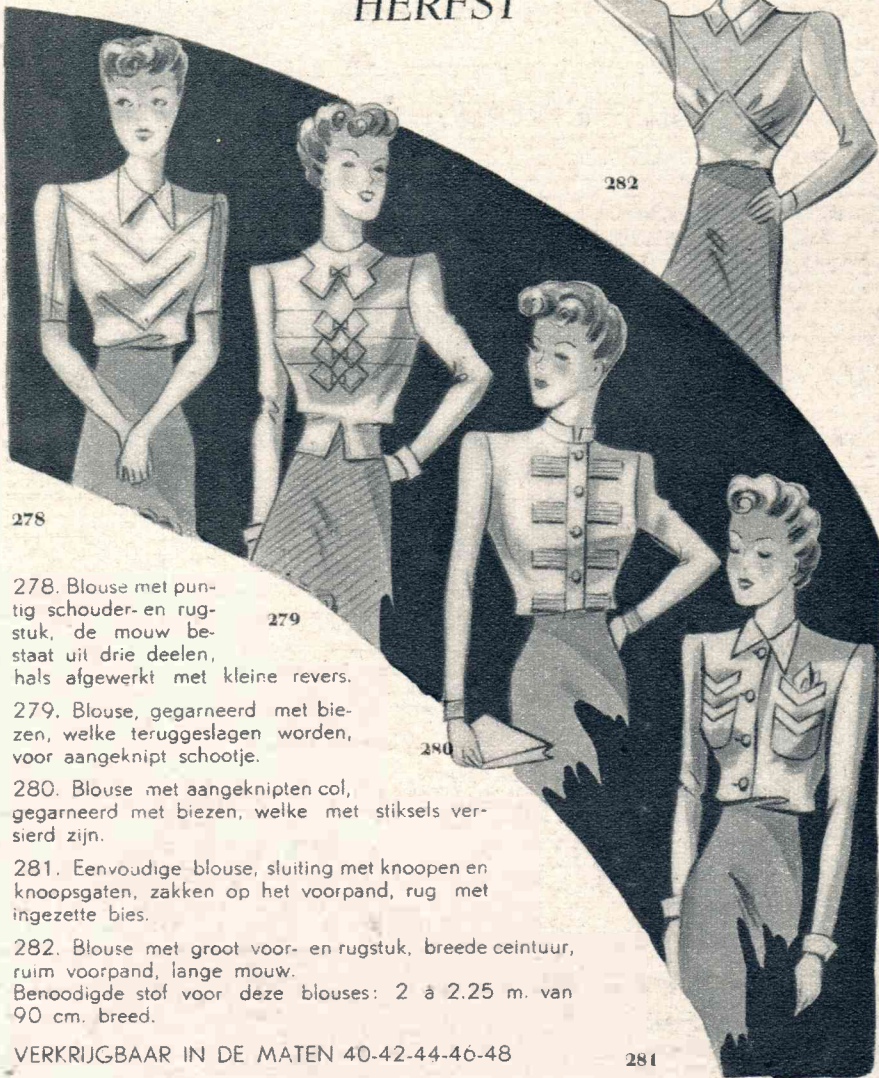
Hoewel de zegepraal van zwart weer onomstootelijk vast staat, zijn er toch verschillende andere kleuren, die dit seizoen bijzonder op den voorgrond zullen treden. Ongetwijfeld speelt zwart zoowel voor mantelpakjes en mantels als voor min of meer gekleede japonnen een eerste viool, terwijl het daarnaast ook voor het groot-avondtoilet volstrekt nog niet afgedaan heeft. We zien zwart voor gekleedere mantels en tweeds, doch effen ruige stoffen en ruiten voor het meer sportieve exemplaar. Ook worden vele lichte kleuren toegepast bij mantels en swaggers, zelfs op donkere jurken. Voor mantelpak-manteltjes heeft men naast de zoo gewilde ruiten graag tomaatrood, helgroen, mosterdgeel op een donker rokje. Bordeaux moge minder populair geworden zijn, men blijft het in elk geval dit seizoen nog dragen, wat ook geldt voor het veel somberder prune en voor vele nuances van paars. Ook groen wordt in een onnoemelijk aantal variaties gebracht, van teer lentegroen tot het zoo saaie brons en olijfgroen toe. Bruin doorloopt een gamma van licht havanna tot Corsicabruin, dat nog wat zwarter is dan het reeds niet bijzonder vroolijke negerbruin. Grijs, een kleur die de doorsnee Hollandsche vrouw niet zal staan, al was het alleen maar omdat het ófwel een sterke make-up ófwel een geprononceerd exotisch type vereischt, verheugt zich in hoog aan-

zien. Mol en muis doen opgeld vooral voor eenvoudige wollen jurkjes. Voor het groot-avondtoilet zien we het vooral voor de wat oudere vrouw zoo prachtige zilvergrijs en parelgrijs. Dat donkerblauw ditmaal door afwezigheid schittert — tusschen de meer dan tweeduizend genoteerde modellen komt het slechts éénmaal voor en dan nog voor een kanten avondtoilet — zal in een land als het onze, waar marineblauw in zoo'n hoog aanzien staat, uog wel eenig tegenstribbelen uitlokken.

Voor 's avonds zien we naast veel wit vooral ook heel lichte kleuren, zoowel de gebruikelijke pasteltinten als een teer lichtblauw, zooals we dat kennen van de maansteen in onze sieraden, een groenig blauw, dat bijna wit is en dat gletscherblauw genoemd wordt, omdat het precies dezelfde tint heeft als smeltend gletscherwater. Verder voor 's avonds vele teere kleuren groen, champagne, eierschaal, cerise, licht frambozen, lila en, zooals reeds eerder opgemerkt, ook zwart. Vele van die lichte kleuren verkrijgen een geheel ander effect, doordat het materiaal met metaaldraad doorweven is.

BLOUSES VOOR DEN HERFST

278. Blouse met puntig schouder- en rugstuk, de mouw bestaat uit drie deelen, hals afgewerkt met kleine revers.

279. Blouse, gegarneerd met biezen, welke teruggeslagen worden, voor aangeknijpt schootje.

280. Blouse met aangeknijpt col, gegarneerd met biezen, welke met stiksels versierd zijn.

281. Eenvoudige blouse, sluiting met knopen en knoopsgaten, zakken op het voorpand, rug met ingezette biezen.

282. Blouse met groot voor- en rugstuk, breede ceintuur, ruim voorpand, lange mouw.
Benodigde stof voor deze blouses: 2 à 2.25 m. van 90 cm. breed.

VERKRIJGBAAR IN DE MATEN 40-42-44-46-48

Onder Uw avondjurk

warne lingerie?

Heeft U vaak zitten bibberen van de kou in Uw avondjurk? Dan droeg U zeker héél dunne lingerie... om er slank uit te zien? Maar - dat is toch heusch niet meer noodig! Warm en zacht, zonder één kreukje of plooi, omsluit Juvena lingerie (uit fijne, donzige wol, of wol met kunstzijde) Uw lichaam. Over Juvena kunt U de meest nauwsluitende avondjurk dragen. En de modern geaccentueerde bustevorm van deze lingerie - geheel in stijl met de nieuwe mode - is bovendien aan alle kanten van ingeweven, waschecht elastiek voorzien! Hemdje met bustevorm f. 1.95. broekje f. 1.65 - met lange pijpjes f. 1.95.

Vraagt U eens de interessante brochure K, met prachtige foto's der nieuwe modellen aan Jos. Könings, Kon. Wilhelminalaan 475, Voorburg, die U, waar nodig, tevens het adres van den dichtstbijzijnden leverancier opgeeft. Wilt U Uw naam en adres s.v.p. in blokletters schrijven?

Juvena

WAT ZULLEN WE ETEN?

- Zondag:** Kerriesoep.
Varkenshaas.
Gestoofde tomaten.
Aardappelen.
Caramelvla.
- Maandag:** Koud vleesch.
Postelein.
Aardappelen.
Rijst met bessensap.
- Dinsdag:** Gehakt.
Bloemkool.
Aardappelen.
Maizenapudding.
- Woensdag:** Bloemkoolsoep.
Runderlappen.
Gestoofde bieten.
Aardappelen.
- Donderdag:** Kalfskarbonade.
Savoyekool.
Aardappelen.
Macaroni met krenten en rozijnen.
- Vrijdag:** Harde eieren.
Sla.
Gebakken aardappelen.
Karnemelksche pap.
- Zaterdag:** Vermicellisoep.
Lamscooteletten.
Worteltjes.
Aardappelen.

CORRESPONDENTIE

Mej. G. d. T. te De Lier. Wij raden u aan de japon geheel in benzine te waschen. U kunt er dan zeker van zijn, dat er geen kringen in het goed achterblijven. U legt het goed in een teil en giet er zooveel benzine op tot het vochtig is. Daarna knijpt u het verschillende malen uit en geeft het voor de helderheid een tweede benzinebad. Daarna laat u het goed buiten drogen en strijkt het op.

Mevr. M. M. te Amsterdam. De eenige manier om weervlekken te verwijderen is bleeken. Wij raden u daarom aan de vlekken vochtig te maken met wat waterstofsperoxyde. Na het ontvleken spoelt u met schoon water.

Mevr. M. M. te Venlo. Een popeline jas weekt en wast u in een lauwwater van een goede zeepsoort. Daarna spoelt u in ruim lauwwater en laat de jas op een hanger drogen. Het is aan te raden om dubbele deelen zooals revers, zakken, e.d. voor het wasschen even met een grooten steek door te rijgen, zoodat het goed niet nitrekt.

Mevr. v. 't H. te Breda. Wij veronderstellen dat u de jas te vochtig hebt afgenomen, zoodat de rubberlaag is aangetast. Neemt u den binnenkant eens af met een doekje met benzine. Een laagje van de rubber wordt daardoor opgelost.

DE STATENDAM IN DE
GOLF VAN KOTOR
(YOEGO-SLAVIË)